

SEANCE DU MARDI 6 MARS 1990
VERGADERING VAN DINSDAG 6 MAART 1990ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 1662.

MESSAGES:

Page 1662.

Chambre des représentants.

COMMUNICATIONS:

Page 1662.

1. Cour d'arbitrage.
2. Cour des comptes.
3. Parlement européen.
4. Dépenses en marge du budget.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 1664.

M. Barzin au ministre de la Défense nationale sur « la situation délicate des chefs de corps de l'armée invités à des conférences du ministre organisées par son parti ».

M. Verreycken au ministre de la Défense nationale sur:

- a) « La scission de l'armée »;
- b) « Les déclarations du ministre concernant un éventuel retrait des troupes belges de la république fédérale d'Allemagne ».

Mme Dardenne au secrétaire d'Etat à l'Environnement et à l'Emancipation sociale sur « les manipulations génétiques, en particulier l'utilisation des organismes génétiquement manipulés en milieu confiné et la dissémination de ceux-ci dans l'environnement ».

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1989-1990
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1989-1990

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1662.

BOODSCHAPPEN:

Bladzijde 1662.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

MEDEDELINGEN:

Bladzijde 1662.

1. Arbitragehof.
2. Rekenhof.
3. Europees Parlement.
4. Uitgaven buiten de begroting.

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 1664.

De heer Barzin tot de minister van Landsverdediging over « de netelige positie waarin de korpscommandanten van het leger verkeren die zijn uitgenodigd op bijeenkomsten met de minister, georganiseerd door diens partij ».

De heer Verreycken tot de minister van Landsverdediging over:

- a) « De splitsing van het leger »;
- b) « De verklaringen van de minister in verband met een eventuele terugtrekking van de Belgische troepen uit de Duitse Bondsrepubliek ».

Mevrouw Dardenne tot de staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie over « de genetische manipulaties, inzonderheid het gebruik van genetische gemanipuleerde organismen in een besloten milieu en de verspreiding ervan in het leefmilieu ».

PETITIONS:

Page 1664.

COMPOSITION DE COMMISSIONS (Modifications):

Page 1664.

COMMUNICATION DU GOUVERNEMENT:

Orateur: M. Martens, Premier ministre, p. 1664.

DECES D'UN ANCIEN SENATEUR:

Page 1667.

COUR DE CASSATION:

Page 1667.

PROJETS DE LOI (Discussion):

Projet de loi modifiant la loi du 1er juillet 1971 portant création de la Régie des Transports maritimes (RTM).Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Vanderborght, rapporteur, De Bondt, Verschueren, M. Dehaene, Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Réformes institutionnelles, p. 1668.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1669.

Projet de loi portant approbation de la Convention sur la conservation des espèces migratrices appartenant à la faune sauvage, et des annexes I et II, faites à Bonn le 23 juin 1979.

Discussion générale. — *Orateur*: M. De Bremaeker, rapporteur, p. 1670.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1670.

Projet de loi portant approbation de la Convention entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république islamique de Mauritanie concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, signée à Bruxelles le 23 novembre 1983, et de l'accord additionnel conclu par échange de lettres datées à Nouakchott le 15 juillet 1987.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1671.

Projet de loi ajustant le budget du ministère des Classes moyennes de l'année budgétaire 1989.

Discussion générale. — *Orateur*: M. Crucke, rapporteur, p. 1671.

Discussion et vote des articles, p. 1671.

Projet de loi ajustant le budget des Postes, Télégraphes et Téléphones de l'année budgétaire 1989.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Schellens, rapporteur, De Bondt, M. Colla, ministre des Postes, Télégraphes et Téléphones, p. 1677.

Discussion et vote des articles, p. 1678.

VERZOEKSCRIFTEN:

Bladzijde 1664.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES (Wijzigingen):

Bladzijde 1664.

MEDEDELING VAN DE REGERING:

Spreker: de heer Martens, Eerste minister, blz. 1664.

OVERLIJDEN VAN EEN OUD-SENATOR:

Bladzijde 1667.

HOF VAN CASSATIE:

Bladzijde 1667.

ONTWERPEN VAN WET (Beraadslaging):

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 1 juli 1971 houdende oprichting van de Regie voor Maritiem Transport (RMT).

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Vanderborght, rapporteur, De Bondt, Verschueren, de heer Dehaene, Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Institutionele Hervormingen, blz. 1668.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1669.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten, en van de bijlagen I en II, opgemaakt te Bonn op 23 juni 1979.

Algemene beraadslaging. — *Spreker*: de heer De Bremaeker, rapporteur, blz. 1670.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1670.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de islamitische republiek Mauretanië aangaande de wederzijdse aanmoediging en bescherming van investeringen, ondertekend te Brussel op 23 november 1983, en van het aanvullend akkoord gesloten door wisseling van brieven gedagtekend te Nouakchott op 15 juli 1987.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1671.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Middenstand van het begrotingsjaar 1989.

Algemene beraadslaging. — *Spreker*: de heer Crucke, rapporteur, blz. 1671.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1671.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie van het begrotingsjaar 1989.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Schellens, rapporteur, De Bondt, de heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie, blz. 1677.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1678.

INTERPELLATIONS (Discussion):

Interpellation de Mme Aelvoet au ministre des Affaires sociales sur « les subventions de l'INAMI aux maisons de repos et de soins ».

Orateurs: Mme Aelvoet, MM. Arts, Pataer, Valkeniers, M. Busquin, ministre des Affaires sociales, p. 1672.

Interpellation de M. Diegenant au ministre des Postes, Télégraphes et Téléphones sur « les déficiences flagrantes des services rendus par la RTT ».

Orateurs: M. Diegenant, M. Colla, ministre des Postes, Télégraphes et Téléphones, p. 1679.

Interpellation de M. Barzin au ministre de la Défense nationale sur « la situation délicate des chefs de corps de l'armée invités à des conférences du ministre organisées par son parti ».

Orateurs: M. Barzin, M. Coëme, ministre de la Défense nationale, p. 1687.

BIENVENUE A DEUX MEMBRES DU SENAT FRANÇAIS:

Page 1685.

PROJETS DE LOI (Dépôt):

Page 1690.

Projet de loi relatif aux entreprises de transports aériens.

Projet de loi relatif à la participation de la Belgique à la septième augmentation générale des ressources de la Banque interaméricaine de développement.

PROPOSITIONS (Dépôt):

Page 1690.

MM. Hasquin et Duquesne. — Proposition de loi modifiant, en ce qui concerne les réfugiés, la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.

M. Cerexhe. — Proposition de loi modifiant les articles 919, 920 et 941 du Code judiciaire.

M. Eicher. — Proposition de loi relative à l'emploi de la langue allemande en matière législative et réglementaire.

MM. Duquesne et Hasquin:

a) Proposition de résolution relative à l'octroi d'une aide financière spéciale de l'Etat aux CPAS accueillant plus d'un réfugié ou candidat réfugié par 1 000 habitants;

b) Proposition de résolution relative à la répression de toute forme de complicité avec l'immigration clandestine.

MM. Hasquin et Duquesne. — Proposition de résolution relative à la création d'un organisme représentatif des musulmans de Belgique.

INTERPELLATIES (Bespreking):

Interpellatie van mevrouw Aelvoet tot de minister van Sociale Zaken over « de RIZIV-toelagen voor rust- en verzorgingstehuizen ».

Sprekers: mevrouw Aelvoet, de heren Arts, Pataer, Valkeniers, de heer Busquin, minister van Sociale Zaken, blz. 1672.

Interpellatie van de heer Diegenant tot de minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie over « de flagrante tekortkomingen in de dienstverlening van de RTT ».

Sprekers: de heer Diegenant, de heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie, blz. 1679.

Interpellatie van de heer Barzin tot de minister van Landsverdediging over « de netelige positie waarin de korpscommandanten van het leger verkeren die zijn uitgenodigd op bijeenkomsten met de minister, georganiseerd door diens partij ».

Sprekers: de heer Barzin, de heer Coëme, minister van Landsverdediging, blz. 1687.

VERWELKOMING VAN TWEE LEDEN VAN DE FRANSE SENAAT:

Bladzijde 1685.

ONTWERPEN VAN WET (Indiening):

Bladzijde 1690.

Ontwerp van wet betreffende de luchtvaartondernemingen.

Ontwerp van wet betreffende de deelneming van België aan de zevende algemene verhoging van de middelen van de Interamerikaanse Ontwikkelingsbank.

VOORSTELLEN (Indiening):

Bladzijde 1690.

De heren Hasquin en Duquesne. — Voorstel van wet houdende wijziging, wat de vluchtelingen betreft, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

De heer Cerexhe. — Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 919, 920 en 941 van het Gerechtelijk Wetboek.

De heer Eicher. — Voorstel van wet betreffende het gebruik van de Duitse taal in wetten en verordeningen.

De heren Duquesne en Hasquin:

a) Voorstel van resolutie betreffende het verlenen van een bijzondere bijdrage door het rijk aan de OCMW's die meer dan één vluchteling of kandidaat-vluchteling per 1 000 inwoners opvangen;

b) Voorstel van resolutie betreffende de bestraffing van elke vorm van medeplichtigheid bij clandestiene immigratie.

De heren Hasquin en Duquesne. — Voorstel van resolutie betreffende de instelling van een representatief orgaan voor de moslims in België.

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Mme Panneels-Van Baelen et M. Mouton, secrétaires, prennent place au bureau.
Mevrouw Panneels-Van Baelen en de heer Mouton, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 20 m.
De vergadering wordt geopend te 15 h 20 m.

CONGES — VERLOF

MM. Bosmans, Erdman, Adriaensens, Suykerbuyk, Donnay, en mission à l'étranger; Spitaels, Mathot, Toussaint, empêchés; Deghilage et Grosjean, pour raison de santé, demandent un congé.

Verlof vragen: de heren Bosmans, Erdman, Adriaensens, Suykerbuyk, Donnay, buitenslands; Spitaels, Mathot, Toussaint, belet; Deghilage en Grosjean, om gezondheidsredenen.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

M. Bock, pour d'autres devoirs, demande d'excuser son absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Bock, wegens andere plichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

MESSAGES — BOODSCHAPPEN

M. le Président. — Par messages du 15 février 1990, la Chambre des représentants transmet au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance de ce jour, les projets de loi:

1° Modifiant les articles 42, 43 et 505 du Code pénal et insérant un article 43bis dans ce même code;

Bij boodschappen van 15 februari 1990 zendt de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat, zoals zij ter vergadering van die dag werden aangenomen, de ontwerpen van wet:

1° Tot wijziging van de artikelen 42, 43 en 505 van het Strafwetboek en tot invoeging van een artikel 43bis in hetzelfde wetboek;

2° Modifiant les articles 25 et 27 de l'article 4 — Dispositions transitoires — de la loi du 10 octobre 1967 contenant le Code judiciaire en ce qui concerne le statut des membres des greffes et des parquets près les cours et tribunaux.

2° Tot wijziging van de artikelen 25 en 27 van artikel 4 — Overgangsmaatregelen — van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek in verband met het statuut van de leden van de griffies en parketten bij de hoven en rechtbanken.

— Renvoyés à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Par messages du même jour, la Chambre fait également connaître qu'elle a adopté, tels qu'ils lui ont été transmis par le Sénat, les projets de loi:

1° Relatif aux agents des administrations et de certains organismes d'intérêt public;

Bij boodschappen van dezelfde datum deelt de Kamer tevens mede dat zij heeft aangenomen, zoals zij haar door de Senaat werden overgezonden, de ontwerpen van wet:

1° Betreffende het personeel van de overheidsbesturen en van sommige instellingen van openbaar nut;

2° Ajustant le budget du ministère des Communications de l'année budgétaire 1989.

2° Houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Verkeerswezen van het begrotingsjaar 1989.

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

COMMUNICATIONS — MEDEDELINGEN

Cour d'arbitrage — Arbitragehof

M. le Président. — En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Sénat les arrêts nos 10/90 et 11/90 rendus le 22 février 1990 concernant:

1° La demande de suspension de l'article 1er, 2°, de la loi du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres, et de la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, introduite par M. Jacques-Emile Delbouille (numéro du rôle 165);

Bij uitvoering van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Senaat van de arresten nrs. 10/90 en 11/90 uitgesproken op 22 februari 1990 betreffende:

1° De vordering tot schorsing van artikel 1, 2°, van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, en van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, ingesteld door de heer Jacques-Emile Delbouille (rolnummer 165);

2° La demande de suspension de la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, introduite par l'ASBL Parti communautaire national européen/PCN (numéro du rôle 166).

2° De vordering tot schorsing van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, ingesteld door de VZW «Parti communautaire national européen/PCN» (rolnummer 166).

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

M. le Président. — Par dépêches des 19 et 21 février 1990, la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat, en application de l'article 77 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, les décisions de renvoi concernant les questions préjudicielles posées par:

1° Le Tribunal de première instance de Bruxelles, par jugement du 12 janvier 1990 en cause de M. Crommelynck contre la RTBF (numéro du rôle 169);

Overeenkomstig artikel 77 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, heeft het Arbitragehof, bij dienstbrieven van 19 en 21 februari 1990 aan de Voorzitter van de Senaat kennis gegeven van de verwijzingsbesluiten betreffende de prejudiciële vragen gesteld door:

1° De Rechtbank van eerste aanleg te Brussel, bij vonnis van 12 januari 1990 in zake de heer Crommelynck tegen de RTBF (rolnummer 169);

2° La Cour de cassation, par arrêt du 26 janvier 1990, en cause de la société de droit espagnol Naviera Uralar SA contre la Région flamande (numéro du rôle 171).

2° Het Hof van cassatie, bij arrest van 26 januari 1990, in zake de vennootschap naar Spaans recht Naviera Uralar SA tegen het Vlaamse Gewest (rolnummer 171).

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

Cour des comptes — Rekenhof

M. le Président. — Par dépêche du 14 février 1990, la Cour des comptes a transmis au Sénat le rapport qu'elle a rédigé en commun avec *de Algemene Rekenkamer* des Pays-Bas et de la Chambre des comptes du grand-duché de Luxembourg au sujet des opérations comptables du secrétariat général de l'Union économique Benelux pour les années 1985, 1986 et 1987.

Bij brief van 14 februari 1990, zendt het Rekenhof aan de Senaat het rapport dat het, in overleg met de Algemene Rekenkamer van Nederland en van de *Chambre des comptes* van het groot-hertogdom Luxemburg, heeft opgesteld in verband met de comptabele verrichtingen van het secretariaat-generaal van de Benelux Economische Unie over de jaren 1985, 1986 en 1987.

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financiën.

M. le Président. — Il est donné acte de cette communication au premier président de la Cour des comptes.

Van deze mededeling wordt aan de eerste voorzitter van het Rekenhof akte gegeven.

Conformément aux articles 14 et 17 modifiés de la loi du 29 octobre 1846, la Cour des comptes a transmis au Sénat, par dépêche du 21 février 1990, la délibération (n° 211) du Conseil des

ministres du 2 février 1990, au sujet du différend survenu entre son collège et le ministre des Pensions concernant la pension de retraite de M. Jean Peuskens, ancien agent du Fonds national de reclassement social des handicapés.

Overeenkomstig de gewijzigde artikelen 14 en 17 van de wet van 29 oktober 1846, heeft het Rekenhof aan de Senaat gezonden, bij dienstbrief van 21 februari 1990, het besluit (nr. 211) van de Ministerraad d.d. 2 februari 1990, met betrekking tot het geschil dat gerezen is tussen zijn college en de minister van Pensionen inzake het rustpensioen van de heer Jean Peuskens, gewezen personeelslid van het Rijksfonds voor de sociale reclassering van de minder-validen.

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financiën.

M. le Président. — Il est donné acte de cette communication au premier président de la Cour des comptes.

Van deze mededeling wordt aan de eerste voorzitter van het Rekenhof akte gegeven.

Parlement européen — Europees Parlement

M. le Président. — Par lettres des 22 février et 2 mars 1990, le président du Parlement européen a transmis au Sénat:

1. Une résolution sur l'Arabie saoudite;

Bij brieven van 22 februari en 2 maart 1990, heeft de voorzitter van het Europees Parlement aan de Senaat overgezonden:

1. Een resolutie betreffende Saoedi-Arabië;

2. a) Une résolution sur le programme de travail de la Commission pour 1990;

b) Une résolution sur la concentration dans le secteur des médias;

c) Une résolution sur la fiscalité des intérêts;

d) Une résolution sur les relations économiques et commerciales entre la Communauté européenne et la république de Pologne;

e) Une résolution sur les initiatives législatives prioritaires en matière sociale à inscrire dans le programme de travail de la Commission pour 1990;

f) Une résolution sur la mise en œuvre de la législation communautaire en matière d'environnement.

2. a) Een resolutie over het werkprogramma van de Commissie voor 1990;

b) Een resolutie over de concentraties in de mediasector;

c) Een resolutie over belastingen op spaartegoeden;

d) Een resolutie over de economische en commerciële betrekkingen tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Poolse republiek;

e) Een resolutie over de bij voorrang in het programma van de werkzaamheden van de Commissie voor 1990 op te nemen wetgevingsvoorstellen op sociaal gebied;

f) Een resolutie over de toepassing van de EG-milieuwetgeving.

— Renvoi à la commission des Relations extérieures.

Verwezen naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen.

Dépenses en marge du budget — Uitgaven buiten de begroting

M. le Président. — En application de l'article 24, alinéa 2, de la loi du 28 juin 1963 modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, le Premier ministre a donné connaissance au Sénat, par dépêche du 2 mars 1990, de la délibération (n° 3076), prise par le Conseil des ministres et relative à des dépenses faites en marge du budget.

Overeenkomstig artikel 24, tweede lid, van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit, heeft de Eerste minister, bij dienstbrief van 2 maart 1990

aan de Senaat kennis gegeven van de beraadslaging (nr. 3076), door de Ministerraad getroffen betreffende uitgaven gedaan buiten de begroting.

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financiën.

M. le Président. — Il est donné acte de cette communication au Premier ministre.

Van deze mededeling wordt aan de Eerste minister akte gegeven.

En application de l'article 24, alinéa 2, de la loi du 28 juin 1963 modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, le Premier ministre a également donné connaissance au Sénat, par dépêche du 2 mars 1990, de la délibération (n° 3084), prise par le Conseil des ministres et relative à des dépenses faites en marge du budget.

Overeenkomstig artikel 24, tweede lid, van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit, heeft de Eerste minister, bij dienstbrief van 2 maart 1990 aan de Senaat kennis gegeven van de beraadslaging (nr. 3084), door de Ministerraad getroffen betreffende uitgaven gedaan buiten de begroting.

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financiën.

M. le Président. — Il est donné acte de cette communication au Premier ministre.

Van deze mededeling wordt aan de Eerste minister akte gegeven.

INTERPELLATIONS — INTERPELLATIES

Demandes — Verzoeken

M. le Président. — Le bureau a été saisi des demandes d'interpellation suivantes:

1° De M. Barzin au ministre de la Défense nationale sur « la situation délicate des chefs de corps de l'armée invités à des conférences du ministre organisées par son parti »;

Het bureau heeft de volgende interpellatieverzoeken ontvangen:

1° Van de heer Barzin tot de minister van Landsverdediging over « de netelige positie waarin de korpscommandanten van het leger verkeren die zijn uitgenodigd op bijeenkomsten met de minister georganiseerd door diens partij »;

2° De M. Verreycken au ministre de la Défense nationale sur:

a) « La scission de l'armée »;

b) « Les déclarations du ministre concernant un éventuel retrait des troupes belges de la république fédérale d'Allemagne »;

2° Van de heer Verreycken tot de minister van Landsverdediging over:

a) « De splitsing van het leger »;

b) « De verklaringen van de minister in verband met een eventuele terugtrekking van de Belgische troepen uit de Duitse Bondsrepubliek »;

3° De Mme Dardenne au secrétaire d'Etat à l'Environnement et à l'Emancipation sociale sur « les manipulations génétiques, en particulier l'utilisation des organismes génétiquement manipulés en milieu confiné et la dissémination de ceux-ci dans l'environnement ».

3° Van mevrouw Dardenne tot de staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie over « de genetische manipulaties, inzonderheid het gebruik van genetische gemanipuleerde organismen in een besloten milieu en de verspreiding ervan in het leefmilieu ».

La date des interpellations non encore inscrites à l'ordre du jour sera fixée ultérieurement.

De datum van de interpellaties die nog niet op de agenda staan, zal later worden bepaald.

PETITIONS — VERZOEKSCHRIFTEN

Par pétition datée de Mons, M. Viriot et quelque 75 signataires attirent l'attention sur la pénible situation administrative dans laquelle se trouvent les agents contractuels à la Régie des Bâtimens et demandent une initiative pour trouver une solution équitable.

Bij verzoekschrift uit Bergen vestigen de heer Viriot en ongeveer 75 ondertekenaars de aandacht op de ongunstige administratieve positie waarin het contractueel tewerkgestelde personeel bij de Regie der Gebouwen zich bevindt; zij vragen dat een initiatief wordt genomen zodat voor deze zaak een rechtvaardige oplossing wordt gevonden.

— Renvoi à la commission des Pétitions.

Verwezen naar de commissie voor de Verzoekschriften.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES

Wijzigingen

COMPOSITION DE COMMISSIONS

Modifications

De Voorzitter. — Bij het bureau zijn voorstellen ingediend tot wijziging van de samenstelling van sommige commissies:

1° In de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen:

Zou mevrouw Lieten-Croes de heer Wyninckx als effectief lid vervangen en zou de heer Cools mevrouw Lieten-Croes als plaatsvervangend lid vervangen;

Le bureau est saisi de demandes tendant à modifier la composition de certaines commissions:

1° A la commission des Relations extérieures:

Mme Lieten-Croes remplacerait M. Wyninckx comme membre effectif et M. Cools remplacerait Mme Lieten-Croes comme membre suppléant;

2° In de commissie voor de Buitenlandse Handel:

Zou de heer Cools de heer Wyninckx als effectief lid vervangen;

2° A la commission du Commerce extérieur:

M. Cools remplacerait M. Wyninckx comme membre effectif;

3° In de commissie voor de Ontwikkelingssamenwerking:

Zou de heer De Loor de heer Wyninckx als effectief lid vervangen en zou de heer Pataer de heer De Loor als plaatsvervangend lid vervangen;

3° A la commission de la Coopération au Développement:

M. De Loor remplacerait M. Wyninckx comme membre effectif et M. Pataer remplacerait M. De Loor comme membre suppléant;

4° In de commissie voor de Infrastructuur:

Zou de heer Cools de heer Mommerency als plaatsvervangend lid vervangen.

4° A la commission de l'Infrastructure:

M. Cools remplacerait M. Mommerency comme membre suppléant.

Geen bezwaar?

N'y a-t-il pas d'opposition à ces remplacements?

Dan is aldus besloten.

Il en est ainsi décidé.

MEDEDELING VAN DE REGERING

COMMUNICATION DU GOUVERNEMENT

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister voor een mededeling van de regering.

De heer Martens, Eerste minister. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de regering heeft in het midden van vorige week de begrotingscontrole voor dit jaar afgesloten op een vroeger tijdstip dan vorige jaren. Bij de eerste bijeenkomst van deze vergadering na de begrotingscontrole wil ik de resultaten ervan toelichten, maar tevens bondig uiteenzetten wat de algemene economische toestand van ons land is alsook de mate waarin het zich voorbereidt op hetgeen men Europa 1992 is gaan noemen.

Waaruit bestaat de rol van de regering die het land op deze datum van 1992 wil voorbereiden? Zij kan zeker niet de taak overnemen van iedereen die een rol speelt in het sociaal-economisch leven om in hun plaats de noodzakelijke bijsturing te verwezenlijken. Binnen de grenzen van haar verantwoordelijkheid en bevoegdheid kan zij echter wel een gunstig kader daarvoor scheppen.

In de eerste plaats moet een macro-economisch beleid worden toegepast dat gunstig is voor de investeringen en de tewerkstelling. In dat verband wil ik samen met u in het kort nagaan wat de voornaamste sterke en zwakke punten van onze economie zijn.

In de tweede plaats beschikt de regering over een aantal instrumenten voor het voeren van een micro-economisch beleid, met andere woorden instrumenten voor de verbetering van de werking van specifieke markten. Meer bepaald zal ik het daarbij hebben over de financiële markten, de overheidsbedrijven en de telecomunicatie.

Wat de algemene economische toestand betreft, zal het voor u duidelijk zijn dat ik de voorkeur eraan geef mijn informatie te halen bij de Belgische studiediensten en deze van internationale instellingen; ik betreur dat sommige persartikelen, ook uit de internationale pers, aan deze informatie volkomen voorbijgaan.

Alle indicatoren, zonder enige uitzondering, tonen aan dat de volgehouden economische vernieuwing van ons land thans ten volle haar vruchten afwerpt.

In de eerste plaats is er het economisch verkeer met het buitenland, dat zeer belangrijk is voor een land met een open economie zoals het onze. Ons land is er in de periode 1987-1989 blijkbaar in geslaagd betere exportprestaties te leveren dan het geheel van de voornaamste Europese partners. Deze gunstige prestaties op de buitenlandse markten verklaren waarom de Nationale Bank het overschot op de betalingsbalans van 1989 raamt op een recordpeil van 150 miljard frank. In vergelijking met het BNP gaat het om een van de grootste overschotten binnen de Europese Gemeenschap.

Een van de belangrijkste factoren die ons concurrentievermogen bepalen, is de relatief lage inflatie. In dat opzicht behoort ons land eveneens tot de Europese koplopers, samen met Frankrijk, Duitsland en Nederland.

Tot de andere determinanten van het concurrentievermogen behoort het niveau van de bedrijfsinvesteringen, daarenboven een uitstekende barometer van het vertrouwen dat het bedrijfsleven stelt in het economisch klimaat en het gevoerde beleid. De bedrijfsinvesteringen, die reeds sedert 1984 toenamen, kenden een ware explosie tijdens de afgelopen twee jaar, waarbij zij met nagenoeg 17 pct. in 1988 en nogmaals met 15 pct. in 1989 zijn gestegen.

Samen met de forse activiteit in de woningbouw ligt deze uitzonderlijke stijging ten grondslag aan een economische groei, die hoger lag dan het Europees gemiddelde. Indien wij de jaren 1988 en 1989 samen beschouwen, bedraagt de reële stijging van het BNP bij ons 8,9 pct. tegenover 7,3 pct. in de Europese Gemeenschap. Het recordniveau van de conjunctuurindicator van de Nationale Bank toont aan dat de expansieperiode dit jaar zeker nog zal voortduren.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat de internationale instellingen verklaren — ik verwijs hierbij naar het meest recente OESO-rapport — dat «België voortaan tot de koplopers behoort» inzake de betalingsbalans, de prijzen en de groei.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, dezelfde waarnemers die de aandacht vestigen op deze prestaties wijzen eveneens op twee terreinen waar de toestand onbevredigend blijft, in weerwil van de vooruitgang die werd geboekt. Het gaat inzonderheid om de werkloosheid en de overheidsfinanciën.

Dank zij de sterke economische groei vertoont de toestand op de arbeidsmarkt voor het vijfde opeenvolgende jaar een verbetering. De Nationale Bank raamt de stijging van de tewerkstelling tussen 30 juni 1984 en 30 juni 1989 op ongeveer 162 000 eenheden, waarvan het grootste gedeelte, 147 000, in de privé-sector. Deze verbetering heeft zich vooral tijdens de twee afgelopen jaren voorgedaan: ongeveer 100 000 nieuwe arbeidsplaatsen, allemaal in de ondernemingen van de privé-sector.

Aangezien de beroepsbevolking globaal gezien ongeveer even groot is als vijf jaar geleden, vloeide uit de verbetering van de tewerkstelling een gelijkwaardige vermindering van de werkloosheid voort. Bij het begin van de jaren tachtig lag het werkloosheidscijfer voor ons land nog duidelijk boven het cijfer van de Europese Gemeenschap; thans staat het ongeveer op hetzelfde peil.

Niettegenstaande deze zeer gunstige ontwikkeling blijft er om meer dan één reden een onbevredigend gevoel. Het huidige cijfer is nog steeds veel te hoog, maar tegelijkertijd hebben de bedrijven het steeds moeilijker om het nodige gekwalificeerd personeel te vinden. Het aantal personen dat sedert minder dan één jaar werkloos is, ligt in ons land relatief lager dan in de Europese Gemeenschap en zelfs in de Verenigde Staten; maar het aantal langdurige werklozen blijft veel hoger. De langdurige werkloosheid vormt op zichzelf een probleem voor de herinschakeling in het beroepsleven. In vele gevallen komt daarbij nog een gebrek aan beroepskwalificaties.

Derhalve is een bijsturing nodig van het globale beleid ten aanzien van de werkloosheidsproblematiek, in het bijzonder in verband met de voortgezette opleiding voor werklozen en de herinschakeling in het beroepsleven. In dat verband wordt door de minister van Tewerkstelling en Arbeid met de Gemeenschappen en de Gewesten een overleg georganiseerd.

De gunstige ontwikkeling van de werkgelegenheid en de groeiende kwalitatieve spanningen op de arbeidsmarkt, maken het mogelijk en noodzakelijk om over te gaan tot een nieuwe evaluatie van diverse maatregelen inzake vervroegde uittreding, en meer bepaald van de verschillende brugpensioenregimes. Deze regimes waren ten volle verantwoord in een periode van zwakke economische groei, zware sectoriële herstructureringen en belangrijk tewerkstellingsverlies. Zij vergden echter ook een omvangrijke begrotingsinspanning, die nu minder verantwoord is.

De regering is van oordeel dat aanpassingen vereist zijn, ook om te verhinderen dat op langere termijn een al te lage activiteitsgraad van goed geschoolden de groeicapaciteiten van onze economie zouden aantasten. Wij hebben onze opties in dit verband gisteren voorgelegd aan het overleg met de sociale partners.

Het andere netelig probleem, naast de werkloosheid, betreft de overheidsfinanciën.

Ook op dat gebied werd een belangrijke vooruitgang geboekt. Wat de Schatkist betreft, werd de in het regeerakkoord vastgestelde doelstelling om het netto te financieren saldo van 1989 terug te brengen tot 7 pct., bereikt en zelfs overschreden, aangezien dit saldo uiteindelijk 6,5 pct. bedraagt. Voor dit uitstekend resultaat zijn zowel de nationale overheid als de Gewesten en Gemeenschappen verantwoordelijk. We verheugen ons erover dat het sneeuwbal effect in 1989 voor de eerste maal sinds het midden van de jaren zeventig kon worden stopgezet en ook in 1990 onder controle zal blijven.

Uit een meer gedetailleerd onderzoek van de cijfers blijkt daarenboven dat deze vooruitgang moet worden toegeschreven aan een vermindering van de uitgaven, exclusief rentelasten, die sneller verloopt dan de vermindering van de inkomsten: de uitgaven van het geheel van de overheid, die een tiental jaren geleden meer dan de helft van het BNP vertegenwoordigden, bedroegen in 1987 nog ongeveer 47 pct. van het BNP; in 1989 is dit nog slechts 42,5 pct., of met andere woorden een vermindering van 4,5 punt in twee jaar tijd. Over dezelfde periode kenden de totale inkomsten een vermindering met 2,7 punt, van 48,3 pct. tot 45,6 pct. van het BNP.

Daarin verschilt ook de evolutie gedurende deze periode, van de evolutie in de jaren 1985-1987. In beide periodes bleven de uitgaven, exclusief rentelasten en gecorrigeerd voor inflatie,

ongeveer constant; de fiscale en parafiscale druk daalde echter tussen 1985 en 1987 met 0,4 pct. van het BNP, terwijl die sindsdien verminderde met 2,9 pct.

Dezelfde verschillen komen tot uiting bij een vergelijking tussen de evolutie op dat gebied in ons land en die in de andere landen van de Europese Gemeenschap: de fiscale en parafiscale druk onderging nauwelijks een wijziging in de andere landen van de Gemeenschap. De Belgische overheid heeft dus een vergelijkbare daling van het overheidstekort slechts kunnen verwezenlijken dank zij een meer uitgesproken vermindering van de overheidsuitgaven.

Bij een vorige gelegenheid heb ik hier aangetoond dat België één van de koplopers is op het stuk van de vermindering van de overheidsuitgaven. De Nationale Bank stelt in haar jaarverslag vast dat in 1989 het niveau van de uitgaven exclusief rentelasten, in ons land het Europees gemiddelde benadert, terwijl het bij het begin van de jaren tachtig nog 8,5 procentpunten van het BNP hoger lag. Volgens de jongste ramingen van de Europese Gemeenschap zou het Belgisch uitgavenpeil in 1990 zelfs duidelijk onder het Europees gemiddelde liggen.

Uit dat alles blijken de bijzondere moeilijkheden waarmee wij worden geconfronteerd: het probleem betreft niet zozeer de lopende uitgaven maar wel de rentelasten, die zelf een gevolg zijn van onze schuldenlast. Ook al kon het sneeuwbal effect worden stopgezet, toch moet de sanering worden voortgezet. Precies in dat perspectief past de dubbele norm uit het regeerakkoord; hij betekent dat de inspanningen geenszins mogen verslappen, ongeacht het resultaat dat reeds werd behaald en ongeacht de omvang van de economische groei.

De begrotingscontrole die vorige week werd afgerond, had als doel de nodige maatregelen uit te werken om de voor de begroting 1990 gestelde oogmerken te realiseren, en aldus voor dit jaar de dubbele begrotingsnorm uit het regeerakkoord na te leven.

Zoals bepaald in de wet van 28 juni 1989 op de rijkscomptabiliteit, zal een ontwerp tot aanpassing van de begroting aan de resultaten van de begrotingscontrole, uiterlijk op 30 april eerstkomend bij de Wetgevende Kamers worden ingediend.

De basisgegevens bij de aanvang van de begrotingscontrole 1990 vertoonden veel gelijkenis met die waarmee we werden geconfronteerd bij de begrotingscontrole 1989 en de opstelling van de begroting 1990: een sterke economische groei, maar ook een gestegen rentepeil.

De recentste ramingen geven voor dit jaar een nominale groei van het BNP van 7 pct., of 1 pct. meer dan de raming in de zomer van vorig jaar. Ofschoon de afgelopen twee jaar de sterker dan verwachte expansie slechts gedeeltelijk haar weerslag vond in de gerealiseerde ontvangsten — voornamelijk de ontvangsten inzake vennootschapsbelasting en roerende voorheffing bleven achter — lagen deze toch op een hoger peil dan de oorspronkelijke raming ervan. Ook nu kunnen we op hogere ontvangsten rekenen dan bij de raming van vorige zomer en wel ten belope van 26,4 miljard, waarvan 8,4 miljard te verklaren door een andere voorstellingswijze van de ontvangsten vanuit het Rijksfonds voor sociale reclasering van de minder-validen.

Abstractie makend van ditzelfde bedrag, dat we ook terugvinden bij de uitgaven, bedraagt het totaal aan toegestane bijkredieten 45,5 miljard. Het gros ervan, 37,5 miljard, vloeit rechtstreeks of onrechtstreeks voort uit supplementaire delgings- en rentelasten. De andere bijkredieten bleven dus beperkt tot 7,9 miljard of minder dan 1 pct. van het totaal der uitgaven. Dit gegeven is van groot belang, vermits het illustreert dat er bij alle leden van de regering een groot begrotingsbewustzijn aanwezig is.

Het probleem van de begrotingscontrole is dus ten volle te verklaren door het rentepeil. In de periode 1985-1987 werd de sanering kracht bijgezet door een spectaculaire rentedaling. Begin 1988 bedroeg de intrestvoet op schatkistcertificaten 6,1 pct.; begin 1990 is hij opgelopen tot 10,4 pct. Deze even spectaculaire stijging, een gevolg van de internationale omstandigheden, veroorzaakt in het totaal ongeveer 100 miljard meeruitgaven: zonder deze bijkomende last zouden onze begrotingsresultaten van het einde der jaren tachtig uitzonderlijk positief zijn.

Ceci explique la nécessité d'un nouvel effort lors du contrôle budgétaire de cette année, à concurrence d'un montant de 27,4 milliards. Les départements ont fourni un effort de 9,8 milliards, tandis que la subvention de l'Etat à la sécurité sociale est diminuée de 10 milliards et que les Voies et Moyens augmentent de 7,6 milliards.

Les économies réalisées dans les départements se répartissent dans toutes les catégories de dépenses possibles et sont donc le résultat d'un effort collectif.

La diminution de la subvention de l'Etat au régime de sécurité sociale peut se faire grâce à l'influence favorable de la conjoncture sur l'évolution des cotisations et à la lutte contre certains abus.

Nous sommes parfaitement conscients que cette nouvelle économie au niveau de la subvention de l'Etat fait l'objet de vives critiques. A ce sujet, permettez-moi de faire deux remarques.

Tout d'abord, l'augmentation du déficit du budget de l'Etat au cours de la période 1973-1981 peut s'expliquer, pour moitié environ, par la forte croissance de l'intervention de l'Etat dans la sécurité sociale; il est dès lors inévitable que ce poste de dépenses contribue, lui aussi, à l'assainissement des finances publiques.

Par ailleurs, étant donné les développements démographiques, il serait incontestablement utile de prévoir une réserve démographique au sein de la sécurité sociale; une telle réserve constituerait néanmoins une tentation permanente de procéder immédiatement à l'augmentation des allocations ou à une réduction des cotisations. En outre, l'importance de telles réserves est particulièrement relative lorsque ces dernières vont de pair avec une dette publique colossale. Dans un tel contexte, le ministre des Affaires sociales organise une concertation avec les partenaires sociaux sur le financement des régimes de la sécurité sociale.

L'augmentation des Voies et Moyens résulte d'une perception plus rapide du précompte professionnel. L'informatisation de la gestion des entreprises et des secrétariats sociaux permet incontestablement d'atteindre cet objectif. Cette mesure n'entraînera donc en aucun cas une hausse de la pression fiscale.

Quant à l'évolution de la pression fiscale et parafiscale, je souhaiterais émettre quelques remarques.

Les mesures qui ont été prises dans le cadre du budget 1990 n'occasionneront certainement pas un revirement considérable de cette évolution; en 1990, la pression des recettes se stabilisera *grossa modo* et restera donc au-dessous du niveau de 1987 et 1988.

Nous ne réussirons à achever l'assainissement du budget qu'au moment où l'évolution des recettes reflétera à nouveau la croissance de l'activité économique. C'est dans ce but que la législation fiscale a été adaptée et que l'organisation de l'administration fiscale sera modernisée. En outre, le gouvernement a émis des propositions en vue d'améliorer de manière sélective le niveau des rémunérations des fonctionnaires des administrations fiscales, compte tenu notamment des tensions sur le marché de l'emploi.

Il importe aussi de souligner que, lors du contrôle budgétaire, on a également tenu compte des répercussions budgétaires des options relatives au dossier de la fin de carrière. Ces options ont été précisées dans les propositions du gouvernement visant à procéder, au 1er octobre de cette année, aux augmentations suivantes:

- 3 p.c. pour les pensions ayant pris cours avant 1973;
- 2 p.c. pour les pensions ayant pris cours pendant la période 1973-1982;
- 1 p.c. pour les pensions ayant pris cours pendant la période 1983-1987.

Le gouvernement se concerta sur l'ensemble de cette problématique avec les partenaires sociaux. Nous sommes convaincus qu'il est légitime que les pensionnés bénéficient, eux aussi, de l'amélioration générale du bien-être. Ce rétablissement de l'adaptation au bien-être ainsi que l'introduction d'un calcul de pension flexible pour les hommes et les femmes à partir de soixante ans ne seront supportables à terme que si nous réussissons également à endiguer l'application trop large des régimes de départ anticipé.

Enfin, en vue de l'exécution correcte de ce budget et de ceux qui suivront, il est opportun d'amorcer la mise en œuvre des améliorations qualitatives proposées par le ministre du Budget.

Monsieur le Président, chers collègues, le deuxième axe de la politique mise en œuvre par le gouvernement pour préparer notre pays à l'échéance de 1992 est d'ordre plus microéconomique, au sens où il porte sur certains marchés en particulier.

Je voudrais d'abord dire un mot des marchés financiers, domaine dans lequel le gouvernement vient de prendre un ensemble de mesures très importantes.

Tout d'abord, il a approuvé un ambitieux avant-projet de loi visant à moderniser la place financière de Bruxelles. Ce texte comprend notamment le projet de réforme de la Bourse, l'agrégation de sicav belges, la mise sous tutelle de la Commission bancaire et financière de métiers de l'argent jusqu'ici peu ou pas réglementés, et enfin la pénalisation des délits d'initiés.

Ensuite, le Parlement a approuvé la diminution de 25 à 10 p.c. du précompte mobilier sur les nouveaux titres à rendement fixe et les mesures compensatoires pour en neutraliser l'effet budgétaire. L'objectif est évidemment d'harmoniser la hauteur de l'impôt appliqué en Belgique sur les revenus du capital avec celles en vigueur chez nos partenaires européens.

De plus, un accord a été conclu avec le Luxembourg, au sujet de la suppression du double marché des changes.

Enfin, le Conseil des ministres a approuvé les principes d'une réforme fondamentale du marché des certificats de trésorerie. L'accès à ce marché sera élargi à l'ensemble des sociétés, tant étrangères que belges, tant non financières que financières. Les mesures nécessaires seront prises afin de moderniser ce marché et de le rendre plus concurrentiel.

L'ensemble de ces mesures a pour but de moderniser nos marchés financiers, dont l'importance dans les décisions de localisation des entreprises ne fait que croître. En outre, grâce à une concurrence accrue, ces mesures doivent mener à une baisse relative du taux d'intérêt moyen sur la dette publique.

Un autre domaine de plus en plus déterminant est celui des communications, tout aussi crucial dans l'optique de 1992.

En dehors des options qui viennent d'être prises par le gouvernement au sujet du TGV, je voudrais évoquer les deux textes très importants que le Conseil des ministres a approuvés au cours de ces deux derniers mois, textes qui seront joints dans un seul avant-projet de loi.

Il s'agit, d'une part, de la réforme des quatre principales entreprises publiques de communication et de transport, la RTT, la Poste, la SNCB et la RVA, d'autre part, de celle qui porte sur le domaine spécifique des télécommunications.

L'objet du premier projet n'est pas de démanteler, mais au contraire de renforcer le secteur public et de le rendre prêt à affronter la concurrence internationale avec une plus grande efficacité. A cet effet, il vise à accorder à ces entreprises une plus grande autonomie de gestion en matière de personnel, d'investissements, de financement, de tarification et encore de développement de nouveaux services et de création de filiales.

Elles pourront ainsi mieux répondre aux besoins de leur clientèle sans devoir affronter sans cesse des complications administratives inutiles. Le gouvernement conclura avec elles des contrats de gestion précisant leurs missions de service public et fixant la contrepartie financière de ces missions.

Parallèlement, le deuxième texte vise à créer un Institut belge des télécommunications, qui assurera la réglementation, l'agrément, la surveillance et le contrôle du secteur, et à le situer en dehors de la RTT. Celle-ci, devenue « BELGACOM », continuera à gérer l'infrastructure et à prester des services. On distinguera ainsi plus nettement le « contrôleur » du « contrôlé », comme d'ailleurs l'exige la Communauté européenne.

Ensuite, il s'agit de différencier clairement les activités que la RTT assure en monopole de celles où une saine concurrence peut s'exprimer pleinement. Tous les terminaux pourront être offerts en concurrence, ainsi que les services « à valeur ajoutée significative » par rapport aux services de base que la RTT offre au public.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1989-1990
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1989-1990

Cette réforme, jointe à celle de l'ensemble des entreprises publiques, permettra un nouveau développement des télécommunications dans notre pays, auquel la RTT pourra pleinement participer, éventuellement, dans certains segments du marché, en collaboration avec d'autres entreprises.

Je ne voudrais pas terminer ce tour d'horizon sans évoquer l'avant-projet de loi portant sur la protection de la concurrence, que le Conseil des ministres a approuvé il y a quelques semaines.

Monsieur le Président, mesdames, messieurs, en tant que Premier ministre, je suis particulièrement heureux de vous adresser, aujourd'hui, un bilan de bonne santé, non seulement de l'économie belge, mais aussi du gouvernement lui-même.

Les défis qui nous attendent sont certes encore d'envergure. J'ai insisté en particulier sur la poursuite de la résorption du chômage et du déficit des finances publiques. J'ai aussi parlé de la nécessaire préparation de notre pays au challenge de 1992. Mais les deux premiers mois de cette année ont montré de manière éclatante que le gouvernement affronte ces défis avec une grande capacité de décision. Au cours de l'année 1989, des doutes ont été émis ici et là sur sa capacité à régler les problèmes de l'heure. Je suis sûr aujourd'hui que ces doutes ont disparu et que chacun a compris que l'année écoulée a été, dans beaucoup de domaines, le temps de la maturation de dossiers complexes et importants, qui voient aujourd'hui leur finalisation.

Aussi, je ne doute pas que le gouvernement, auquel vous avez accordé votre confiance voici bientôt deux ans, en bénéficie encore pleinement aujourd'hui pour continuer son travail. (Applaudissements.)

M. le Président. — Mesdames, messieurs, comme en a décidé la commission du Travail parlementaire, le débat relatif à cette communication gouvernementale aura lieu demain, mercredi, à partir de 15 heures.

Zoals was overeengekomen in de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden, zal het debat over deze regeringsmededeling morgen van 15 uur af plaatsvinden.

OVERLIJDEN VAN EEN OUD-SENATOR

DECES D'UN ANCIEN SÉNATEUR

De Voorzitter. — De Senaat heeft met groot leedwezen kennis gekregen van het overlijden van de heer Jozef Van In, gewezen senator voor het arrondissement Mechelen-Turnhout en ere-qaestor van de Senaat.

Le Sénat a appris avec un vif regret la mort de M. Jozef Van In, ancien sénateur pour l'arrondissement de Malines-Turnhout et questeur honoraire du Sénat.

Uw Voorzitter heeft het rouwbeklag van de vergadering aan de familie van ons betreurd gewezen medelid betuigd.

Votre Président a adressé les condoléances de l'assemblée à la famille de notre regretté ancien collègue.

COUR DE CASSATION — HOF VAN CASSATIE

M. le Président. — Par dépêche du 2 mars 1990, le procureur général près la Cour de cassation a transmis au Sénat les listes des candidats présentés par ladite cour en son audience publique du 1er mars 1990 à deux places vacantes de conseiller.

Bij dienstbrief van 2 maart 1990 heeft de procureur-generaal bij het Hof van cassatie aan de Senaat gezonden, de lijsten van de kandidaten door bedoeld hof in zijn openbare zitting van 1 maart 1990 voorgedragen voor twee openstaande ambten van raadsheer.

Conformément à l'article 256 du Code judiciaire, le Sénat doit procéder à son tour à la formation de deux listes de candidats dont la présentation lui est attribuée par l'article 99 de la Constitution.

Overeenkomstig artikel 256 van het Gerechtelijk Wetboek moet de Senaat op zijn beurt twee dubbeltallen opmaken waarvan de voordracht hem toekomt krachtens artikel 99 van de Grondwet.

Je vous propose, mesdames, messieurs, de faire ces présentations au cours de la séance du 29 mars 1990.

Ik stel u voor, dames en heren, die voordrachten te doen tijdens de vergadering van 29 maart 1990. (*Instemming.*)

Ont été proclamés par la Cour de cassation:

Pour une place devenue vacante à la suite de l'accession à l'éméritat de M. le président Screvens:

Premier candidat:

M. Francis Fischer, avocat général près la Cour d'appel de Bruxelles.

Second candidat:

M. Marc de le Court, conseiller à la Cour d'appel de Bruxelles.

Werden kandidaat verklaard door het Hof van cassatie:

Voor het ambt dat is opgevallend door de overgang naar het emeritaat van voorzitter Screvens:

Eerste kandidaat:

De heer Francis Fischer, advocaat-generaal bij het Hof van beroep te Brussel.

Tweede kandidaat:

De heer Marc de le Court, raadsheer in het Hof van beroep te Brussel.

Pour la place devenue vacante à la suite du décès de M. le conseiller Poupart:

Premier candidat:

M. Claude Parmentier, conseiller à la Cour d'appel de Bruxelles.

Second candidat:

M. Xavier De Riemaeker, conseiller à la Cour d'appel de Bruxelles.

Voor het ambt dat is opgevallend tengevolge van het overlijden van raadsheer Poupart:

Eerste kandidaat:

De heer Claude Parmentier, raadsheer in het Hof van beroep te Brussel.

Tweede kandidaat:

De heer Xavier De Riemaeker, raadsheer in het Hof van beroep te Brussel.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 1 JULI 1971 HOUDENDE OPRICHTING VAN DE REGIE VOOR MARITIEM TRANSPORT (RMT)

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 1er JUILLET 1971 PORTANT CREATION DE LA REGIE DES TRANSPORTS MARITIMES (RMT)

Discussion et vote de l'article unique

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 1 juli 1971 houdende oprichting van de Regie voor Maritiem Transport.

Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant la loi du 1er juillet 1971 portant création de la Régie des Transports maritimes.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Vanderborgh, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, dit ontwerp staat rechtstreeks in verband met de modernisering van de vloot.

De Regie voor Maritiem Transport wordt gemachtigd, mits er akkoord is van de minister van Financiën, om leningen aan te gaan.

De leningen worden gewaarborgd door de Staat. Het totale bedrag van de niet-afgeloste uitstaande leningen mag nooit het plafond van vijf miljard overschrijden.

Sedert de oprichting van de RMT in 1971 zijn er financiële technieken ontwikkeld die interessanter kunnen zijn dan leningen.

Daarenboven wordt het totale bedrag van de niet-afgeloste uitstaande leningen en van de nog lopende verbintenissen in verband met andere financieringstechnieken gebracht op twaalf miljard.

Bij de besprekingen in de commissie van de Senaat werd aandacht besteed aan het enige artikel met inbegrip van de amendementen die de taalzuiverheid op het oog hadden.

De vier amendementen alsmede het geamendeerde enig artikel van het ontwerp van wet worden aangenomen met 12 stemmen, bij 3 onthoudingen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, tijdens de bespreking van de wet van 8 augustus 1988 tot hervorming van de instellingen pleitte ik, met uitstekende argumenten overigens, voor de overdracht van de Regie voor Maritiem Transport naar het Vlaamse Gewest. Daar was toen geen begrip voor. Thans wijst alles erop dat men inziet dat zulks een vergissing was. De vraag of het nu nog kan of nog zinvol is, laat ik een ogenblik onbesproken.

De huidige wetswijziging is — zoals trouwens blijkt uit de uitstekende uiteenzetting van onze rapporteur — een noodzaak om een wettelijke basis te verlenen aan regeringsbeslissingen die reeds in uitvoering zijn. Het Parlement kan dus niet veel meer doen dan volgen, om groter kwaad te vermijden.

Niettemin is deze bespreking nuttig omdat het ons toelaat over de RMT als zodanig te spreken, vooral nu wij vernemen wat de regering niet zal doen met betrekking tot de RMT. Wij hebben dat trouwens indirect uit de mond van de Eerste minister zelf vernomen.

In afwijking van de tekst van het regeerakkoord, wordt de RMT niet behouden in de rij van publieke ondernemingen waarvan sprake in een ontwerp op de parastatale instelling E, omdat men inziet dat het hier niet gaat over een organisme van publiek recht dat een taak van algemeen belang is opgedragen. Men is het erover eens dat op de politieke vraag of de RMT-dienstverlening beantwoordt aan een bepaling van dienst van algemeen nut, ontkennend moet worden geantwoord.

Wat is dan in de toekomst de taak van de RMT, in de veronderstelling dat ze als overheidsonderneming zou blijven bestaan?

Vooraf moet het duidelijk zijn dat slechts een gedeelte van de activiteit en van het personeel betrekking heeft op de overvaarten Oostende-Dover. Immers, 215 personeelsleden zijn gedetacheerd bij het bestuur van het Zeewezen en de Binnenvaart, bevoegdheid van het Vlaamse Gewest, dat daarvoor de door de RMT aangeboden factuur betaalt. Een honderdvijftigtal personeelsleden werken in het havenbeheer, los van de RMT-taken, en een belangrijk aantal, ongeveer vierhonderd, worden aangewend in de scheepsherstelling, activiteit die niet inherent is aan de eigenlijke RMT-opdracht. Naargelang het seizoen gaat het in feite over 800 à 950 personeelsleden die worden aangewend voor de eigenlijke RMT-taken, maar de financiële verslaggeving slaat op het geheel van de ongeveer 1 700 personeelsleden die bij optelling van deze verscheidene quantumts werd bekomen.

Zijn wij met de RMT *ready for the tunnel*, zoals men zich op een colloquium in West-Vlaanderen afvroeg op 15 april 1988 of, scherper geformuleerd, kan überhaupt de RMT zich tegen die uitdaging succesrijk verdedigen? Heeft zij daartoe de middelen, de vrijheid, de motivering?

Velen zijn pessimistisch gestemd over de toekomstperspectieven van de lijn Oostende-Dover na de ingebruikneming van de tunnel onder het kanaal. Daarvoor zijn verscheidene redenen.

Vanaf 15 juni 1993 zal de SST uit Amsterdam en Keulen via Brussel Rijsel aandoen en vanuit Rijsel, in iets meer dan twee uur, in Londen aankomen. De Belgische Staat of het Vlaamse Gewest zullen in EG-verband geen obstakels kunnen bouwen tegen het inleggen van busdiensten uit Vlaanderen naar Rijsel en Calais. Geen enkele buitenlander zal nog Groot-Brittannië aandoen via Oostende.

Voor het autobusverkeer vrees ik het ergste want de weekenders zullen veel tijd winnen via de tunnel.

Wat het vrachtwagenverkeer betreft, blijven er nog onbekende factoren. Indien de Fransen Calais met snelwegen verbinden met Duinkerke en Veurne en daarvoor geen tol heffen en indien de grensovergang geen lang oponthoud meer betekent, meen ik dat wij veel vrachtwagenverkeer zullen verliezen.

Bovendien — en dit is de minister ongetwijfeld bekend — is er een samenwerking tussen Sealing en P&O. Ze overwegen een shuttle-systeem tussen Dover en Calais aan te wenden waarvoor geen reservatie zal worden gevraagd. Dit zal voor de ferries in die steden een aanzienlijk pluspunt betekenen.

Wat moet er dan wel worden gedaan?

Op korte termijn en in elke hypothese moeten we de samenwerking met P&O handhaven en uitbouwen. Dit is in het belang van RMT en tevens in het belang van P&O die ontsnapt aan syndicale monopolievorming door het inzetten van schepen onder een andere dan de Britse vlag. Het zou RMT toelaten niet alleen op Dover te varen, maar ook op Felixstowe.

Hoewel — en ik zeg dit met een zekere schroom — RMT voor Oostende belangrijk lijkt te zijn, zou het overbrengen naar Zeebrugge kunnen bijdragen tot de concentratie van alle ferries buiten Calais. De keuze voor het vrachtvervoer zou groter worden dan bij de handhaving van de huidige vertrekpunten, verspreid langs de Noordzeekust, namelijk Oostende, Zeebrugge, Vlissingen en Duinkerke.

Men meldt mij dat Sherwood, eigendom van Sealink, catamarans bouwt die bijna 40 knopen halen en 80 wagens kunnen vervoeren. Ze zouden een navet uitvoeren tussen Dover en Nieuwpoort in 1 uur en 15 minuten. Kan dit geen marktvervanging betekenen in de plaats van de *jetfoils* die het volgens de financieringsresultaten van RMT niet zo gunstig doen?

Dit alles vormt grote problemen voor Oostende dat, weliswaar na datum, de rekening aangeboden krijgt van het onechte monopolie dat RMT uitoefende tot aan de komst van T&T in Zeebrugge.

Ik heb suggesties achter de hand voor plaatsvervangende activiteit te Oostende, maar het is nu te vroeg om hierover uit te weiden.

Ik besluit. Indien we RMT geheel of gedeeltelijk willen privatiseren, moet de Regie eerst een reële marktwaarde krijgen. Daarom moet het bedrijf worden gerund volgens commerciële maatstaven. Dit kan slechts nadat de niet-RMT-activiteiten zijn afgezonderd, afgestoten of overgedragen. Dus zou er toch een gedeeltelijke regionalisering vooraf moeten zijn.

Moet bij de privatisering op een Belgische verankering worden gelet en wat kan de bijdrage zijn van de NMBS?

Dit zijn veel vragen waarop we van de regering een begin van antwoord verwachten. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verschuere.

De heer Verschuere. — Mijnheer de Voorzitter, mijn uiteenzetting is misschien niet erg gebruikelijk. Reeds tijdens de commissievergadering heb ik enkele opmerkingen geformuleerd in verband met de amendementen van de heer De Bondt. Deze amendementen strekken ertoe vreemde woorden en termen uit de tekst van het ontwerp te verwijderen. De commissie heeft de amendementen aangenomen, opdat de tekst aan duidelijkheid kan winnen.

Dat dit werkelijk zo is, betwijfel ik echter nog steeds. Als men echter vreemde woorden weert, hoewel ze in een taal toegelaten zijn, omdat zij anders door veel langere begripsomschrijvingen moeten worden vervangen, moet men er eveneens voor ijveren dat de rest van de tekst taalkundig voorbeeldig is. Ik wil niet de kritiker uithangen. Ik heb getracht tijdens de commissie-

vergadering zelf verbeteringen aan te brengen, maar dat was niet eenvoudig, want ik werd met de tekst geconfronteerd staande de vergadering.

Ik herhaal het antwoord van de minister, zoals het is opgenomen in het verslag: «De minister kan de bezorgdheid voor een zuiver taalgebruik van het lid bijtreden.»

Het is niet mijn bedoeling om de rapporteur verwijten te maken. Ik feliciteer hem met zijn verslag. Het is overigens niet zijn taak de teksten te wijzigen en hij heeft zich dan ook gehouden aan de tekst van de indiener.

Mijnheer de Voorzitter, ik werd door de tekst verrast en ik vermoed dat hij nog moeilijk kan worden herschreven. Ik zou echter graag tot een overeenkomst komen om de tekst van het ontwerp nog te verbeteren, uiteraard zonder inhoudelijk iets te wijzigen. Is dit niet mogelijk, dan zie ik mij genoodzaakt om mij om taalkundige redenen bij de stemming te onthouden.

Ik geef u een paar voorbeelden. Het woord «nastrevenswaard» heb ik niet in *van Dale* gevonden. Men verwacht «definitie» met «omschrijving» van een begrip. Men vraagt de minister om «toelating» in de plaats van om «toestemming». Men spreekt verder over «een voorstel te bekomen om ...». Men kan wel van een emotie «bekomen», maar men «verkrijgt» inlichtingen of informatie, niet «om», maar «teneinde» iets te doen. Indien men amendementen indient om vreemde woorden te weren, die overigens technisch en taalkundig correct zijn, dan is het niet redelijk om over een taalkundig onzuivere tekst te stemmen.

Mijnheer de Voorzitter, ik besef dat het technisch niet mogelijk is de tekst nu nog vóór de stemming te wijzigen, maar ik verzoek u mij te garanderen dat hij na de stemming taalkundig nog kan worden verbeterd. Kunt u mij deze garantie niet geven, dan ben ik verplicht mij bij de stemming te onthouden. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Dehaene.

De heer Dehaene, Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb aandachtig geluisterd naar de analyse die de heer De Bondt maakte van de problematiek waarmee de RMT wordt geconfronteerd in het perspectief van de opening van de Kanaaltunnel.

Ik kan een groot gedeelte van zijn analyse onderschrijven. De regering heeft reeds gedeeltelijk gereageerd door de RMT niet op te nemen in het wetsontwerp tot het nieuw statuut van de overheidsbedrijven, omdat zij ervan overtuigd is dat voor de RMT een soepeler en meer commercieel statuut is vereist, naar het voorbeeld van Sabena, die zich in een gelijkaardige situatie bevindt.

Er wordt aan de wijziging van het statuut van de RMT gewerkt. Voor de overleving van de RMT is het noodzakelijk partners te zoeken, en het lijkt mij wenselijk de RMT in een groter geheel op te nemen, met een Belgische verankering, waarbij de overheid wordt betrokken.

In dit stadium van de discussie kan ik niet in details treden. Naarmate de werkzaamheden vorderen zal ik niet nalaten het Parlement, en meer bepaald de bevoegde commissies op de hoogte te brengen van de concrete onderhandelingen.

De heer Verschuere maakte taalkundige opmerkingen bij de tekst van het wetsontwerp, en stelde een nogal eigenaardige procedure voor. Tijdens de commissiebesprekingen werden na grondige discussie nogal wat taalkundige verbeteringen aangebracht. Sommige fouten, waarop hij aanmerkingen heeft, vind ik trouwens niet terug in de tekst van het wetsontwerp. Ik weet bijgevolg niet waarover hij het juist heeft. Ik stel voor de tekst van het wetsontwerp, die reeds gevoelig werd verbeterd tijdens de commissiebesprekingen, te aanvaarden, al heeft dat tot gevolg dat de heer Verschuere zijn taalkundig geweten sust door zich bij de stemming te onthouden. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Het enig artikel van het ontwerp van wet luidt:

Enig artikel. § 1. In artikel 28 van de wet van 1 juli 1971 houdende oprichting van de Regie voor Maritiem Transport wordt na het tweede lid een nieuw lid ingevoegd, luidende:

« De Regie is gemachtigd om mits de minister van Financiën zich akkoord verklaart, financiële verrichtingen aan te gaan met betrekking tot varend materieel en havenuitrusting van de Regie voor Maritiem Transport in de vorm van financieringshuur of door andere financieringstechnieken. De betaling van de interesten, de huren en de terugbetalingen van het kapitaal met inbegrip van de bijkomende kosten worden door de Staat gewaarborgd. »

§ 2. Het laatste lid van hetzelfde artikel 28 wordt vervangen als volgt:

« Het totale bedrag van de niet-afgeloste uitstaande leningen en van de nog lopende verbintenissen in verband met andere financieringstechnieken zoals bedoeld in het derde lid van dit artikel mag nooit het plafond van twaalf miljard frank overschrijden. »

Article unique. § 1er. Après l'alinéa 2 de l'article 28 de la loi du 1er juillet 1971 portant création de la Régie des Transports maritimes, il est inséré un nouvel alinéa rédigé comme suit:

« La Régie est autorisée à conclure des opérations financières ayant pour objet du matériel navigant ou des équipements portuaires de la Régie des Transports maritimes, sous la forme de location-financement ou par d'autres techniques de financement, moyennant l'accord du ministre des Finances. Le paiement des intérêts, des loyers et le remboursement du capital, en ce compris les frais accessoires, est garanti par l'Etat. »

§ 2. Le dernier alinéa du même article 28 est remplacé par ce qui suit:

« Le montant global des emprunts non amortis et des engagements concernant des techniques financières alternatives visées au troisième alinéa du présent article ne peut jamais dépasser le plafond de douze milliards de francs. »

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET VERDRAG INZAKE DE BESCHERMING VAN TREKKENDE WILDE DIERSOORTEN, EN VAN DE BIJLAGEN I EN II, OPGEMAAKT TE BONN OP 23 JUNI 1979

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION SUR LA CONSERVATION DES ESPECES MIGRATRICES APPARTENANT A LA FAUNE SAUVAGE, ET DES ANNEXES I ET II, FAITES A BONN LE 23 JUIN 1979

Discussion et vote de l'article unique

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten, en van de bijlagen I en II, opgemaakt te Bonn op 23 juni 1979.

Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation de la Convention sur la conservation des espèces migratrices appartenant à la faune sauvage, et des annexes I et II, faites à Bonn le 23 juin 1979.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer De Bremaeker, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de commissie heeft dit wetsontwerp besproken op dinsdag 23 januari 1990. In zijn toelichting beklemtoonde de minister van

Buitenlandse Zaken het belang van dit verdrag, waardoor er een minimum aan juridische eenvormigheid komt inzake de bescherming van de diersoorten, wat uiteraard onder verscheidene nationale jurisdicties ressorteert.

Het verdrag inzake het behoud van de trekkende wilde diersoorten werd op 23 juni 1979 te Bonn ondertekend en sindsdien door 17 landen en door de Europese Economische Gemeenschap bekrachtigd.

De landen waarin deze trekkende diersoorten voorkomen, worden er door het verdrag toe aangezet overleg te plegen en maatregelen te nemen met het oog op het behoud van die soorten.

De bijlagen bij het verdrag vermelden de trekkende soorten van zoogdieren, vogels, reptielen en vissen. In bijlage I worden de bedreigde trekkende soorten opgesomd waarvoor de betrokken landen unilaterale maatregelen moeten nemen die leiden tot een bescherming van die soorten en tot het herstel van de leefgebieden ervan. Een aantal afwijkingen zijn mogelijk. Bijlage II geeft de lijst van de trekkende soorten die door internationale akkoorden tussen de betrokken Staten beter kunnen worden beschermd. Het sluiten van dergelijke akkoorden is een van de hoofddoelen van het verdrag. Hierdoor zal de situatie van de trekkende diersoorten gunstig blijven of opnieuw gunstig worden.

De conferentie der partijen is het hoogste besluitvormingsorgaan van het verdrag. Zij beslist over de wijzigingen die moeten worden aangebracht in het verdrag of de bijlagen. Een wetenschappelijke raad heeft als opdracht adviezen te geven over wetenschappelijke aangelegenheden.

Door de toetreding tot het Verdrag inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten zal België moeten deelnemen aan een bijzonder fonds, waarvan de begroting wordt geraamd op 482 000 dollar voor de periode van 1986-1988.

Het aandeel van België zal ongeveer 5,5 pct. van het geheel bedragen of circa 10 000 dollar.

De toetreding tot het verdrag zal geen enkele andere bijkomende uitgave met zich brengen op nationaal, noch op regionaal vlak.

In de algemene discussie werden in de commissie enkele vragen gesteld, onder andere over het feit dat de goedkeuring van het verdrag meer dan tien jaar heeft aangesleept over de afdwingbaarheid van het verdrag, over de wenselijkheid de opgesomde diersoorten tevens met hun naam in de volkstaal te vermelden en over de Europese richtlijn van 1979 inzake vogelbescherming, die door België niet zou worden nageleefd.

Na het antwoord van de minister werd het enig artikel van het wetsontwerp eenparig aangenomen door de twaalf aanwezige leden. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

Plus personne ne demandant la parole, la discussion générale est close.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé:

Article unique. La Convention sur la conservation des espèces migratrices appartenant à la faune sauvage, et les annexes I et II, faites à Bonn le 23 juin 1979, sortiront leur plein et entier effet.

Enig artikel. Het Verdrag inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten, en de bijlagen I en II, opgemaakt te Bonn op 23 juni 1979, zullen volkomen uitwerking hebben.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION ENTRE L'UNION ECONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE ET LA REPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE CONCERNANT L'ENCOURAGEMENT ET LA PROTECTION RECIPROQUES DES INVESTISSEMENTS, SIGNÉE A BRUXELLES LE 23 NOVEMBRE 1983, ET DE L'ACCORD ADDITIONNEL CONCLU PAR ECHANGE DE LETTRES DATEES A NOUAKCHOTT LE 15 JUILLET 1987

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE EN DE ISLAMITISCHE REPUBLIEK MAURETANIE AANGAANDE DE WEDERZIJDSDE AANMOEDIGING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 23 NOVEMBER 1983, EN VAN HET AANVULLEND AKKOORD GESLOTEN DOOR WISSELING VAN BRIEVEN GEDAGTEKEND TE NOUAKCHOTT OP 15 JULI 1987

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation de la Convention entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république islamique de Mauritanie concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de islamitische republiek Mauretanië aangaande de wederzijdse aanmoediging en bescherming van investeringen.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Le rapporteur, M. Henneuse, se réfère à son rapport.

Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé:

Article unique. La Convention entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république islamique de Mauritanie concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, signée à Bruxelles le 23 novembre 1983, et l'accord additionnel conclu par échange de lettres datées à Nouakchott le 15 juillet 1987 sortiront leur plein et entier effet.

Enig artikel. De Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de islamitische republiek Mauretanië aangaande de wederzijdse aanmoediging en bescherming van investeringen, ondertekend te Brussel op 23 november 1983, en het aanvullend akkoord gesloten door wisseling van brieven gedagtekend te Nouakchott op 15 juli 1987 zullen volkomen uitwerking hebben.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN MIDDENSTAND VAN HET BEGROTINGSJAAR 1989

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTERE DES CLASSES MOYENNES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1989

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Middenstand van het begrotingsjaar 1989.

Nous abordons l'examen du projet de loi ajustant le budget du ministère des Classes moyennes de l'année budgétaire 1989.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Crucke, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de begroting van het ministerie van Middenstand voor het begrotingsjaar 1989 bedroeg 7,169 miljard. De aanpassingskredieten leiden slechts tot een geringe overschrijding van 15,2 miljoen frank aan lopende uitgaven van titel I, verminderd met 1,8 miljoen frank aan kapitaaluitgaven van titel II, wat een saldo geeft van 13,6 miljoen frank.

De bijkredieten in titel I zijn in hoofdzaak het gevolg van de economische expansie. Het gaat om de kosten van de steun verleend aan KMO's in de textielsector ter uitvoering van beslissingen die werden genomen vóór 1989, aangezien die sector nadien werd geregionaliseerd. Met dat extra bedrag wordt het krediet in feite teruggebracht tot de oorspronkelijke begrotingsraming van 300 miljoen frank. Die aanpassing wordt grotendeels gecompenseerd door kredietverminderingen voor het Waarborgfonds en het Participatiefonds ten belope van 68,7 miljoen frank. In verband met het Waarborgfonds kan worden gezegd dat de gunstige conjunctuur het aantal schadegevallen heeft doen dalen. Voor het Participatiefonds gaat het om een schrapping van een krediet, aangezien het fonds in 1989 geen stijging van de intresten heeft moeten dragen.

Een andere compensatie van 17,8 miljoen frank betreffen werkingskosten zoals personeelskosten, consumptieve bestedingen, enzovoorts. De daling van de personeelskosten is het gevolg van vervroegde pensionering en van enige vertraging bij de indiensttredingen.

In titel II is de vermindering met 1,8 miljoen frank toe te schrijven aan het schrappen van een krediet waarmede oorspronkelijk de Nationale Raad en de Kamers zouden worden opgericht overeenkomstig de kaderwet van 1 maart 1976 betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen. Dat krediet werd niet aangesproken omdat er op basis van die wet geen regeling tot stand is gekomen.

Tenslotte bedragen de bijkredieten voor de vorige jaren 24,1 miljoen frank. Zij bestaan in hoofdzaak uit werkingskosten ten belope van 6,3 miljoen frank voor de kabinetten van de voorgangers van de huidige staatssecretaris en uit een indexaanpassing van de toelage voor kinderbijslag van 13,9 miljoen frank.

Het ontwerp van wet gaf geen stof tot bespreking. (*Applaus.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de bespreking van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés.
(Voir documents nos 869-1 et 2, session 1989-1990, du Sénat de Belgique.)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie stukken nrs. 869-1 en 2, zitting 1989-1990, van de Belgische Senaat.)

De Voorzitter. — De artikelen van het ontwerp van wet luiden :

Kredietaanpassingen

Artikel 1. De kredieten ingeschreven onder Titel I — Lopende uitgaven en Titel II — Kapitaaluitgaven — van de begroting van het ministerie van Middenstand voor het begrotingsjaar 1989 worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belope van (in miljoenen franken) :

	Gesplitste kredieten		
	Niet- gesplitste kredieten	Vast- leggings- kredieten	Ordonnan- cerings- kredieten
TITEL I			
<i>Lopende uitgaven</i>			
Aanpassingen lopend jaar	15,4	—	—
Kredieten voor schuld- vorderingen van vorige jaren	24,1	—	—
TITEL II			
<i>Kapitaaluitgaven</i>			
Aanpassingen lopend jaar	— 1,8	—	—

Ajustements des crédits

Article 1er. Les crédits prévus au Titre I — Dépenses courantes et au Titre II — Dépenses de capital — du budget du ministère des Classes moyennes de l'année budgétaire 1989, sont ajustés suivant les données détaillées au tableau annexé à la présente loi et à concurrence de (en millions de francs) :

	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engage- ment	Crédits d'ordonnan- cement
TITRE I			
<i>Dépenses courantes</i>			
Ajustements année cou- rante	15,4	—	—
Crédits pour créances d'années antérieures.	24,1	—	—
TITRE II			
<i>Dépenses de capital</i>			
Ajustements année cou- rante	— 1,8	—	—
— Aangenomen. Adopté.			

Art. 2. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

Art. 2. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

— Aangenomen.
Adopté.

Art. 3. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Art. 3. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

— Aangenomen.
Adopté.

De Voorzitter. — We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

INTERPELLATIE VAN MEVROUW AELVOET TOT DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN OVER «DE RIZIV-TOELAGEN VOOR RUST- EN VERZORGINGSTEHUIZEN»

INTERPELLATION DE MME AELVOET AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES SUR «LES SUBVENTIONS DE L'INAMI AUX MAISONS DE REPOS ET DE SOINS»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Aelvoet tot de minister van Sociale Zaken over de RIZIV-toelagen voor rust- en verzorgingstehuizen.

Het woord is aan de interpellant.

Mevrouw Aelvoet. — Mijnheer de Voorzitter, de problemen van de bejaarden die zware zorg behoeven in rust- en verzorgingsinstellingen zijn een duidelijk signaal van het niet-aangepast gezondheidsbeleid van de overheid. De omvang van de veroudering van de bevolking wordt zwaar onderschat. Uit recente prognoses van het Nationaal Instituut voor de statistiek blijkt dat tussen 1988 en 2040 de bevolkingsgroep van de 20 tot 59-jarigen met 1,4 miljoen eenheden zal verminderen, terwijl de groep van de 60-plussers met 850 000 eenheden zal toenemen. Die groep zal dan 33 pct. van de bevolking uitmaken. 73 pct. van de bejaarden is op het ogenblik gezond en valide, 11 pct. is semi-valide en 16 pct. invalide.

Slechts 5 pct. van de bejaarde bevolking komt in een rusthuis terecht. Wij verheugen ons daarover, omdat het belangrijk is dat mensen ook al zijn ze bejaard, zo lang mogelijk in de thuissituatie kunnen blijven. Toch blijkt dat de overgrote meerderheid van de bejaarden die thuis blijven geregeld steun moeten krijgen in het kader van de thuiszorg. Daarvoor zijn er tegemoetkomingen van het RIZIV — via de W-waarden — en hulp aangeboden door de Gemeenschappen.

Voor een belangrijke groep bejaarden is er echter geen andere keuze dan het rusthuis. In België verblijven er op het ogenblik ongeveer 85 000 bejaarden in rusthuizen van verschillende pluimage. Ingevolge de vergrijzing van de bevolking zijn de meeste rusthuizen geëvolueerd naar rust- en verzorgingstehuizen. Wie zich vandaag in een rust- of bejaardentehuis aanmeldt is gemiddeld veel ouder dan vroeger: de gemiddelde leeftijd bedraagt er ongeveer 83 jaar. De meeste bejaarden willen zolang mogelijk wegblijven uit het rusthuis. Wie zichzelf kan beredderen of met een zekere steun nog zelfstandig kan blijven, gaat niet naar het rusthuis. De populatie van de bejaardentehuizen is nu hoog bejaard en vergt in veel sterkere mate dan vroeger zware verzorging.

Uit de studie «Rusthuizen in Vlaanderen» uitgevoerd door het Centrum voor bevolkings- en gezinsstudies van eind 1989 blijkt dat niet minder dan 40 pct. van de bewoners van de rusthuizen in Vlaanderen op het ogenblik zwaar zorgbehoevend zijn. Nu zijn er 47 000 bedden voor de bejaarden in Vlaanderen. Als haast 40 pct. van de bejaarden zwaar zorgbehoevend is, dan betekent dat Vlaanderen ongeveer 17 000 RVT-bedden nodig heeft. Nog niet zolang geleden, in 1982, werd het aantal noodzakelijke RVT-bedden, voor heel België, op een kleine 20 000 geraamd.

Het fenomeen van zwaar zorgbehoevendheid is dus in sterke mate onderschat. In de praktijk blijkt dat er van de 47 000 rusthuisbedden in Vlaanderen slechts 7 392 erkende RVT-bedden zijn, waarvoor een RVT-forfait van iets meer dan 1 100 frank wordt betaald. Er bestaat dus een enorme kloof tussen de groep bejaarden die, krachtens de staat van gezondheid waarin zij zich

bevinden, recht zouden hebben op een RVT-toelage en de groep die door de nationale overheid vanuit het RIZIV gesubsidieerd wordt.

Ik herhaal: van de 17 000 bedden in rusthuizen die er voor Vlaanderen nodig zijn, zijn er maar een goede 7 000 beschikbaar. Voor heel België moet er zeker worden gedacht aan 30 000 RVT-bedden, terwijl er momenteel slechts iets meer dan 18 000 beschikbaar zijn. Er is hier dus nog een zeer lange weg af te leggen.

Nochtans, en dat is niet onbelangrijk, geven de studies die werden verricht door het NIS en het Centrum voor bevolkings- en gezinsstudien aan, dat in de toekomst de opvangmogelijkheden vanuit de thuissituatie in niet geringe mate zullen afnemen door een aantal factoren, waaronder het geringer aantal kinderen.

Het aantal zwaar-zorgbehoevende bejaarden in de rustoorden stijgt, zodat niet alleen moet worden gezorgd voor de woonfunctie, met de gezins- en huishoudelijke zorg die daarbij komen kijken, maar de bijkomende verzorgingstaak maakt een veel groter aandeel van het werkpakket uit. Bovendien, mede als gevolg van het decreet van 1985 van de Vlaamse Gemeenschap dat bepaalt dat er voor een thuisvervangend klimaat moet worden gezorgd evenals voor de kwaliteit van de opvang, worden er inspanningen gedaan op het vlak van de vrije tijdsbesteding en de psychosociale begeleiding, wat dan weer extra personeel vraagt.

Het probleem dat thans aan de orde is in de discussie tussen de sector van de verzorgingstehuizen en de nationale overheid is het volstrekt ontoereikend bedrag dat het RIZIV voor de groep van de zwaar-zorgbehoevende bejaarden betaalt, die geen RVT-bed konden bemachtigen. Het gaat hier echter om een oud zeer.

Mijnheer de minister, ik heb reeds in 1987 minister Dehaene over hetzelfde onderwerp geïnterpelleerd, omdat het mij niet gaat om de politieke kleur van de minister maar om de situatie van de bejaarden zelf.

De wet van juni 1978 voorzag reeds in een bijzondere erkenning van rusthuizen waarin zwaar-zorgbehoevende bejaarden werden opgenomen, met een financiële steun van het RIZIV. Niettegenstaande dit wettelijke kader, duurde het nog tot in 1983 alvorens de eerste RVT-bedden erkend werden. Bovendien werd de uitbouw van de RVT-bedden gekoppeld aan de inkrimping van het aantal ziekenhuisbedden, met als gevolg dat de eerste RVT-bedden in ziekenhuizen en niet in rusthuizen tot stand kwamen en dat de regionale spreiding van de RVT-bedden in het gedrang kwam. Daarbij laat ik opmerkingen over de niet altijd frisse handel in RVT-bedden achterwege. Daardoor kon de zwaar-zorgbehoevende, als hij/zij niet in een RVT-bed terecht kwam, niet dezelfde gesubsidieerde zorg krijgen als de gelukkige die wel zo een bed kon veroveren. Rusthuizen zonder erkende RVT-bedden en die het alleen moeten stellen met mini-forfaits of in bepaalde gevallen met subsidies uit de nomenclatuur, moeten ofwel de dagprijs opdrijven, wat grotendeels ten laste van de bejaarden komt, ofwel zwaar-zorgbehoevende bejaarden weigeren, wat zich soms reeds voordoet.

Men is immers niet meer in staat de risico's te nemen die met de opname van zwaar-zorgbehoevenden gepaard gaan, aangezien dit een veel zwaardere personeelsomkadering vraagt, zodat veel rusthuizen streven naar een redelijke verhouding tussen zwaar-zorgbehoevenden en niet zwaar-zorgbehoevenden, om de zaak beheerbaar en financieel te houden.

Inmiddels werd door de nationale overheid met voorlopige maatregelen gewerkt, die echter nooit de discriminatie tussen RVT-gerechtigden en RVT-erkenden hebben kunnen opheffen. In juli 1987 werd in de nationale overeenkomstencommissie een eerste overeenkomst gesloten, waardoor een ROB-forfait van 240 of 320 frank per dag werd ingevoerd voor de RVT-gerechtigden die niet in het fameuze RVT-bed konden geraken. Het RVT-forfait zelf werd opgetrokken tot 950 frank per dag en bedraagt thans iets meer dan 1 100 frank. Deze toestand werd onhoudbaar voor de bejaarden, de rusthuizen, zowel in de privé-sector als in de OCMW-regie.

Het is duidelijk dat de deficits van de OCMW's voor de OCMW-rusthuizen zo groot worden dat men zich ook daar zorgen begint te maken. Mijnheer de minister, het is u ook niet onbekend dat de OCMW's in heel wat gevallen toelagen verstrekken aan bejaarden in de privé-rusthuizen die een VZW-statuu

ten hebben. 22 pct. van de bewoners van privé-rusthuizen worden door de OCMW's geholpen om hun verblijf te kunnen betalen. Die toelage is gelijk aan het verschil tussen de reële maandelijkse kostprijs die door het rusthuis wordt gevraagd en het pensioen dat de bejaarde kan inbrengen. De nationale overheid wentelt haar kosten af op de lokale besturen.

Op het ogenblik zijn er, vooral in de grote steden, en ik denk in het bijzonder aan Antwerpen, zo'n enorme problemen ontstaan in de OCMW's zelf dat een aantal van hen de instellingen een brief hebben gestuurd met de mededeling dat zij bij gebrek aan middelen de toelagen niet verder kunnen dragen.

Hierdoor komen ook deze rusthuizen in moeilijkheden. Er is dus aan de ene kant de nationale onwil om de zaken te regelen en aan de andere kant de lokale onmacht door een gebrek aan financiële draagkracht. Op zeer korte termijn zullen hierdoor acute financiële problemen ontstaan, die door de rusthuizen niet kunnen worden gedragen en die zij zullen proberen te verhalen op de bejaarden zelf, vermits deze laatsten hun toevlucht niet meer kunnen nemen tot de OCMW's.

Dit beleid is dus onhoudbaar. Einde 1988 was er nochtans een principieel akkoord bereikt in de overeenkomstencommissie tussen alle rusthuizen, zowel openbare als private, de ziekenfondsen en de administratie van het RIZIV. Het voorzag in een geleidelijke optrekking van de ROB-forfaits tot het niveau van het RVT-forfait en in een beperkte tussenkomst voor niet-zware zorgbehoevende bejaarden.

Wat blijkt echter? Het principieel akkoord van einde 1988 heeft u, mijnheer de minister, nog steeds niet bekrachtigd. U roept daarvoor het argument in dat u tijd nodig heeft om die zaak te bestuderen. Eind 1988 heeft u uitstel gevraagd tot midden 1989 en midden 1989 vroeg u uitstel tot eind 1989. Alsof er nog niets gebeurd was, vroeg u eind 1989 opnieuw uitstel tot midden 1990.

U zal begrijpen dat aan alle geduld, ook aan dat van bejaarden, een einde komt. De besparingswens haalt hier duidelijk de bovenhand. Intussen moeten wij, ook vandaag, met lede ogen aanzien en ook met ongelovige oren vernemen dat, terwijl dit probleem nog niet is opgelost, de boni van de sociale zekerheid weer worden afgerond en gebruikt worden om de put van het overheidsdeficit te helpen vullen. Rechtmatige problemen van mensen die een beroep moeten kunnen doen op de nationale solidariteit via het RIZIV, worden eens te meer op de lange baan geschoven. Wij kunnen dat niet langer dulden. Daarom stellen wij u een aantal concrete vragen.

Ten eerste, houdt u vast aan de koppeling van de uitbreiding van het aantal RVT-bedden door de « afbouw » van ziekenhuisbedden? De afbouw mogelijkheden zijn mijns inziens bijzonder beperkt geworden. Daarmee kan het tekort van 12 000 RVT-bedden in de sector van de rustoorden zeker niet worden aangevuld.

Ten tweede, hoeveel tijd voorziet de minister om de discriminatie tussen de ROB- en de RVT-forfaits weg te werken? Gaat u de conventiecommissie de opdracht geven voorstellen te formuleren om deze discriminatie weg te werken?

Ten derde, denkt u eraan de criteria voor zwaar-zorgbehoevendheid te verzwaren en op die manier het aantal RVT-gerechtigden te verminderen?

Ten vierde en tenslotte stellen wij met voldoening vast dat de RIZIV-middelen werden verruimd voor verzorging in de thuissituatie, maar wij begrijpen niet waarom u elke beslissing blokkeert om de tussenkomst voor zwaar-zorgbehoevenden in rustoorden te verruimen. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Arts.

De heer Arts. — Mijnheer de Voorzitter, het is juist dat er grote onrust heerst zowel in de openbare als in de privé-rustoorden. Ik wens in dit verband vier punten onder de aandacht te brengen.

Het is de grote verdienste van de ministers van Volksgezondheid dat zij hebben ingezien dat zwaar-zorgbehoevende bejaarden ook in de ziekteverzekering moeten worden opgenomen.

De heer Valkeniers. — Daarover is men het niet altijd eens.

De heer Arts. — De nationale solidariteit geldt voor alle zieken, dus ook voor bejaarde zieken. Dit is essentieel.

De cijfers die daarstraks geciteerd zijn, zijn inderdaad juist. De minister is bevoegd om de norm van twee pro mille inwoners voor de RVT-bedden op te trekken tot drie pro mille.

U weet dan, en wij allemaal, dat dit beantwoordt aan de door de medische adviseurs, over de mutualiteiten heen, opgelegde criteria. Op grond van die criteria werden 30 000 zwaar-zorgbehoevende bejaarden geregistreerd. Dat cijfer is juist, en het tweede cijfer van 20 000 RVT-bedden is ook juist.

U wordt, mijnheer de minister, vaak ondervraagd over de personeelsnormen en u antwoordt meestal erg gevat. Ik heb in dit verband echter ook iets op te merken.

De forfaitaire prijs van 1 130 frank per bed — helaas spreken wij over bedden, waar we over mensen dienen te spreken — toegekend aan de RVT, beantwoordt aan een personeelsnorm van twaalf personeelsleden, daar waar in het koninklijk besluit van 1982 voor RVT-bedden een personeelsnorm van acht is vastgelegd. Men kan perfect — gecontroleerd over het hele land — de personeelsnorm optrekken tot twaalf, zonder een frank meer te moeten betalen voor RVT-bedden. U zal dan vaststellen, mijnheer de minister, aan de hand van een controle uitgevoerd in het hele land, dat voor die 1 130 frank alleen verzorging wordt gegeven aan zwaar-zorgbehoevende bejaarden en dat er geen gebruik wordt gemaakt van deze middelen om betalingen te doen die buiten de personeelsnorm vallen. Wij vragen u dan ook dat koninklijk besluit uit te vaardigen.

U zegt ook terecht, en wij zijn allen bezorgd om de kwaliteit van de verzorging, dat de criteria voor de bejaardentehuizen in ons land niet op eenzelfde strenge manier zijn genormeerd. U weet dat in Vlaanderen minister Lenssens zeer strenge normen oplegt en rusthuizen sluit die niet beantwoorden aan die normen. Als we alleen de toestand in Vlaanderen nagaan, dan kan u niet beweren dat er geen strenge criteria worden opgelegd. Ik kan het ook omkeren: moeten wij minister Lenssens voorstellen de criteria voor rustoorden te verlagen? Moeten wij bij een tekort aan middelen, de kwaliteit van onze zorg verlagen? Dit is wellicht de meest pertinente vraag.

Daarnet werd ook opgemerkt, en wij verheugen ons daarover, dat de thuisgezondheidszorg wel goed werd behandeld, zeer goed zelfs. Ik verwijs in dit verband naar een verklaring, hoewel ik dit niet graag doe, gepubliceerd in *Le Soir* van 25 januari: « Le ministre veut prévoir des montants identiques pour les soins des malades présentant le même degré de dépendance sans discrimination pour ceux qui restent à domicile. » Daar gaan wij allemaal mee akkoord, wij zijn ervan overtuigd dat dit niet mag. In feite weten wij dat de tegemoetkoming voor de thuisgezondheidszorg het tweevoudige in meer bedraagt dan voor de tehuisgezondheidszorg.

De heer Valkeniers. — Soms het drievoudige.

De heer Arts. — En daarmee kan men niet meer akkoord gaan. Bovendien hebt u ook de plafonds in de thuisverpleging afgeschaft. Ik stel dan vast dat de thuisgezondheidszorg voornamelijk in één landsgedeelte wordt toegepast en de tehuisgezondheidszorg voornamelijk in het andere landsgedeelte. Graag kreeg ik, mijnheer de minister, de bevestiging van uw beleid in verband met de gelijke behandeling van thuis- en tehuisgezondheidszorg voor bejaarde zieken, want de gelijke behandeling is in deze essentieel.

Zoals gezegd hebben wij de nationale solidariteit aanvaard in de ziekteverzekering, en dat is goed. Ook voor het bestaansminimum hebben wij de nationale solidariteit aanvaard, maar die dan gedeeld met lokale solidariteit.

Ik kan mij indenken dat ook voor de zwaar-zorgbehoevende bejaarden niet de volledige kostprijs ten laste van de nationale solidariteit valt. Voor hostellerie, culturele verzorging en bijkomende niet-verzorgingskosten zijn er andere solidariteitsmogelijkheden, zoals familiale, lokale of die van de Gemeenschappen.

Het mag echter niet louter gaan om solidariteit in één rustoord, want dat is vernietigend. Het is bejaarden tegen bejaarden opzetten. Dat gebeurt nu.

Er is het principepakkoord. Laten wij dit met vereende krachten goedkeuren en vragen dat de onderhandelaars het in het kader van de nationale solidariteit voor ziekteverzekering voort uitwerken. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pataer.

De heer Pataer. — Mijnheer de Voorzitter, mijn uiteenzetting zal vrij kort zijn. Ik wil alleen maar even ingaan op wat reeds op deze tribune is gezegd door onder andere de interpellant en vervolgens enkele vaststellingen doen en pogen om tot een persoonlijk besluit te komen.

Eerste vaststelling. Met mevrouw Aelvoet hebben wij de voorganger van de minister, de heer Dehaene, over deze materie geïnterpelleerd in februari 1987. Ik heb de cijfers gecontroleerd. Gelukkig zijn een aantal aspecten positief geëvolueerd. Toen waren er 3 000 RVT-bedden — de heer Arts heeft gelijk als hij bezwaren uit tegen het woord « bedden » — en nu zijn er meer dan 7 000 RVT-bedden.

Dit lijkt op het eerste gezicht positief te zijn. Degenen die het « geluk » hebben te mogen vertoeven in of rond een RVT-bed kunnen stoeien op een breder financieel draagvlak dan degenen die het « ongeluk » hebben in een zuiver rusthuisbed te vertoeven.

De heer Valkeniers. — Dat is niet zo, want in de meeste rusthuizen wordt alles in dezelfde pot gestopt.

De heer Pataer. — Ja, dat noemen wij de *melting*-pot van de sector.

Wij kunnen mevrouw Aelvoet volkomen bijvallen dat het onaanvaardbaar is dat er wordt gediscrimineerd. Voor de rusthuizen en de RVT-bedden gaat het meer en meer om dezelfde mensen, namelijk om hoogbejaarden die nood hebben aan permanente en intensieve hulpverlening. Nochtans is de financiering in beide gevallen verschillend.

Ik herhaal wat ik reeds in 1987 heb gezegd. Nu is het nog duidelijker geworden dat de binding tussen de « afbouw » van de ziekenhuisbedden en het creëren van RVT-bedden een onverstandige en in elk geval sociaal onaanvaardbare beslissing is geweest.

Ik moet wijzen op een zekere dubbelzinnigheid van de instellingsverantwoordelijken van rusthuizen die deze binding aanklagen. Zij weten dat de rusthuizen in vele gevallen zijn aangesloten bij dezelfde confederatie die ook de ziekenhuizen omvat. Voor deze binding moeten zij natuurlijk zelf de verantwoordelijkheid dragen en dit maakt een oplossing van de problemen uiteraard niet eenvoudiger.

De heer Arts. — Dat geldt ook voor de OCMW's.

De heer Pataer. — Natuurlijk, mijnheer Arts, ik maak geen onderscheid. Het is nu eenmaal zo dat in Vlaanderen de privé-instellingen van de Caritas-confederatie iets talrijker zijn dan de openbare instellingen, maar ik noem hen wel degelijk in één adem.

Tot slot treft het mij dat wij de situatie en de beleidsverantwoordelijken van deze sector nog steeds benaderen zoals we dat jaren geleden ook al deden. Ik leg er de nadruk op dat we ter zake een ruimere visie moeten ontwikkelen die steunt op de echte noden van de sector. Ik maak dit concreet. Het is fundamenteel ongezond en zelfs onwerkbaar dat de verzorging, die een essentieel gegeven is in het functioneren van rusthuizen en rust- en verzorgingstehuizen, door de overheid nog steeds via het RIZIV wordt vergoed. Het is gezonder de sector te reorganiseren zoals jaren geleden gebeurd is voor de medisch-pedagogische instellingen. Begeleiding, opvang en verzorging werden daarbij op een heel andere, namelijk forfaitaire basis georganiseerd. Men financierde de mensen die er tewerkgesteld zijn en niet hun individuele daden.

Ik laat ook in mijn kaarten kijken en pleit ervoor dat de hele sector consequent naar de Gemeenschappen wordt overgeheveld. Zij werden daarvoor principieel reeds bevoegd verklaard. De nationale overheid en ook u, mijnheer de minister, zouden zich dan minder met deze zaak moeten bezighouden. Het moet mij

eveneens van het hart dat ik de uiteenzetting van de Vlaamse gemeenschapsminister, Lenssens, een beetje eigenaardig vind. Ik heb gelezen dat hij zich solidair heeft verklaard met de eisen van de sector. Hij kan hier niet aanwezig zijn om zich te verdedigen en ik moet mij dus bescheiden opstellen. Ik had hem dit graag in de Vlaamse Raad gezegd, maar ik ben daarvan geen lid en mijn collega's zullen de boodschap overbrengen. Minister Lenssens zou er mijns inziens beter aan doen om zelf voor zijn beleid inzake instellingen voor bejaarden een brede planning te ontwikkelen, liefst op pluralistische basis. Dat zou de hele Vlaamse Gemeenschap ten goede komen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Valkeniers.

De heer Valkeniers. — Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij zeer sympathiek maken bij de bevolking en zeker bij de derde leeftijd, door van de minister geen 1 130 frank, maar 3 000 frank per dag per RVT-bed te vragen, maar ik doe dit niet. Als parlements lid hebben wij de plicht om de staatshuishouding in het oog te houden. Met een tekort van 7 000 miljard gaat het niet op om op deze tribune zo maar nieuwe miljarden investeringen te vragen, zonder rekening te houden met de bron waaruit zij moeten komen. Tot zover mijn eerste opmerking.

Ik heb over dit onderwerp een uiteenzetting gehouden op 2 juni 1987. Mijnheer de minister, ik hoop dat u luistert. Ik heb de moeite gedaan om naar hier te komen en aan de bespreking deel te nemen, omdat ik dat ook de moeite waard vind. Ik wil dan ook dat de minister de nodige aandacht hieraan schenkt.

De Voorzitter. — Mijnheer Valkeniers, u kan veel van de aanwezigen verwachten, maar u kan iemand natuurlijk niet dwingen te luisteren.

De heer Valkeniers. — Ja, mijnheer de Voorzitter, maar dit is een zeer interessant onderwerp, dat op het ogenblik de aandacht van de hele bevolking krijgt. Ik meen dan ook dat het nodig is naar de uiteenzettingen te luisteren.

Indertijd, mijnheer de minister, vroeg ik aan uw voorganger, minister Dehaene, of het nodig was dat het RIZIV bijdroeg in de verzorgingskosten in bejaardentehuizen.

Wanneer men toen werd opgenomen in een bejaardentehuis, betaalde men een forfaitair bedrag. Op een bepaald ogenblik stuurden beheerders van sommige tehuizen doktersrekeningen naar het RIZIV. Ik ken een dokter die op die manier schatrijk werd. Hij engageerde zelfstandig verpleegkundigen en schreef prestaties voor. De opbrengst daarvan werd voor de helft aan hem betaald en de andere helft aan de verpleegkundigen. Het RIZIV betaalde die prestaties voluit. Dit kostte een fortuin.

Geleidelijk aan werden de bejaardentehuizen forfaitair vergoed.

Toen men het principe van de RVT-bedden invoerde, wees ik minister Dehaene op een studie die in Nederland werd uitgevoerd. Daar concludeerde de commissie-Dekker dat het niet nodig was om het aantal verzorgingsplaatsen in bejaardentehuizen uit te breiden. Integendeel, het aantal moest worden verminderd en er diende meer aandacht te worden besteed aan de thuiszorg.

Minister Dehaene was echter niet dezelfde mening toegedaan. In het kader van de vermindering van het aantal ziekenhuisbedden, riep hij het RVT-circuit in het leven.

Ik wees hem op het discriminatiegevaar, er werden immers ongeveer een twintigduizend RVT-bedden gecreëerd en er kwamen ongeveer dertigduizend mensen in aanmerking. Wie zou terecht komen in een RVT-bed en wie in een bed van een gewoon bejaardentehuis?

Ik heb de minister erop gewezen dat, indien hij een vergoeding toestond voor de RVT-bedden, weldra Caritas Catholica dezelfde vergoedingen zou eisen voor de verzorging van zwaar-zorgbehoevende bejaarden. Dat is nu gebeurd. Ik heb toen de minister ervoor verwittigd dat, door gebrek aan financiële midde-

len, het RVT-circuit nooit kon worden in stand gehouden. Het ware beter de beschikbare middelen te verdelen over al de bestaande bedden voor zwaar-zorgbehoevende bejaarden.

Nu gebeuren er onwettige zaken. Een bejaarde die in een RVT-bed wordt verzorgd, heeft recht op een bepaalde dagvergoeding, hetgeen zijn verblijfskosten vermindert, wat niet het geval is voor de andere patiënten. Niettemin wordt in de bejaardentehuizen voor iedere zorgbehoevende bejaarde een zelfde kostprijs aangerekend. Mijn voorstel van destijds wordt dus in de praktijk toegepast. Dit bewijst dat de vroeger gevolgde politiek verkeerd was. In de praktijk pleit men voor solidariteit en men past ze toe op het terrein. Nu zijn er 18 000 RVT-bedden. Men vraagt er 30 000. Ik pleit niet voor 30 000 RVT-bedden. Het is immers demagogisch en te gemakkelijk om zo veel miljarden te besteden aan bijkomende RVT-bedden. Iedereen heeft kritiek op de begroting. Zelfs de CVP-jongeren zeggen dat het een «prutsbegroting» is. Niemand heeft echter de moed om het hier te zeggen hoe het moet.

Wanneer men, zoals ik, voorspelt welke problemen er zullen rijzen, dan wil men u toch geen gelijk geven. Het is immers gemakkelijker geschenken te vragen dan besparingen.

Er werd daarstraks gesproken over de thuisverzorging. Ik was onlangs aanwezig op een vergadering van het VVI over de rust- en verzorgingstehuizen. Ik heb daar cijfers vernomen waarover toch eens moet worden nagedacht. Voor de thuisverzorging van zwaar-zorgbehoevende bejaarden wordt soms tot 100 000 frank per maand bijgedragen door de gemeenschap. De verpleging thuis kost 1 300 frank per dag. Hierbij moet nog de bejaardenhulp worden gerekend en eventuele kinesitherapie. Is dit wel te verantwoorden? Kunnen wij deze kosten nog dragen, zelfs indien wij een algemene solidariteit laten gelden?

Mijnheer de minister, ik pleit voor een grondige doorlichting van de hele sector, ook van de thuisverzorging. Er moet eens worden nagegaan wat dit alles de gemeenschap kost. Die doorlichting moet gebeuren in samenwerking met de Gemeenschappen, want vaak zijn er kortsluitingen tussen de nationale overheid en de Gemeenschappen. De doorlichting is absoluut noodzakelijk, want op het ogenblik gaat het helemaal de verkeerde richting uit. U loopt immers het risico nog eens te moeten toegeven aan een druk vanuit een bepaalde hoek, zodat er een nieuw miljardendeficit zal ontstaan, zoals ik reeds in 1987 heb voorspeld.

Ik vind dat er voor alle zwaar-zorgbehoevende bejaarden een zelfde vergoeding moet worden vastgelegd. Het huidige systeem mag echter niet verder worden uitgebreid, want het is onbetaalbaar. In de bejaardentehuizen verblijven er op het ogenblik zwaar-zorgbehoevende bejaarden. Creëer dus geen nieuwe bedden. Voor de bedden die er zijn, moeten de nodige fondsen worden uitgetrokken. De solidariteit, die nu trouwens reeds in de bejaardentehuizen wordt toegepast, moet blijven gelden.

De regering heeft in deze aangelegenheid een goede les gekregen van de basis. Wanneer u geld heeft, mijnheer de minister, moet u dat verdelen op een rechtvaardige manier. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Busquin, ministre.

M. Busquin, ministre des Affaires sociales. — Monsieur le Président, la problématique de la prise en charge des personnes âgées nécessitant des soins lourds est en effet cruciale, en raison de l'influence de l'évolution démographique.

Les remarques formulées par Mme Aelvoet et les autres intervenants ont trait à deux problèmes :

1° L'estimation des besoins en structures d'hébergement pour personnes âgées requérant des soins lourds;

2° La nécessité d'objectiver du point de vue médical le degré exact de besoin de soins chez les personnes âgées.

En ce qui concerne les besoins en structures MRS, je tiens à faire remarquer que l'occupation des lits MRS n'est pas uniquement déterminée par des raisons médicales, mais aussi par des éléments culturels et géographiques, ainsi que par l'historicité des lits MRS.

C'est ainsi que le nombre de lits programmés est presque totalement atteint en Flandre, tandis que la Wallonie, au contraire, n'a pas encore atteint son chiffre de programmation.

En outre, les critères de reconnaissance MRS laissent encore une trop grande marge d'interprétation au médecin. Chaque patient nécessitant certains types de soins ne doit pas nécessairement faire l'objet d'un séjour en MRS.

Il existe de nombreuses gradations en matière de besoin de soins, surtout chez les personnes âgées.

Nous travaillons actuellement à une échelle la plus objective possible pour mesurer ce besoin de soins.

Elle devrait conduire à mettre au point des gradations en la matière.

Ces gradations peuvent constituer une indication pour l'octroi de forfaits adaptés et différenciés, selon qu'il s'agisse de personnes âgées nécessitant des soins qui se trouvent en MRS, en maisons de repos ou à domicile.

Il n'est pas, selon moi, nécessaire d'accroître, de manière trop importante, le nombre de lits MRS.

Les Hollandais sont d'ailleurs revenus sur cette position et connaissent actuellement des problèmes en la matière.

Un accroissement limité peut s'avérer suffisant, à condition qu'il soit bien réparti et que des forfaits gradués puissent être élaborés à domicile et dans les maisons de repos.

Si je n'ai pas pris jusqu'à présent attitude définitive dans ce domaine, c'est en raison du fait que l'on travaille encore à l'élaboration d'un système global, cohérent et objectivable.

Je rejoins ainsi M. Pataer lorsqu'il affirmait tout à l'heure la nécessité de revoir le problème globalement, étant donné l'ampleur du phénomène de vieillissement et l'accès d'un nombre accru de personnes au quatrième âge. Quant à l'objectivité, elle est indispensable si l'on tient à éviter les abus et le gaspillage de moyens.

A cet égard, je tiens à confirmer qu'une réunion se tiendra le 22 mars 1990 à l'INAMI, réunion à laquelle j'invite tous les membres de la commission qui se soucient particulièrement de ce problème. Cette rencontre permettra aux différents ministres concernés

— ces compétences sont en effet nationales, mais également communautaires, notamment en ce qui concerne les agrégations des maisons de repos et l'organisation des soins à domicile — de faire le point sur ces problèmes du vieillissement. Nous devons avoir la garantie qu'un tel système global de forfaits peut être contrôlé de manière objective et réelle, afin de rester dans le cadre budgétaire fixé.

Il est exact que le problème des possibilités budgétaires ne doit pas être absent de notre réflexion. A cet égard, hier encore, j'ai remis aux interlocuteurs sociaux une étude réalisée par le professeur d'Alcantara, relative aux alternatives du financement de la sécurité sociale. Il apparaît que le secteur de la sécurité sociale dans lequel le plus de problèmes se posent est celui des soins de santé. Par ailleurs, il est évident qu'à l'avenir, les difficultés grandiront encore.

Par conséquent, un équilibre du financement de la sécurité sociale doit être maintenu, tout en tenant compte des difficultés budgétaires de l'Etat belge et des contraintes économiques représentées par le financement de la sécurité sociale par les entreprises et les travailleurs.

Des équilibres doivent donc être trouvés. Dans cette optique, des solutions optimales doivent être rencontrées dans chaque secteur.

Les possibilités budgétaires représentent donc une contrainte que nous devons garder à l'esprit tout en mesurant qu'elles ne constituent cependant pas le seul problème.

Le but du système de forfaits gradués n'est pas d'engendrer des économies — surtout dans un secteur où les dépenses s'accroissent —, mais de mettre en concordance les différents degrés de besoins de soins de santé avec une dispensation de soins correspondants. Par ailleurs, les discriminations, qui viennent précisément d'être soulevées, doivent être évitées.

Une discussion interviendra le 22 mars à propos du plan global que nous tentons d'élaborer. Si ce plan n'était pas prêt dans les délais prévus — le premier semestre pour ce qui concerne certaines de ses composantes — on pourrait imaginer comme étape intermédiaire l'instauration d'un mini-forfait adapté dans les maisons de repos. La question de départ posée par Mme Aelvoet et M. Aerts soulevait d'ailleurs ce point. Ce mini-forfait s'inscrirait dans une perspective globale; il ne constituerait pas simplement une réponse ponctuelle.

M. Aerts a également abordé le problème de l'encadrement en personnel. Nous devons être certains que ce mini-forfait sera octroyé pour des soins réels et que, partant, le personnel prestant ces soins sera normalement rémunéré. Par conséquent, nous étudions la possibilité d'associer ce mini-forfait à une exigence qui figure dans la loi, mais qui n'est pas appliquée, à savoir l'existence d'attestations de l'ONSS prouvant l'engagement réel de personnel. En procédant de la sorte, aucune forme de détournement des moyens à des fins autres que celles pour lesquelles ils sont attribués ne peut intervenir.

Nous veillerons désormais au respect de la loi. Dans de nombreux secteurs, il existe, en effet, ce que j'appellerai de faux indépendants. Nous avons donc demandé l'avis du Conseil national du travail afin de distinguer très précisément le statut du salarié de celui de l'indépendant et d'éviter ainsi toute ambiguïté en la matière. (Applaudissements.)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Aelvoet.

Mevrouw Aelvoet. — Mijnheer de Voorzitter, de minister heeft het antwoord gegeven dat wij konden verwachten. Hij verwijst namelijk alles opnieuw naar een studiedag die op 22 maart zal plaatsvinden, waar zaken die reeds sinds anderhalf jaar moesten duidelijk zijn, op de agenda zijn geplaatst. Dat is dan een reden om niet op de concrete vragen in te gaan.

Mijnheer de minister, u geeft geen concreet antwoord.

M. Busquin, ministre des Affaires sociales. — Dans certaines maisons de repos, l'accord intervenu dans ce secteur n'offrait pas les garanties suffisantes que les soins soient réellement prestés et que le personnel soit justement rémunéré.

Il vaut mieux, à mon sens, essayer de perfectionner un accord plutôt que d'en élaborer d'autres sur des bases qui ne sont pas suffisamment définies. C'est le sens de ma réponse.

Cela dit, le problème est en discussion et est examiné avec diligence. Ainsi que je vous l'ai signalé, le « mini-forfait » sera peut-être une disposition transitoire.

De heer Valkeniers. — Dan blijft de discriminatie bestaan.

Mevrouw Aelvoet. — In verband met de onvoldoende garanties verwijst u natuurlijk naar de wetten en de decreten die verschillend zijn.

M. Busquin, ministre des Affaires sociales. — Il ne s'agit pas uniquement de cela. On n'avait pas la certitude que les personnes étaient payées correctement. Dans diverses maisons de repos, le statut de certains membres du personnel paramédical revêt parfois la forme de coopératives d'indépendants. Dans certains cas — c'est un secret de polichinelle — une partie de la rémunération du personnel paramédical est affectée au financement des maisons de repos. Si ce système abusif n'est pas pratiqué par les maisons de repos sérieuses, il se rencontre néanmoins dans toutes les Communautés.

De heer Valkeniers. — Zelfs in het OCMW.

Mevrouw Aelvoet. — Ten opzichte van misbruiken zet men controles. Het probleem is echter dat u in plaats van controles te organiseren, alles op de lange baan schuift.

Ik ben het ook niet eens met opmerkingen zoals: voor de bejaardenzorg kunnen de middelen niet zo maar toenemen. Het is uiteraard juist dat men met budgettaire maten en gewichten moet meten. Voor iedereen die zich met het probleem van de bejaarden

bezighoudt is het evident dat er in de toekomst, rekening houdend met de veroudering, een belangrijk percentage van het BNP naar de bejaardenzorg zal moeten gaan. Ook studies van de OESO, alsmede Belgische en Vlaamse studies bewijzen dat. Er zullen bijgevolg meer uitgaven moeten worden gedaan die men niet kan compenseren door een herschikking in de ziekenhuissector.

Het probleem is dat men de erkenning en de toewijzing van de RVT's wel degelijk volkomen afhankelijk heeft gemaakt van de vermindering van de ziekenhuisbedden. Zolang men dat niet opgeeft, zal de overheid niet kunnen ingaan op de reële problemen.

De minister zegt dat een beperkte groei van het aantal bedden wel nodig zal zijn, maar niet zoals hier werd gezegd, een verhoging tot 30 000 eenheden. Daartegenover staat de ervaring, die ik in Vlaanderen op heel wat plaatsen heb kunnen controleren, dat er ten eerste grote wachtlijsten zijn om in rust- en verzorgingshuizen binnen te geraken en ten tweede dat er in de bejaardenhuizen zeer veel RVT-gerechtigden zijn die niet eens een RVT-bed hebben.

Dit alles wijst dus op een ernstig tekort aan RVT-bedden. Mensen die voor zo een RVT-bed in aanmerking komen vinden soms voorlopig nog een onderkomen in de V-diensten, maar die worden ook « afgebouwd », in Vlaanderen in sterkere mate dan in Wallonië. Daarnaast zijn er ook nog de bejaarden die via de thuiszorg voorlopig nog in hun eigen huis kunnen blijven, maar de draagkracht van hun familie zal niet eeuwig standhouden.

Mijnheer de minister, als het aantal RVT-bedden niet toeneemt komt er geen oplossing. U zegt wel dat u een globale oplossing voorstaat, maar voor de thuiszorg hebt u alle plafonds afgeschaft. Als u voorstander bent van een totaal concept, dan moet u de verscheidene problemen samen aanpakken in plaats van elk afzonderlijk. (Applaus.)

De heer Valkeniers. — Zeer juist.

M. Busquin, ministre des Affaires sociales. — Monsieur le Président, tous les membres de cette assemblée ont les préoccupations sociales que vous évoquez, madame. Le développement de plus en plus important du « quatrième âge » pose des problèmes en ce sens qu'il faut organiser une forme d'assurance « vieillesse » complémentaire pour que les pouvoirs publics ne soient pas les seuls à supporter cette charge. J'estime que cette tâche devrait constituer un rôle fondamental des organismes assureurs mutualistes dans les années à venir. En effet, il n'est pas pensable que la collectivité supporte seule ces nouveaux besoins.

De Voorzitter. — Tot besluit van deze interpellatie heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door de heer Gryp, luidt:

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van mevrouw Aelvoet over de RIZIV-russenkomsten voor rust- en verzorgingstehuizen en het antwoord van de minister,

Vraagt de regering de discriminatie tussen de ROB- en de RVT-forfaits geleidelijk op te heffen tegen 1992,

Vraagt de regering de criteria voor de erkenning van de RVT-gerechtigden niet te verzwaken, zodat al de zwaar-zorg-behoevende bejaarden zowel in de rust- en verzorgingstehuizen als in de thuiszorg kunnen erkend en betaald worden. »

La seconde, déposée par MM. Péciaux, Egelméers et Arts est rédigée comme suit:

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de Mme Aelvoet et la réponse du ministre des Affaires sociales,

Passe à l'ordre du jour. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van mevrouw Aelvoet en het antwoord van de minister van Sociale Zaken,

Gaat over tot de orde van de dag. »

Nous procéderons ultérieurement au vote sur la motion pure et simple, qui bénéficie de la priorité.

Wij stemmen later over de eenvoudige motie, die de voorrang heeft.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE VAN HET BEGROTINGSJAAR 1989

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1989

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie van het begrotingsjaar 1989.

Nous abordons l'examen du projet de loi ajustant le budget des Postes, Télégraphes et Téléphones de l'année budgétaire 1989.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Schellens, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de aanpassing van de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie van het begrotingsjaar 1989 heeft betrekking op een netto-vermindering van de uitgaven met 541,8 miljoen frank, alsmede op een bijkomend krediet van 0,8 miljoen frank voor vorige jaren.

De netto-vermindering van 541,8 miljoen frank is het gevolg van een vermindering van de dotatie aan de Regie der Posterijen, waartoe tijdens de budgetcontrole van het midden van 1989 werd beslist.

De verhoging van 0,8 miljoen frank heeft betrekking op de werkingskosten en de vermogensuitgaven van het kabinet van Posterijen, Telegrafie en Telefonie.

Het ontwerp van wet gaf geen aanleiding tot besprekingen. De tabel, de artikelen, evenals het geheel van het ontwerp van wet werden aangenomen met 13 stemmen, bij 13 onthoudingen. Ik nodig de Senaat dan ook uit dit ontwerp van wet goed te keuren. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, in het kader van de behandeling van deze begroting wens ik de minister twee vragen te stellen met budgettaire weerslag. Ik heb opgemerkt dat de minister van bij de aanvang van zijn ambtsaanvaarding het nuttig heeft geoordeeld een extern adviseur aan te trekken die hem en de RTT kon bijstaan met het oog op een betere realisatie van de doelstellingen van de RTT. De heer « V » heeft gedurende enkele maanden die functie uitgeoefend. Hij werd na korte tijd door de minister om gezondheidsredenen van zijn opdracht ontlast. De minister heeft dan de heer « A » aangesteld die deze taak verder waarneemt. De externe adviseur krijgt een dagvergoeding van 35 000 frank en kan maandelijks de onkosten in rekening brengen die hij in de uitvoering van zijn eervolle opdracht heeft gemaakt. De factuur werd aangeboden aan de RTT. Het zal dus niet moeilijk zijn om na te gaan hoeveel miljoenen deze externe adviseurs tot nu toe aan de RTT hebben gekost.

Enigszins onder de indruk van het behoorlijk niveau van de dagvergoeding zou ik graag van de minister vernemen of hij reeds adviezen heeft ontvangen, of hij deze heeft medegedeeld aan de RTT, welke conclusies hij eruit heeft getrokken en welke maatregelen hij op grond van de adviezen reeds heeft genomen. Graag vernam ik ook of het Parlement inzage kan hebben in de adviezen en in de maatregelen die op basis daarvan werden genomen.

Ik heb vernomen dat de minister, als hoofd van de RTT, half maart naar New York zal reizen om de opening van een agentschap van de RTT kracht — of moet ik zeggen luister bij te zetten. De RTT heeft inderdaad beslist om in navolging van andere Telecom-administraties en gelet op het belang van het Amerikaans cliënteel, een agentschap te openen in New York. Ik ben daar ook voorstander van.

Ik wens van de minister te vernemen hoeveel en welke journalisten, van welke dagbladen, hem zullen vergezellen. Welke kabinetsleden zullen hem vergezellen? Welke zijn hun kwalificaties? Welke leden van de RTT-administratie zullen hem vergezellen? Heeft de minister een raming gemaakt van de kosten van die trip? Via welk artikel van de begroting worden die uitgaven gedaan of wordt de factuur aangeboden aan de RTT? Staat de positieve impuls van de inkomsten uit de Verenigde Staten rechtstreeks in verband met deze uitgaven? (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Colla.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal zo concreet mogelijk antwoorden op de twee vragen van de heer De Bondt.

Mijn onmiddellijke voorganger heeft de beslissing genomen — waarmee ik het in principe volkomen eens ben — om een externe adviseur aan te stellen. Zoals de heer De Bondt het zo mooi uitdrukte was dat inderdaad de heer « V ». Ik zou het dossier moeten raadplegen om het bedrag van de gage te verifiëren. Ik veronderstel echter dat de heer De Bondt niet over één nacht ijs gaat als hij dat cijfer citeert. Het is ook juist dat de betrokkene korte tijd na zijn aanstelling had af te rekenen met gezondheidsproblemen waardoor het hem onmogelijk werd zijn taak verder te zetten. Ik heb zijn opvolger echter niet zelf aangesteld. Zoals bepaald in het contract werd hij aangewezen op basis van een voorstel, waarop ik slechts « neen » kon zeggen. Daar zag ik echter geen reden voor. Spijtig genoeg ontstond aldus achterstand op het schema. Er zijn drie fasen gepland. Ik heb intussen een eerste voorlopig rapport ontvangen.

De heer De Bondt. — Van de heer « V »?

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Inderdaad. Ik heb dat rapport met mijn medewerkers en met de opvolger van de heer « V » doorgenomen. De opdracht wordt verder gezet, maar de verloren gegane tijd wordt opgehaald, zodat de totaal afgesproken tijd voor de opdracht wordt nagekomen.

Het eerste voorlopig rapport bevat een aantal interessante gegevens. Wanneer het een definitieve vorm heeft aangenomen, ben ik bereid daarover in de bevoegde commissie van gedachten te wisselen.

Ik apprecieer dat de heer De Bondt het initiatief om een RTT-agentschap te openen in de Verenigde Staten steunt. Mijnheer De Bondt, als oude rat in het vak — als u mij toelaat mij zo tot u te richten — weet u beter dan ik dat zeer veel Europese Telecom-bedrijven een vestiging hebben in de Verenigde Staten zoals trouwens in andere landen van de wereld. Dit is noodzakelijk om onze marktpositie en onze internationale trafiek te vrijwaren.

Als het van mij afhangt zou ik ook in andere landen, zeker in Japan, een dergelijk agentschap vestigen.

Het is mijn bedoeling tijdens de paasdagen naar de Verenigde Staten te gaan om het agentschap aan Amerikaanse bedrijven en aan de pers voor te stellen. Dit bezoek zal gepaard gaan met een bezoek aan andere bedrijven die contacten willen leggen enerzijds met de RTT, en anderzijds met de Post.

Zij zijn tevens geïnteresseerd in journalisten die eventueel zullen worden uitgenodigd. Ik ga op het ogenblik na wie mij zal vergezellen. Wie van mijn kabinetsmedewerkers zal meegaan, is nog niet beslist. Het is mijn bedoeling de kosten voor deze missie tot een strikt minimum te beperken en eerder in te gaan op de vriendelijke uitnodiging die ik van de Amerikanen heb ontvangen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor zijn begin van antwoord.

Zodra hij precies weet welke kabinetsleden, personeel van de administratie en journalisten hem zullen vergezellen, wanneer hij weet hoeveel deze inspanning zal kosten en hij zich bezonnen heeft over wie dit alles zal betalen, neem ik aan dat hij het mij zal laten weten.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Zonder twijfel, mijnheer De Bondt.

De heer Seeuws. — Mijnheer De Bondt, ik meen dat uw opmerkingen beter passen in commissiewerkzaamheden.

De heer De Bondt. — Daar oordeel ik over.

De heer Seeuws. — Wij zullen dit in elk geval onthouden.

De heer De Bondt. — Als u wil, kunnen wij die besprekingen in de commissie opnieuw beginnen.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de bespreking van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (*Voir documents n°s 813-1 et 2, session 1989-1990 du Sénat de Belgique.*)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (*Zie stukken nrs. 813-1 en 2, zitting 1989-1990 van de Belgische Senaat.*)

De Voorzitter. — De artikelen van het ontwerp van wet luiden:

I. Kredietaanpassingen

Artikel 1. De kredieten, ingeschreven onder de Titel I — Lopende uitgaven, en onder de Titel II — Kapitaaluitgaven, van de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het begrotingsjaar 1989, worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belope van (in miljoenen franken):

	Niet- gesplitste kredieten	Gesplitste kredieten	
		Vast- leggings- kredieten	Ordonnan- cerings- kredieten
TITEL I			
<i>Lopende uitgaven</i>			
Aanpassingen lopend			
jaar	- 574,3	—	—
Kredieten voor schuld- vorderingen van vorige jaren	+ 0,8	—	—
TITEL II			
<i>Kapitaaluitgaven</i>			
Aanpassingen lopend			
jaar	—	—	+ 32,5
Kredieten voor schuld- vorderingen van vorige jaren	—	—	—

I. Ajustements des crédits

Article 1er. Les crédits prévus au Titre I — Dépenses courantes, et au Titre II — Dépenses de capital, du budget des Postes, Télégraphes et Téléphones pour l'année budgétaire 1989, sont ajustés suivant les données détaillées au tableau annexé à la présente loi et à concurrence de (en millions de francs):

	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
TITRE I			
<i>Dépenses courantes</i>			
Ajustements année courante	- 574,3	—	—
Crédits pour créances d'années antérieures.	+ 0,8	—	—
TITRE II			
<i>Dépenses de capital</i>			
Ajustements année courante	—	—	+ 32,5
Crédits pour créances d'années antérieures.	—	—	—

— Aangenomen.

Adopté.

II. Diverse bepalingen

Art. 2. De Schatkist is gemachtigd voorschotten toe te kennen wanneer de verrichtingen betreffende de rekening 87.10.22.55.B van de sectie « Ordeverrichting van de diensten van de Schatkist — Bezoldigingen en andere vaste uitgaven van het gesubsidieerd contractueel personeel (art. 93 tot 101 van de programmawet van 30 december 1988) voor rekening van de Regie der Posterijen » een negatieve stand van deze rekening veroorzaken.

II. Dispositions diverses

Art. 2. Le Trésor est autorisé à consentir des avances lorsque les opérations relatives au compte 87.10.22.55.B de la section « Opération d'ordre de Trésorerie — Rémunérations et autres dépenses fixes du personnel contractuel subventionné (art. 93 à 101 de la loi-programme du 30 décembre 1988) pour compte de la Régie des Postes » créent une position débitrice de ce compte.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

Art. 3. La présente loi entre en vigueur le jour même de sa publication au *Moniteur belge*.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

INTERPELLATIE VAN DE HEER DIEGENANT TOT DE MINISTER VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE OVER « DE FLAGRANTE TEKORTKOMINGEN IN DE DIENSTVERLENING VAN DE RTT »

INTERPELLATION DE M. DIEGENANT AU MINISTRE DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES SUR « LES DEFICIENCES FLAGRANTES DES SERVICES RENDUS PAR LA RTT »

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Diegenant tot de minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie over « de flagrante tekortkomingen in de dienstverlening van de RTT ».

Het woord is aan de interpellant.

De heer Diegenant. — Mijnheer de Voorzitter, het is reeds vier weken geleden dat ik mijn interpellatieverzoek heb ingediend. Mijnheer de minister, in de geest van sportiviteit die ons beiden kenmerkt, heb ik u drie weken geleden de uitgeschreven tekst van mijn interpellatie bezorgd.

Onder uw impuls nam de regering op 23 februari jongstleden de spectaculaire beslissing een spoedige bijkomende investering van 2,5 miljard frank in de telecommunicatie te doen. Ook deze beslissing doet vragen rijzen. Ik ben zo vrij ze u te stellen, als aanvulling bij de vragen die ik u vooraf heb overhandigd.

Waarde collega's, de Regie van Telegraaf en Telefoon bezit in ons land een monopolie inzake televerbindingen. Niemand kan aansluiten op het telefoonnet tenzij door toedoen van de RTT. De RTT beheert het telefoonnet als onderdeel van het hele telecommunicatienet.

Misschien pleiten strategische redenen voor het RTT-monopolie maar om primaire, democratische redenen moet de RTT haar dienstverlening afstemmen op de vraag en de behoefte van de burger. Klantvriendelijkheid is het corollarium.

In ons land een aansluiting op het telefoonnet verkrijgen, lijkt wel een politieke gunst te worden. Het feit dat de minister elke nieuwe klant in zijn kiesarrondissement persoonlijk aanschrijft, versterkt nog die indruk. Op het vlak van de telefonie groeit ons land naar Oosteuropese toestanden.

De heer Seeuws. — Het is een kopie van de brieven die mevrouw D'Hondt schreef.

De heer Diegenant. — Een gezaghebbende krant in de Verenigde Staten, de *Wall Street Journal*, met hoofdkwartier te Brussel, gewaagt van een « ontwikkelingsbeleid ».

Vooraleer ik de oorzaken van deze toestand onderzoek en de verantwoordelijkheid van het beleid inschat, wil ik met enkele voorbeelden de huidige situatie — van flagrante tekortkomingen — kort schetsen.

In ons land wachten 53 000 aspirant-abonnees op een aansluiting op het telefoonnet: in het Brusselse TT-gewest 25 000 en in de zone Anderlecht alleen al meer dan 1 000. Als men hierbij ook degenen rekent, van wie men nu reeds weet dat zij binnenkort een aanvraag tot aansluiting zullen indienen, zijn er 72 000 aspirant-abonnees.

In Brussel alleen al is er een acuut tekort van 6 000 abonneenummers. De centrales krijgen hun uitrusting met mondjesmaat — te weinig en te laat — en de coördinatie met andere diensten verloopt zeer moeilijk. Daarenboven wordt de modernisering van de oude centrales uitgesteld om te pogen aan enkele nieuwe aanvragen meer te voldoen.

Hetzelfde geldt voor de transmissieapparatuur die de centrales onderling verbindt en voor de aansluiting van grote privé-centrales. Ook hier zijn er vaak te weinig voorzieningen die te laat ter beschikking worden gesteld.

Het commentaar van de medewerker van de minister, de heer Andries, in *De Standaard* van 1 maart jongstleden, laat bitter weinig beterschap verhoppen.

Bedrijven op de Antwerpse linkeroever worden in hun werking geremd door het uitblijven van de aangevraagde televerbindingen. Men weet dat er aan de vraag naar ten minste 1 000 bijkomende lijnen geen gevolg kan worden gegeven.

Op de rechteroever vraagt Agfa Gevaert 5 000 lijnen, rechtstreeks te verbinden aan de toestellen in het bedrijf, namelijk « inkieslijnen ». Ook deze kunnen niet worden geleverd, tenzij na een lange en nog onbepaalde wachttijd.

De gemiddelde wachttijd in het Brussels TT-gewest bedraagt 80 dagen. Sommige aanvragers werden reeds verwezen naar 1991, anderen naar ten vroegste 1992, en dit zelfs zonder belofte. 25 kleine bedrijven, zo zegt men mij, wachten al een jaar op een telefoonaansluiting. Wie telefoon wil, moet zich maar een mobilofoon aanschaffen. Ook hier dreigt echter overbelasting.

Mijnheer de minister, het volk mort maar hoeft zich voor blijken van slecht humeur. Er mocht eens een lijntje vrijkomen; dan zijn de kansen beslist verkeken. Het volk heeft geen keuze.

Dit doet ons in het openbaar besluiten dat de RTT al enige tijd helemaal niet meer voldoet aan de normale diensten die de burger van een openbare opdrachthouder mag verwachten.

Begrijpe wie kan. Op het ogenblik dat de RTT, als telecommunicatiebedrijf, niet meer kan voldoen aan de normaal te verwachten, evoluerende vraag van het publiek, worden vraagstimulerende initiatieven genomen. Niet alleen worden de aansluitingstarieven verlaagd maar daarenboven wordt nog een dure affichage-campagne gevoerd. Bovendien wordt er nog een commercieel RTT-kantoor in New York gepland, zoals werd meegedeeld in antwoord op een vraag van de heer De Bondt.

Wij merken een onvoldoende gebruiksbijstand op van de RTT, en dit zelfs voor de bestaande infrastructuur. Dit geldt vooral ten opzichte van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen die door een efficiënt gebruik van de telecommunicatiemogelijkheden hun werking zouden kunnen verbeteren en de toegevoegde waarde die eraan kan worden verbonden. Ik denk in dit geval zowel aan de kwaliteit als aan het economisch-financieel rendement van hun activiteit.

Deze grote groep zelfstandige ondernemers vormt nochtans de overgrote meerderheid van de telecommunicatiegebruikers. Grote bedrijven hebben een telecommunicatiemanager en bij de vestiging van nieuwe bedrijfseenheden wordt niet alleen naar de kostprijs van de telecommunicatie, maar tevens naar de mogelijkheden ervan gekeken.

Men kan niet ontkennen dat de RTT inspanningen levert om behalve klank-, ook beeld- en gegevenscommunicatie, zelfs geïntegreerd in ISDN, mogelijk te maken. Toch moeten we met dezelfde objectiviteit vaststellen dat, als het huidige RTT-beleid blijft bestaan, België buiten de Europese en transatlantische telecommunicatiestroom dreigt terecht te komen. Doorheen de Europese staatkundige evolutie, zijn België en meer bepaald Brussel attractiepolen voor alle Europese en mondiale bedrijven. Men wenst er zich te vestigen, maar men wenst onder geen beding van de rest van de wereld te worden afgesloten.

Het « mini-beheersverslag 1979-1989 » van de RTT vermeldt dat België een penetratiegraad voor telefoonaansluitingen van 37,5 pct. heeft. In Nederland, waarmee België zich inzake ondernemingszin en telecommunicatie toch mag vergelijken, bedraagt deze penetratiegraad 45 pct. In dit opzicht is er in ons land dus een tekort van niet minder dan 800 000 lijnen.

Hoe is het zover kunnen komen?

De heer Seeuws. — Niet in twee jaar tijd!

De heer Diegenant. — Dat blijkt ook niet uit mijn uiteenzetting, mijnheer Seeuws. De huidige groei van de vraag naar telecommunicatie kon worden voorzien en werd inderdaad gedeeltelijk voorzien.

De RTT kampt zeker met de traditionele handicaps van een overheidsbedrijf, maar deze zijn niet onoverkomelijk. Gecombineerd met een monopoliesituatie in een strategische sector, worden deze handicaps evenwel groter. Elk monopolie houdt risico's in voor de dienstverlening aan de burger, maar in dit geval moet men zich bovendien afvragen of het RTT-monopolie niet aan

sommige bedrijven wordt doorspeeld. Wie houdt wie in bedwang? Dit is een interessante vraag. Het lijkt soms wel of het tekort wordt georganiseerd.

Het « RTT-contract van de eeuw », gesloten na lange overwegingen in 1987, bevatte een bestelling van 300 000 digitale lijnen per jaar gedurende twee jaar en 270 000 lijnen per jaar gedurende drie jaar. Deze digitale lijnen moesten enerzijds de verouderde mechanisch werkende machines vervangen en anderzijds het verwachte accres opvangen. Daarom werd eveneens beslist dat indien de vraag vanaf 1990 hoger lag dan 270 000 lijnen per jaar, bijkomende lijnen konden worden besteld.

Iedereen herinnert zich nog levendig de discussie van 1987 over de aanbiedingen en de prijzen. Een eerste firma deed een aanbod van 22 000 frank per lijn, een tweede firma van 19 500 frank per lijn en een derde, met evenwaardig materiaal, van 12 000 frank per lijn. Uiteindelijk werd besteld tegen 16 000 frank per lijn bij de eerste twee firma's voor respectievelijk één derde en twee derde van de bestelling. De derde firma zou aan bod komen bij de eventuele extrabestellingen boven de 270 000 lijnen per jaar vanaf 1990.

Ten eerste stel ik de minister de vraag of hij gezien het tekort aan lijnen gebruik maakte van de mogelijkheid tot bijkomende bestellingen opgenomen in een contract van 8 november 1987. Inmiddels heb ik gelezen dat hij inderdaad van deze mogelijkheid gebruik wenst te maken.

Ik heb dan ook nog enkele aanvullende vragen. In de pers lees ik dat bij regeringsbeslissing van 23 februari 1990 de bestelling van bijkomende lijnen voor 1,1 miljard frank wordt aangekondigd. Ik vraag de minister of bij de voorbereiding van deze bestelling te werk wordt gegaan volgens de regeringsbeslissing van 8 november 1987. Indien dit niet het geval is, waarom werd dan van deze, nochtans duidelijke, procedure afgeweken?

De huidige toestand van het Belgisch telefoonnet is ergerlijk, maar men kan moeilijk van onwetendheid of plotse nood gewag maken. Door de werkgroepen-Willockx die in 1988 vergaderden en in de herfst van dat jaar verslag uitbrachten, werd duidelijk op de RTT-behoefte gewezen. Werd de minister bij zijn ambtsaanvaarding van deze rapporten op de hoogte gesteld? Is het juist dat de RTT nog in de herfst van 1989 van oordeel was dat bijkomende lijnen, boven de 270 000 per jaar, niet noodzakelijk waren?

Berekende ik het juist dat u het, volgens de beslissing van 23 februari jongstleden, bestelde communicatiemateriaal betaalt tegen ongeveer 14 500 frank per lijn? De marktprijs ligt beduidend lager.

Tot slot, wanneer verwacht u het effect op het telefoonverkeer van de op 23 februari jongstleden besliste bestelling?

Niet alleen is er een probleem inzake de levering van elektronisch materiaal. Er is ook een probleem met het gewone kabelmateriaal; het passieve materiaal dat in de grond wordt gelegd.

Het contract met de kabelfirma's loopt deze maand af. Er is nog steeds geen nieuw contract. Er dreigt een groot tekort aan kabels. Dit heeft, naast het niet kunnen voldoen aan de vraag, nog een bijkomend financieel gevolg. Wanneer er plotseling een beroep wordt gedaan op de kabelleggers voor een dringende en belangrijke plaatsing, dan zullen de prijzen ongematigd stijgen. Het is een kwestie van vraag en aanbod.

Wanneer zal u een nieuwe overeenkomst sluiten met de kabelproduktiefirma's, mijnheer de minister?

Men kan niet zeggen dat het al dan niet sluiten van een contract alleen de verantwoordelijkheid is van de RTT-leiding. De politieke overheid moet haar beleidsverantwoordelijkheid op zich nemen.

Niemand gelooft nog het verhaal dat de RTT voor zijn dienstverlening niet kan volgen bij gebrek aan personeel.

Uit het verslag over de RTT-werking 1979-1989 blijkt dat het rendement van het RTT-personeel de voorbije jaren is gestegen. Er werden meer operaties uitgevoerd met minder mensen.

Dit kan ons alleen verheugen. De vraag moet echter worden gesteld in welke mate, vooral bij het uitvoerend personeel, het rendement nog kan stijgen.

Om de slagkracht, de dynamiek en de kwaliteit in de dienstverlening van de RTT te verhogen werd in november 1987 beslist vijftig ingenieurs en tien economen bijkomend aan te werven. *More brains and more adapted brains*. Deze beslissing deed echter geen afbreuk aan de erkenning van de reeds aanwezige, vaak hoge competentie.

Niemand twijfelt er nog aan dat, gelet op de huidige toestand, de dynamiek van de RTT kan en moet toenemen.

Deze nieuwe kaderleden zouden niet alleen nieuwe telecommunicatietechnieken ontwikkelen, maar zij zouden tevens ingezet worden om de informatieve opdracht van de RTT inzake het telecommunicatiegebruik, vooral naar de zelfstandige, de kleine en middelgrote bedrijven, gestalte te geven.

Betere informatie over het gebruik leidt tot toename van het gebruik en verhoogt meteen de winsttoename voor de gebruiker en voor de RTT.

Investeringen in telecommunicatie lonen; ze betalen zich snel terug.

Hoeveel deze aangekondigde nieuwe aanwervingen werden er inmiddels gerealiseerd, mijnheer de minister?

In de regering werd een politiek akkoord bereikt, de Eerste minister heeft er zoëven naar verwezen, rond een nieuwe « Telecom-wet ».

De RTT zou worden opgesplitst in een regelgevende, normerende entiteit; een openbaar bestuur en een operationele entiteit: een openbaar bedrijf.

Vervolgens zou het RTT-monopolie inzake niet-basisdiensten en diensten van toegevoegde waarde worden beperkt.

Het openbaar bedrijf zou aldus in een aantal randdomeinen — meer dan nu het geval is — in concurrentie treden met de particuliere bedrijven.

Dit zou niet het geval zijn voor de basisactiviteiten.

We zijn benieuwd naar het ontwerp dat dit regeerakkoord zal omzetten.

Het is evenwel bevreemdend dat de minister de verantwoordelijke is én voor de normgever én voor het bedrijf dat deze normen moet naleven.

Het is voor ons moeilijk aan te nemen dat de minister, als lid van de regering, een beheersovereenkomst zou moeten sluiten met zichzelf.

Wie zal het RTT-personeel aanwerven?

Hoe zal daarenboven, op het vlak van het personeel en boekhoudkundig, een onderscheid worden gemaakt tussen de activiteiten van de RTT, waarvoor ze een monopolie heeft, en degegene waarvoor ze in concurrentie treedt?

Hoe zal de noodzakelijke doorzichtigheid, *conditio sine qua non* voor de parlementaire controle, worden georganiseerd?

Voor wanneer is de indiening van het aangekondigde « Telecom-ontwerp » bij het Parlement gepland, mijnheer de minister?

Mijnheer de Voorzitter, investeringen in telecommunicatie zijn bijzonder snel terugbetaald. We zegden het reeds. In 1989 boekte de RTT een winst van 7,75 miljard. Dat is mooi. Omgezet in Nederlandse toestanden, zou die winst 24 miljard bedragen. Dat zou nog mooier zijn. We begrijpen dan ook de aarzende besluitvorming en werking van onze Regie voor Telegrafie en Telefonie niet. We aanvaarden ze vooral niet. De achterstand van de RTT bij de aansluitingen op het Belgisch telecommunicatienet groeit nog elke dag. Dringende bestellingen dienen te worden uitgevoerd, maar zelfs dan nog verloopt er een grote tijdsspanne tussen de bestelling en de installatie. Dergelijke problemen van onvoorzien of onbeantwoorde groei hebben zich in de wereld nog voorgedaan. Voor dergelijke gevallen werd er een probleemoplossende technologie ontwikkeld, die erin bestaat op de lokale distributielijnen bijkomende elektronika-uitrusting aan te brengen, zodat op zeer korte termijn de gebruiksmogelijkheid van die lijnen kan worden vermenigvuldigd.

Daarom mijn vijfde vraag. Denkt de minister eraan dergelijke probleemoplossende technologie aan te wenden?

Tot slot heb ik nog een zesde vraag. Er kondigen zich problemen aan inzake het dataverkeer in ons land. Denkt de minister eraan gebruik te maken van de mogelijkheid die de huidige wetgeving op de telecommunicatie hem reeds biedt om een samenwerking op het getouw te zetten met de kabeltelevisie-distributiebedrijven? Het sterk uitgebouwde en zeer degelijke kabelnet in België biedt hiertoe immers reeds belangrijke mogelijkheden.

Mijnheer de Voorzitter, het huidige — in verhouding tot de behoeften — stagnerend beleid van de RTT is onaanvaardbaar. Het brengt ons land, dat door zijn roeping en ligging aan de spits zou moeten staan van de mogelijkheden inzake telecommunicatie, in verlegenheid. Een ommekeer in het RTT-beleid is nodig. De verantwoordelijkheid van de bevoegde minister en van de regering ter zake is duidelijk gemaakt.

Ik dring aan op een klaar en bevredigend antwoord op mijn vragen. Mocht de minister buiten deze antwoorden nog bijkomende informatie willen verstrekken over de maatregelen die hij treft om de noodzakelijke verbetering inzake dienstverlening te bewerkstelligen, dan ben ik hem daarvoor nu reeds dankbaar. (*Applaus*.)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Colla.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer de Voorzitter, de interpellatie van de heer Diegenant bevat niet alleen een belangrijk aantal hoofdvragen, maar ook een aantal bijkomende vragen en een aantal *statements*. Dit alles noopt mij tot een uitgebreid antwoord waarvoor ik mij verontschuldigd. Uit de interpellatie van de heer Diegenant krijg ik immers de indruk dat er niets goeds te zeggen valt over de RTT en over de telecommunicatie in ons land. Ik heb altijd geleerd dat men zich moet hoeden voor dit soort van zwart-wit uitspraken. Bovendien is zo'n houding niet correct ten opzichte van het personeel van de RTT en de Regie zelf. In de interpellatie staan een aantal onjuistheden, die ik hier wil rechtzetten. Dit betekent niet dat ik beweer dat er ter zake helemaal geen problemen zijn.

Mijn antwoord valt in drie delen uiteen. Ten eerste zal ik antwoorden op een aantal concrete vragen en ten tweede op de zes fundamentele vragen. Ten derde zal ik ingaan op een aantal beleidsvragen en politieke *statements*.

Er werden twee concrete vragen gesteld. Een eerste vraag had betrekking op Agfa Gevaert. Die vraag verwondert mij, mijnheer Diegenant. Tijdens een werkvergadering op 17 januari jongstleden werd er immers reeds tussen het betreffende bedrijf en het RTT-gewest Antwerpen een akkoord bereikt over het oplossen van de problemen.

Ik lees in uw tekst dat het gaat om 5 000 lijnen die niet kunnen worden geleverd tenzij na lange en nog onbepaalde wachttijden.

Eerst zal ik de zaken correct voorstellen. Het gaat hier niet om 5 000 netlijnen, maar om een nieuwe PBAX met een capaciteit van 5 000 binnenposten. Daarvoor zijn er geen 5 000 netlijnen nodig, maar maximaal tweemaal 120 inkomend en uitgaand lijnen of viermaal 2-megabitsystemen.

Wat is nu de situatie op het terrein? Inzake uitgaand verkeer is er geen enkel probleem omdat de RTT in staat is om onmiddellijk de vier 2-megabitsystemen te leveren via de digitale centrale Antwerpen-centrum. Het feit dat er in Oude God een oude centrale staat, speelt geen enkele rol.

In verband met het inkomend verkeer is de huidige capaciteit van de analoge PBAX in het bedrijf in kwestie 52 analoge inkieslijnen die onmiddellijk kunnen worden verhoogd tot 78 eenheden. Op de werkvergadering heeft het bedrijf verklaard dat dit volstaat omdat wij in het midden van 1991 digitaal kunnen verhogen tot 120 omdat dan de centrale van Oude God zal zijn vernieuwd.

Ik wil er even aan herinneren dat om die 52 inkieslijnen te kunnen realiseren, er door de RTT reeds een investering werd gedaan van 3,4 miljoen.

Er is dus helemaal geen sprake van onbepaalde wachttijden of van het helemaal niet kunnen voldoen aan de behoeften.

Met betrekking tot de Linkeroever heb ik aan de hand van uw vraag laten nagaan wat de situatie is in de vier netten van het havengebied op Linkeroever.

In het net van Kieldrecht zijn er 500 nummers vrij. Er zijn dus geen wachtenden op roepnummers.

In het net van Zwijndrecht zijn er 900 nummers vrij en zijn er geen wachtenden.

In de zone West zijn er meer dan duizend nummers vrij en slechts 1 wachtende op kabelpaar.

Een eventueel probleem is het net van Beveren waar er op een bepaald ogenblik iets meer dan 500 wachtenden waren, maar geen 1 000 zoals de heer Diegenant beweert. Op 28 februari werd daar een uitbreiding met 1 000 lijnen gerealiseerd. In de loop van de maand maart zal het probleem daar bijgevolg opgelost zijn.

Ik wil daarbij ook verwijzen naar de omgeving van het Vrasenedok. Het probleem dat zich daar voordoet kan voorlopig via het gebruik van een SLIC (*subscriber line concentrator*), zoals die meer gesofistikeerde apparatuur wordt genoemd, opgelost worden. Een definitieve regeling is voorzien voor 1993.

Ik moet dus formeel ontkennen dat problemen rijzen in de zin zoals vermeld door de heer Diegenant.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil nu antwoorden op de meer algemene fundamentele vragen. De eerste vraag heeft betrekking op de commutatie, op de centrales, de vernieuwing van het aantal lijnen, de wachtenden en de wachttijden.

Mijnheer Diegenant, ik ben de laatste om te zeggen dat er op dit vlak geen probleem bestaat. Zoals u zelf heeft gezegd betreft dit probleem de beleidsverantwoordelijkheid van regering en RTT.

De vraag naar de verantwoordelijkheid van het beleid rijst echter niet in termen of er een probleem is, dan wel in termen of daar adequaat op gereageerd wordt. Het is op deze laatste vraag dat de regering nog mag en moet worden beoordeeld.

Er is een probleem. Laten we nagaan waarom.

Eerste oorzaak van het probleem is het laattijdig sluiten van het fameuze contract van de eeuw. Dit gebeurde pas in augustus 1987, terwijl het vorige contract reeds op 1 januari 1987 was afgelopen. Daardoor konden de eerste leveringen pas in 1988 gebeuren. Met de achterstand die toen is opgelopen hebben we nu nog altijd te kampen.

Tweede oorzaak, de beperkingen vastgelegd in 1987: de driemaal 300 000 en de tweemaal 270 000 lijnen.

Derde oorzaak, een probleem van gekwalificeerd personeel, kaderpersoneel en een probleem van lineaire beperking voor de aanwervingen, beslist tijdens de vorige legislatuur, ook voor de RTT, plus de spanningen op de arbeidsmarkt, zo is het niet eenvoudig om lassers te vinden.

Vierde reden: de huidige gunstige economische conjunctuur. In januari van dit jaar hebben we bijvoorbeeld meer dan 43 000 aanvragen gekregen.

Vijfde reden, te veel bureaucratie, wat de besluitvorming bemoeilijkt. Een reden te meer om de overheidsbedrijven om te vormen met meer soepele beleidsvormen.

De zesde reden heeft te maken met gebouwenproblemen en gebrek aan plaats.

Welke zijn nu de gevolgen? Op 1 februari is er een wachtlijst van iets meer dan 53 000, in te delen als volgt: er kunnen zowat 10 000 aanvragen niet worden voldaan bij gebrek aan roepnummer; ongeveer 10 000 krijgen geen gevolg bij gebrek aan kabelparen en meer dan 30 000 zijn technisch haalbaar. Hierdoor blijkt dat een gebrek aan voldoende personeel zich manifesteert. U, mijnheer Diegenant, zegt dat niemand nog gelooft dat dit de reden kan zijn. Deze cijfers tonen aan dat dit onjuist is.

Er is dan het probleem van wachttijden. Voor sommige aanvragers wordt die wachttijd geraamd op enkele dagen, voor ongeveer 7 000 aanvragers iets minder dan een maand en voor een duizendtal anderen, meer dan een jaar, wat zeker onaanvaardbaar is.

Wat zijn dan de remedies? Sinds juni van vorig jaar heb ik op mijn kabinet reeds drie vergaderingen belegd, niet alleen met de nationale verantwoordelijken, maar ook met de gewestelijke directeurs om de situatie te analyseren en om voorstellen en suggesties los te weken. Een element van de remediëring is de verhoging van de produktiviteit. Die produktiviteit is sinds 2 jaar met

15 pct. gestegen. Wij hebben nu een maandelijkse produktie van meer dan 36 000. Het gaat dus om een belangrijke inspanning van het personeel.

Een andere remediëring bestaat erin het keurslijf van het contract van de eeuw te overstijgen. De heer Diegenant vroeg zich af of de beslissingen die ik genomen heb wel kaderen in dat contract van de eeuw. Eigenlijk kan ik daar moeilijk op antwoorden omdat de termen van dat contract op dat punt zo spitsvondig en hoog-technologisch zijn dat ik mij moet afvragen of ik er binnen of buiten zit.

Er is eerst het probleem dat het akkoord van augustus 1987 stipuleert dat, zo men in 1990 en 1991 meer dan 270 000 lijnen zou willen bestellen, de markt moet worden geraadpleegd, d.w.z. in termen van het contract dat één derde, met name genoemd in het akkoord ook moet geraadpleegd worden. De moeilijkheid is dat één van de twee composanten zich intussen uit de *joint-venture* heeft teruggetrokken. Daar was het nochtans mede om te doen. In die omstandigheden moet u mij eens zeggen hoe ik dergelijke besluitvorming op het terrein kan realiseren.

Daarenboven ontstaat de indruk, de termen van het akkoord van augustus 1987 lezend, dat voor 1990 en 1991 slechts het verschil tussen het toegelaten volume van de eerste drie jaren en voor de jaren 1990 en 1991, namelijk 30 000 lijnen, eventueel kan worden bijbesteld. Economisch is zulks zinloos.

Geen enkele producent van centrales en lijnen zal immers bereid zijn een produktielijn op te starten voor bijvoorbeeld 30 000 lijnen. Zijn kostprijs is immers veel hoger dan wat hij kan recupereren. Zelfs voor het nu besloten volume van 75 000 lijnen zal men dit wellicht niet doen. Daarbij komt nog dat we de nieuwe procedure moeten opstarten voor het nieuwe contract dat moet ingaan op 1 januari 1992. Twee procedures tegelijk laten lopen is van het goede wellicht te veel.

Ik weet dus niet of ik binnen of buiten de marges ga. Ik moet eerlijk bekennen dat het voor mij geen probleem is om buiten de marges te gaan. Het komt er voor mij op aan adequate oplossingen voor te stellen. Reeds vorig jaar hadden wij prijsreducties bekomen die ons de gelegenheid gaven om inzake materiaal bijbestellingen te doen zodat wij toch reeds aan 300 000 lijnen kwamen. Op spits technologische constructies moet spits technologisch worden geantwoord.

Ik kan u dus geruststellen en zeggen dat wij ook voor de jaren 1990-1991 ten minste aan 300 000 lijnen komen.

Een vierde remedie is het herschikken van de bestellingen. De uitbreiding krijgt een groter aandeel dan de vernieuwing.

Er is een vijfde remedie: regeren is vooruitzien heb ik reeds vaak horen aanhalen. Ik wens uitdrukkelijk te voorkomen, en ik heb dat ook aan de RTT laten weten, dat wij in 1992 in dezelfde situatie zouden terechtkomen als die welke we gekend hebben in 1987. De procedure voor het nieuwe contract vanaf 1992 is ingezet. Dit betekent dat de RTT mij zegt dat het lastenboek met de prognoses van de behoeften klaar moet zijn in het midden van 1990 en dat de toewijzing in het midden van 1991 moet kunnen gebeuren.

Een zesde remedie is het urgentieplan. Ik heb dit zo genoemd omdat nu plots onze zouden zijn opengegaan — het gaat hier om het resultaat van voorbereiding en analyse op het terrein — maar wel om iedereen duidelijk te maken dat het menens is met de RTT om dit soort problemen aan te pakken. Ik had echt de *Wall Street Journal* met het schadelijk en schandelijk proza dat ze geschreven hebben, niet nodig om dit voorstel aan de Ministerraad voor te leggen.

Het plan bestaat uit twee delen. Het eerste deel heeft betrekking op de infrastructuur, namelijk de bijbestelling van 75 000 lijnen bij de twee huidige constructeurs, in dezelfde verhouding als ze nu lijnen leveren, binnen het pakket van de 270 000 en 300 000 lijnen. Het heeft eveneens betrekking op de transmissie-uitrusting en een reeks van 140 supplementaire voertuigen. Het tweede deel heeft betrekking op de werkmiddelen op het vlak van personeel. Er is in eerste instantie nood aan meer lassers. Er wordt op het ogenblik, vorming georganiseerd voor diegenen die werden gerecrueteerd via aanwervingsexamens en bevorderingsexamens. Ook worden er personen die elders in het bedrijf een andere functie vervullen, maar wel kunnen lassen, ingeschakeld.

Er bestaat nu een plan om maximaal 875 contractuelen aan te werven om het probleem te kunnen indijken. Ik kon zulks niet vroeger doen omdat het koninklijk besluit dat mij toelating gaf contractuelen aan te werven daar de bureaucratische procedure sinds 1987 een lange lijdensweg heeft moeten afleggen. Ik heb slechts de week voor ik het urgentieplan aan de Ministerraad heb voorgelegd, de goedkeuring ervan gekregen.

Ten tweede, een maximale inzet van de privé-sector betekent dat sinds 1 november 1989 aanbestedingen zijn gebeurd voor ongeveer 138 miljoen en dat er voor het einde van de eerste helft van dit jaar nog voor 155 miljoen aanbestedingen bijkomen.

Ten derde proberen wij gesprekken op gang te brengen met de syndicale organisaties en in het bedrijf over een mogelijke produktiviteitspremie voor de ploeg die bij aansluitingen betrokken zijn.

Wij hebben als doelstelling om vanaf de maand september van dit jaar ten minste een situatie te creëren waarbij, rekening gehouden met de supplementaire middelen en met de produktiviteitsstijging van het personeel, een *break-even* punt kan worden bereikt tussen de vraag en de maandproduktie. Vanaf dat ogenblik hopen wij de berg te kunnen verminderen om in september 1991 op een niveau te komen dat nauwelijks hoger ligt dan de maandproduktie.

Mijnheer Diegenant, niemand kan ontkennen dat er op dit punt een probleem bestaat maar er is zeker geen sprake van een stagnerend beleid. Er is geen ommekeer meer nodig want de ommekeer is reeds ingezet. De bevoegde minister heeft zijn verantwoordelijkheid opgenomen en de RTT beschikt nu over de nodige instrumenten om er iets aan te doen. Nu komt het de RTT toe om het op het terrein waar te maken. Iedereen staat nu voor zijn verantwoordelijkheid.

De volgende vraag heeft betrekking op de kabels. Ik uit voor de tweede keer mijn verwondering. Mijnheer Diegenant, u verwijst inzake de lokale kabels naar de conventie en beweert dat die in maart eindigt. Dat is niet juist. Reeds in januari is een nieuwe conventie gesloten die geldt voor drie jaar en voor een totaal bedrag van 4,5 miljard.

Wat de kabels met optische vezels betreft, weet u zo goed als ik dat de conventies nog lopen tot in 1991. Ik meen te mogen verklaren dat uw bemerkingen gebaseerd zijn op niet-correcte informatie.

Vervolgens spreekt u over vijftig ingenieurs en stelt tegelijkertijd het probleem van het personeel in zijn geheel. Ik bespreek eerst het meer algemene probleem en citeer u: «Zo ook gelooft niemand nog het verhaal dat de RTT voor zijn dienstverlening niet kan volgen bij gebrek aan personeel.» Ook dit is onjuist om twee redenen.

De heer Diegenant. — Hierover verschillen we van mening.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Dat is mogelijk, maar ik verklaar met klem dat uw standpunt onjuist is.

Een eerste element van bewijs heb ik al aangebracht. Het grootste gedeelte van de wachtters wordt gevormd door aansluitingen die nochtans technisch haalbaar zijn. De reden hiervoor is dat er zich personeelsproblemen op het terrein voordoen: te weinig lassers en installateurs.

Het globaal aantal personeelsleden voorzien in het huidige kader is voldoende, maar sinds 1981 weet men dat voor sommige categorieën er te veel voorzien zijn in het kader, terwijl voor andere, vooral meer technologische jobs, er te weinig zijn. Sinds 1981 zijn er slechts minimalistische kaderaanpassingen uitgevoerd.

Ik heb het recente RTT-voorstel goedgekeurd inzake een nieuw kader dat eindelijk rekening houdt met de reële behoeften. De procedure, waarvan ik beweer dat ze niet eenvoudig is, kan nu worden ingezet.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1989-1990
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1989-1990

Een tweede element is dat we, om tijdelijke behoeften op te volgen, contractuelen moeten kunnen aanwerven. Ik heb het bureaucratische lijdensverhaal aangehaald. Het koninklijk besluit is op 16 februari goedgekeurd. Een week later heb ik het urgentieplan ingediend. Toen kon ik het onderdeel «personeel» opvullen. Het advies van de inspecteur van Financiën is overigens bijzonder lovend, ook voor de voorstellen inzake supplementaire lijnen.

De eerste oorzaak is dus een onaangepast kader, enerzijds en een gebrek aan «instrument» om contractuelen aan te werven, anderzijds.

Een andere oorzaak is — en ik val collega Schiltz volkomen bij — dat met de wet van 1982, het koninklijk besluit nummer 56 en de wet van 31 juli 1984, een bedrijf als de RTT het slachtoffer is geworden van een lineaire en blinde benadering van de personeelspolitiek.

Ik wil u niet vervelen met cijfers, maar ik kan er u geven die aantonen op welke manier in 1986 en 1987 het noodzakelijke personeel niet kon worden verstrekt omwille van die wettelijke bepalingen. In 1988 en 1989 was de toestand anders. Er is dus helemaal geen reden om te vragen naar een ommekeer, er is ook op dit vlak een ommekeer tot stand gebracht en ik kan het bewijzen met cijfers, mijnheer De Bondt. Het is lastig om te aanvaarden, ik weet het, maar het is nu eenmaal zo.

De heer De Bondt. — Het is juist, maar onvolledig.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Wanneer ik het volledig beeld zou geven, was het misschien nog erger voor uw standpunt.

De heer De Bondt. — Dat is de moeilijkheid.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Enkele woorden nu over de vijftig ingenieurs. Via het kader kon het niet en een wijziging van het kader was nog niet gepland. Een koninklijk besluit voor contractuelen was er ook nog niet. Nu is het er uiteindelijk gekomen. Het is een drama en een te betreuren situatie dat sinds 1987 die vijftig ingenieurs er niet zijn gekomen. De situatie op het terrein wat betreft de ingenieurs is op het ogenblik als volgt. Elf ingenieurs werden statutair aangeworven. Ik heb daarenboven een gunstig advies van de minister van Financiën zodat zestien ingenieurs onmiddellijk contractueel kunnen worden aangeworven, maar dan is de wervingsreserve reeds uitgeput. Voor het verschil zal ik verder een beroep doen op het koninklijk besluit inzake contractuelen in de hoop zo vlug mogelijk te kunnen werken via een aangepast kader en wervingsexamens.

Ten vierde, vroeg u, mijnheer Diegenant, wanneer het ontwerp-«Telecom» en het ontwerp-«Hervorming van de overheidsbedrijven», bij het Parlement kunnen worden ingediend.

Het ontwerp van wet op de overheidsbedrijven werd goedgekeurd door de Ministerraad. Op 15 maart start in comité A het gesprek met de syndicale organisaties. Hiervoor kan dertig dagen nodig zijn. Daarna wordt het aan de Raad van State voorgelegd.

Het onderdeel Telecom werd ook door de Ministerraad goedgekeurd en bevindt zich sinds 10 januari bij de Raad van State. U vroeg wanneer het ontwerp zal worden ingediend bij het Parlement. De regering heeft in de voltallige Ministerraad een beslissing genomen; wat mij betreft zal het ontwerp van wet zo vlug mogelijk bij het Parlement worden ingediend. Ik heb nog altijd de hoop niet verloren dat dit vóór het zomerreces kan gebeuren. Het zal afhangen van de snelheid waarmee de Raad van State zijn advies zal uitbrengen.

Ik heb nog een paar supplementaire opmerkingen naar aanleiding van de gestelde vragen.

Mijn onmiddellijke voorganger heeft noch een ontwerp van wet tot hervorming van de overheidsbedrijven, noch een ontwerp in verband met Telecom op zijn tafel gevonden. Hij heeft gedurende het jaar dat hij op het departement aanwezig was, een ontwerp van wet opgesteld. Tijdens datzelfde jaar heeft de rege-

ring beslist er één geheel van te maken, namelijk een nieuwe Telecom-wet in het kader van een algemene hervorming van de vier overheidsbedrijven in verkeer en communicatie.

Ik heb de stand van zaken geschetst. U is het er niet mee eens dat het Instituut voor normgeving inzake Telecommunicatie, ons opgelegd door de Europese Gemeenschap, onder de bevoegdheid van de minister van PTT zou vallen, terwijl hij of zij tevens een zekere voogdij behoudt over de vernieuwde RTT. Ik begrijp niet goed waarom u zich daarbij niet gemakkelijk voelt, want ik voel mij daar zeer gemakkelijk in. Ik heb daarmee geen problemen en ik zal u uitleggen waarom. Naarmate de bedrijfsautonomie van het bedrijf Belgacom, de vernieuwde RTT, groter wordt, wordt de huidige situatie grondig veranderd, en heeft de huidige voogdij een gans andere betekenis gekregen. Ook is het naar mijn oordeel beter dat er één verantwoordelijke is voor het Telecom-beleid, in plaats van ook hier weer te versnipperen. Er zijn in het verleden te veel voorbeelden van versnippering in ons land waarbij kan worden aangetoond dat het niet leidt tot een efficiënt beleid. In andere landen bestaat trouwens dezelfde situatie. Ik denk bijvoorbeeld aan Frankrijk.

U hebt een concrete vraag gesteld over wie het personeel zal aanwerven in het nieuwe bedrijf. Het nieuwe bedrijf natuurlijk, mijnheer Diegenant.

U ziet ook niet goed het onderscheid dat zal kunnen worden gemaakt tussen de boekhouding monopolieactiviteiten en concurrentieactiviteiten. In mijn ogen stelt zulks geen problemen en ik zal u een concreet voorbeeld geven. Ik ben gedurende een bepaalde periode, een prettige periode, voorzitter geweest van de raad van bestuur van een zuivere intercommunale gas- en elektriciteitsmaatschappij. De boekhouding was, ondanks gezamenlijke diensten, perfect gescheiden. Dat is ook perfect mogelijk in een bedrijf als de RTT. Dat schept geen enkel probleem, mijnheer Diegenant.

Wat mij ook is opgevallen in uw interpellatie, is uw woordkeuze. U zei in deze context: « Misschien pleiten er nog strategische redenen ten gunste van een RTT-monopolie... ». Ik verwonder mij over het woord « misschien ». Er zijn « inderdaad » strategische redenen die pleiten ten gunste van een wel omschreven monopolie, inzake infrastructuur en basisdiensten, in de eerste plaats om de concurrentie inzake Telecom-diensten te vrijwaren. Ik zeg dit niet om dogmatische redenen. Er zijn inderdaad een aantal basisdiensten en -produkten die in heel het land aan iedereen onder dezelfde voorwaarden moeten kunnen worden aangeboden, zogenaamde publieke diensten. Het toelaten van afroaming naar interessante gebieden zou tot gevolg hebben dat de overheid zou opgescheept zitten met de minder rendabele activiteiten. Dat is onhoudbaar. Dit zou ook tot gevolg kunnen hebben dat in sommige gebieden sommige basisdiensten wel en andere niet worden aangeboden. Zo ontstaat een situatie van ongelijke concurrentie en van ongelijke sociaal-economische ontwikkelingskansen naargelang de regio. Dat is te verwerpen.

Er is mij nog iets opgevallen in uw redenering, mijnheer Diegenant. Wanneer in Engeland aan een privé-bedrijf, zij het *British Telecom* of *Mercury* een monopolie wordt verleend, ontstaat daartegen geen oppositie. Ook tegen het quasi *de facto* monopolie in dit land inzake gas en elektriciteit rijst niet hetzelfde verzet. Dat maakt mij argwanend.

Een vijfde vraag van de heer Diegenant had betrekking op het aanwenden van probleemoplossende technologie. Daar zijn wij inderdaad mee bezig. In de kwestie van het Vrasene-dok, dat ik daarstraks heb geschetst, gaat het precies om dergelijke apparatuur. De mogelijkheid om die technieken toe te passen op andere plaatsen in Antwerpen en in Brussel, wordt bekeken. Er zijn trouwens nog andere technieken mogelijk dan die welke u vermeldt. Men mag daarbij ook niet uit het oog verliezen dat men de verwachte tijdswinst moet afwegen tegen de bijkomende inzet van personeel, wat dan weer aanleiding kan geven tot vertraging.

Een zesde vraag van de heer Diegenant heeft betrekking op het dataverkeer. Op het ogenblik worden gesprekken gevoerd met de kabeldistributeurs met het oog op de uitvoering van de wet van februari 1987. Welke voordelen dit inhoudt op het gebied van de datatransmissie is mij niet helemaal duidelijk. De kabelnetten zijn op één uitzondering na, eenrichtingsnetten. Indien men zou over-

schakelen op breedband liggen de zaken echter anders. Ik vestig er wel de aandacht op dat in Nederland « de politieke overheid klaar heeft gesteld dat de eenheidsinfrastructuur voor breedband op termijn aan de PTT zal behoren ». Dit, denk ik, is een niet-onwijze beslissing. Op diverse terreinen, bijvoorbeeld inzake de experimenten betreffende videotekst is samenwerking bijzonder nuttig.

Tenslotte wil ik nog even ingaan op uw politieke vragen en *statements*. U beweert dat het verkrijgen van een aansluiting in ons land een politieke gunst is geworden.

Wat moet het een feest geweest zijn toen er in maart 1983 meer dan 100 000 wachtenden waren. Ik leg er de nadruk op dat ik erop sta dat een aantal regels bij de RTT worden nageleefd.

Dit betekent dat het eerste criterium voor een telefoonaansluiting het moment van aanvraag is. Wanneer binnen een bepaald net er iemand is die als het ware achter de hoek woont, maar later zijn aanvraag heeft ingediend, dan is het wel rationeel meteen zijn aansluiting te verzorgen. In die zin kan de chronologie eventueel worden verbroken, maar anders vormt zij het allereerste criterium.

Ten tweede is er een urgentieschema, dat rigoreus wordt nageleefd. Veiligheidsdiensten, politie, rijkswacht, brandweer, ziekenhuizen, artsen en mensen of bedrijven met professionele redenen, enzovoort, hebben voorrang. Ik zal u de hele lijst niet voorlezen. In alle objectiviteit merk ik op dat het niet juist is van politieke gunsten gewag te maken, maar ik voeg eraan toe dat het afgelopen jaar parlementsleden, onder wie een niet-onbelangrijk aantal van uw politieke vrienden, mijnheer Diegenant, mij vragen hebben gesteld. Ik heb mij wel eens laten vermurwen om naar de situatie te informeren zonder aan voorspraak te doen. Als u vindt dat ik op de vraag naar informatie van uw politieke vrienden niet meer moet ingaan, zal ik dit graag doen.

De heer De Bondt. — Dat bewijst niets!

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Dat bewijst zeer veel, mijnheer De Bondt, want de hardste schreeuwers zijn vaak de grootste kampioenen op het veld.

De heer Diegenant. — Normaal zou het niet mogen gebeuren.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — U zegt — en begripte wie begrijpen kan — « er worden stimulerende maatregelen getroffen, maar u hebt problemen met het aanbod ». Ik zal u dit uitleggen. Alleen als u de zaken oppervlakkig bekijkt, ziet u een tegenstelling. Wij moeten ons goed bewust zijn van de enorme uitdaging die het gevolg is van de technologische evolutie, Europa 1992 en de « mundialisering » van de telecommunicatie. Dit alles brengt een scherpe concurrentie mee tussen de RTT en overheidsbedrijven uit andere landen en tussen de RTT en privé-bedrijven. Het is niet toevallig dat het Franse *France Telecom* hier een agentschap opent en dat de Nederlanders zeer agressief zijn op onze markt.

Het gevolg is dat — ik ga een woordspeling gebruiken die u zal bevallen — wij gedoemd zijn om een tweesporenbeleid te voeren. Wij moeten de problemen oplossen, onze infrastructuur moderniseren en de aanbodproblematiek aanpakken, maar wij kunnen ons niet de luxe veroorloven om met een aantal stimulerende maatregelen, waarvan ik u de details nog zal geven, te wachten tot alle andere problemen zijn opgelost. Dan zouden wij immers van de markt verdwenen zijn.

U mag niet vergeten dat de tariefverminderingen die wij hebben voorgesteld en uitgevoerd in belangrijke mate voor de internationale trafieken gelden. Precies op dat gebied werden ons trafieken afgesnoept bij gebrek aan een stimulerend beleid. Concurrentieel is een dergelijke tarifiering van bijzonder belang voor het verkrijgen van nieuwe vestigingen van bedrijven in ons land. Wij worden genoopt stimulerende maatregelen te nemen, anders worden wij uit de markt geprezen. De internationale telefoontrafiek van 17,6 miljard op een totale omzet van 73 miljard is toch niet onbelangrijk.

Daarenboven, als de RTT het goed doet, dan is het toch ook dank zij de consumenten. Dit moet, wat mij betreft, tot gevolg hebben dat ook de telefoongebruikers daarin deelachtig worden.

De tarievenpolitiek maakt tevens deel uit van een reeks andere doeleinden. Zoals in het buitenland moet er naar een uniek tarief worden gestreefd. De kakofonie van verschillende zones op het grondgebied van één gemeente als gevolg van de fusie moet ongedaan worden gemaakt. De spanning tussen de zones wat aantal abonnees betreft die tegen een zonaal tarief kunnen telefoneren moet worden verminderd.

U heeft zich verder smalend uitgelaten over wat u noemt « het zogenaamde agentschap dat in de Verenigde Staten zal worden opgericht », mijnheer Diegenant.

Het is een riem onder het hart dat de heer De Bondt dit initiatief heeft toegejuicht.

Sinds jaar en dag hebben *France Telecom*, *British Telecom* en de Duitse en andere PTT's een vestiging, soms zelfs in meerdere steden, in de Verenigde Staten. Via deze vestigingen worden de technologische evoluties opgevolgd en wordt er aan marketing, klantenbinding en klantenverzorging gedaan.

Er is echter nog geen Belgisch agentschap in de Verenigde Staten. Het is de hoogste tijd om een RTT-vestiging in de Verenigde Staten, Japan en andere landen te installeren.

De heer De Bondt. — Is dat een initiatief van de RTT?

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Natuurlijk, gedragen door de RTT en de bevoegde minister, mijnheer De Bondt.

U citeert de *Wall Street Journal*, mijnheer Diegenant, en u voegt eraan toe dat wij naar Oosteuropese toestanden evolueren.

U moet zich hoeden voor dergelijke, gevaarlijke en schadelijke overdrijvingen. Ik neem aan dat u het niet zo ernstig bedoelde en u zich liet leiden door een drang naar gebloemde uitspraken.

Er zijn inderdaad problemen. Ik ben de laatste om dat te ontkennen. Ik heb u trachten te overtuigen op welke adequate manier de problemen worden aangepakt.

Ik voel mij echter verplicht scherp te reageren op dergelijke slogans, die België internationaal veel schade berokkenen.

Uw bewering is trouwens onjuist, mijnheer Diegenant. Uitgaande van de problematiek « wachtende » maakt u, evenals de *Wall Street Journal*, van de gelegenheid gebruik om de Belgische RTT en bijgevolg ook België het odium te geven van een onderontwikkeld gebied.

Uw uitlatingen zijn kwetsend en compleet onjuist. Niet zozeer voor mij, want ik ben amper twaalf maanden minister van PTT, maar veeleer voor de RTT en haar personeel.

De heer Diegenant. — U reageert overgevoelig, mijnheer de minister.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Ik zal mijn stelling trouwens staven. Slechts in drie Europese landen, namelijk Duitsland, Frankrijk en België, is reeds een eerste commerciële ISDN-fase opgestart.

Inzake het GSN-Panuropees digitaal mobilfoon netwerk zijn in België recent alle nodige investeringsbeslissingen getroffen. Wij staan op dit vlak voorop in Europa.

De heer Diegenant. — Dat heb ik ook gezegd.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — In 1990 zal België procentueel gezien meer digitale lijnen hebben dan Finland, Spanje, Denemarken en zelfs de bondsrepubliek Duitsland. Onze planning staat verder dan die van genoemde landen.

Het is bijgevolg gevaarlijk onszelf een slecht imago toe te meten, vooral op internationaal vlak. Ik bespaar u de waslijst van maatregelen die wij in 1989 hebben getroffen inzake bijvoorbeeld internationale telecommunicatie. Ik noem er toch enkele. De participatie in Infonet, de verlaging van de internationale tarieven, de satellietverbinding met Japan, onze participatie in een aantal onderzeese verbindingen. Er is dus geen ommekeer nodig. Die ommekeer was wel nodig bij het aantreden van de regering, maar deze heeft nu reeds plaatsgehad. Ik wil dus stellen, met grote klem,

dat op vele domeinen, de Belgische Telecom aan de top staat. Het is dus onverantwoord ons land 'er zake een slechte naam te bezorgen.

Dan wil ik nu ingaan op uw vierde politiek *statement*. U zegde in uw interpellatie: « Sedert enige tijd voldoet de RTT niet meer. » Wat bedoelt u met « sedert enige tijd »? Suggereert u dat de RTT niet meer voldoet sinds het aantreden van de regering? Dan bent u er toch geheel naast. Er zijn in de eerste plaats de inspanningen inzake « modernisering ». Tegen het midden van dit jaar zal de RTT, op mijn vraag, een intern reorganisatieplan opmaken. Inzake de noden ter modernisering van onze infrastructuur heb ik reeds een antwoord gegeven met betrekking tot commutatie, kabels, mobilofonie en ISDN. Ik voeg er nog de installatie van het semafoonnet « derde generatie » aan toe.

Daarenboven vermeld ik de nieuwe diensten die in het leven werden geroepen of die gepland zijn: de videotex-experimenten, infokiosk, *voice-mail*, enz. Dit betekent toch dat inzake een eerste grote belangrijke beleidsoptie, namelijk de modernisering van de telecommunicatie, er wezenlijke inspanningen worden gedaan sinds het aantreden van de huidige regering.

De Voorzitter. — Mijnheer de minister, sta mij toe even uw betoog te onderbreken.

BIENVENUE A DEUX MEMBRES DU SENAT FRANÇAIS

VERWELKOMING VAN TWEE LEDEN VAN DE FRANSE SENAAT

M. le Président. — Je tiens à saluer la présence, à la tribune, de deux membres du Sénat français qui séjournent actuellement en Belgique. Il s'agit de M. Dreyfus-Schmidt, vice-président du Sénat français, et de M. Laurin, sénateur du Var.

Je leur souhaite un agréable séjour dans notre pays. (*Applaudissements.*)

HERVATTING — REPRISE

De Voorzitter. — Wij hervatten de interpellatie van de heer Diegenant tot minister Colla.

Het woord is opnieuw aan minister Colla.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Graag, mijnheer de Voorzitter. Een tweede aktierrein dat we hebben aangeboord is het geven van een grotere commerciële slagkracht aan de RTT.

In 1989 zijn wij op de markt gekomen met onze semafoontoe- stellen. Wij hebben nu een marktaandeel van 70 pct. en dit als gevolg van een gelukte commerciële campagne. Over ISDN en de tarieven heb ik het reeds gehad. De heer De Bondt heeft vroeger reeds een vraag gesteld over de commerciële consultant. Ik zal mijn antwoord hier nu niet herhalen.

U sprak ook uw bekommerning uit over het klantvriendelijke karakter van de RTT, mijnheer Diegenant. U betwijfelt dat wij ter zake maatregelen nemen. U zegt dat het beleid op dat punt stagneert. Ook dat is niet juist. Het beleid ter zake is dynamisch. Zo zijn er initiatieven genomen op het vlak van de tarieven. Dit kostte de RTT wel 4,4 miljard, maar het was nodig. Naast de reeds bestaande klassieke klantendiensten, is ook het net van telefoonwinkels uitgebreid. Op 1 april 1988, dus ongeveer bij het aantreden van de regering, waren er 79 vaste telefoonwinkels. In één jaar zijn er 10 bijgekomen en tegen het einde van 1990 moeten er nog een aantal bijkomen. In 1989 zijn we ook gestart met een net van 15 mobiele telefoonwinkels. Zij kennen een enorm succes.

Er is het nationale businesscenter dat reeds bestond. Er is het Centrum voor het advies voor bedrijfstelecommunicatie waar ik nog de jongste dagen gesprekken heb over gevoerd om het beter te bemannen, om een sterkere commerciële politiek te kunnen voeren en om er wat meer punch vanuit te laten gaan. Dit alles betekent dat alles in het werk gesteld wordt om de commerciële RTT-politiek dynamischer te maken.

Mijnheer de Voorzitter, zo kom ik tot mijn conclusie.

Mijnheer Diegenant, er is niets zo gevaarlijk en zo onjuist als té gemakkelijk te veralgemenen en slechts slogans te gebruiken. Dat gaat vlug in het oor van de mensen en vooral in het internationale oor. Dat kan zeer slecht uitvallen voor de evolutie van de telecommunicatie in België. Dat is gebeurd via het artikel in de *Wall Street Journal* waartegen ik scherp heb gereageerd. Het was ongenueanceerd, onjuist en kwetsend. Bij het lezen van uw tekst had ik de indruk, ik hoop dat ik verkeerd ben, dat u die toer bent opgegaan. Dat betekent niet dat wij de kop in het zand steken. Ik hoop bewezen te hebben dat wij de problemen onderkennen maar ze ook aanpakken.

Onverantwoord is het echter de problemen zo te stellen dat van het vele positieve dat er inzake telecommunicatie in België bestaat niets overblijft. Na een interpellatie zoals de uwe ontstaat die indruk. Dat is onrechtvaardig ten opzichte van de hoogtechnologische situatie waarin de telecommunicatie zich in België bevindt en ook onrechtvaardig ten opzichte van de vele kwaliteitsvolle personeelsleden waarover wij beschikken.

Dat is gevaarlijk omdat het getuigt van een zeker masochisme. Het verschil met de Nederlanders is dat zij de positieve punten naar buiten brengen en dat wij de kampioenen zijn in het naar buiten brengen van onze lacunes. Dat is ook gevaarlijk met het oog op de bikkelaarharde concurrentiestrijd die ons te wachten staat. Het is veel beter samen het positieve te beklemtonen en ons samen in te spannen tot het verhelpen van een aantal knelpunten.

Wij mogen het belang van de telecommunicatie niet uit het oog verliezen omdat het gaat om de toekomstige drager van de economische groei en van de tewerkstelling.

Ik wil ervoor waarschuwen dit soort thema's te behandelen in een geest van politieke hakketak. Wij moeten die thema's eerder nuchter in het daglicht stellen.

Mijnheer Diegenant, ik moet uw conclusies verworpen. U zegt dat het huidige beleid een stagnerend beleid is en dat een ommekeer vereist is. Ik kan die opmerking niet onbeantwoord laten. De indruk dat die situatie zou zijn ontstaan sedert het aantreden van dit kabinet moet worden weggewerkt. Laten we zeer duidelijke taal spreken. Ik ben niet degene die van dit thema een polemiek wil maken.

Ik besef zeer goed wat de problemen en de bekommelingen waren van mijn voorgangers, ook al zat ik toen niet in de regering. Als sommigen rond dit onderwerp een polemiek willen voeren dan voel ik mij echter wel verplicht om met grote klem te zeggen dat er in de jaren 80 heel veel kostbare tijd op het terrein van de telecommunicatie verloren is gegaan. Met wie dan ook wil ik een objectief gesprek hebben zowel over de situatie die de regering bij haar aantreden heeft gevonden als over de balans die wij nu sedert twee jaar kunnen voorleggen.

Mijnheer Diegenant, er is geen sprake meer van een stagnerend beleid. U moet niet meer pleiten voor een ommekeer, want die is al ingezet. Ik durf zeggen dat er sprake is van een vernieuwend dynamisch beleid. Af en toe krijg ik echter de indruk dat juist dat sommigen stoort. Gelukkig vinden wij steeds meer steun in kringen van de telecommunicatie.

Mijnheer Diegenant, het is juist dat de verantwoordelijkheid van de regering en van de minister gesteld is, maar niet om te zeggen dat spoedig maatregelen moeten worden genomen, wel om positieve elementen te onderkennen, weliswaar de probleemgebieden onderkennen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — De heer Diegenant heeft het woord voor een repliek van slechts vijf minuten.

De heer Diegenant. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor zijn uitvoerig antwoord. De vooraf uitgeschreven tekst die ik de minister overhandigde, heeft blijkbaar resultaten opgeleverd.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer Diegenant, dat heeft er weinig mee te maken. De voorzitter zal getuigen dat te lang antwoorden één van mijn habelijkheden is...

De Voorzitter. — Mijnheer de minister, ik onthoud mij van commentaar.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Men kan mij in elk geval niet verwijten dat ik niet antwoord.

De heer Diegenant. — Mijnheer de minister, toen wij vroeger samen in de kamercommissie voor de Financien zaten, heb ik nooit uit uw opmerkingen ten aanzien van de regering of van collega's kunnen afleiden dat u zo gevoelig was voor het woordgebruik. Mijn enige bedoeling vandaag was via een bepaald woordgebruik uw aandacht te wekken. Ik stel vast dat ik daarin geslaagd ben, en daar ben ik blij om.

Dan een korte repliek op uw antwoord. Ik zou volgens u in slogans gesproken hebben. Al de cijfers die ik heb aangehaald, hebt u moeten beamen. U hebt er zelfs aan toegevoegd dat het in 1983 ook al zo was. Maar met zo een uitspraak weerlegt u de cijfers van 1989 niet. Ik ben blij dat wij van dezelfde gegevens vertrekken.

Mijnheer de minister, u hebt mij veel goede raad gegeven. Sta mij toe u er ook een te geven. Mensen of bedrijven die zich met telecommunicatie bezighouden, die investeringen op het oog hebben, overal ter wereld, kan men geen zand in de ogen strooien. Zij verkennen het terrein altijd vooraf. Het kan inderdaad belangrijk zijn een imago op te bouwen, maar een imago dat daarentegen steunt op feiten heeft nog nooit een negatief effect gehad.

Mijnheer de minister, u zal wellicht ook in *Trends* hebben gelezen dat de toegevoegde waarde van een personeelslid van de RTT volstaat om een derde van zijn wedde te betalen. Wat het uitvoerend personeel betreft, heeft u mij dus niet overtuigd over het aantal personeelsleden. Ik begrijp dat er op specifieke domeinen soms een tekort is aan personeel. Men moet dat echter zien aankomen en de dynamiek van een groot bedrijf, zoals de RTT er een is, moet toelaten dat tekort tijdig aan te vullen.

Mijnheer de minister, u zegt dat u niet meer weet hoe u het contract van 1987 moet interpreteren. U kan toch zo goed lezen als ik. Het komt er enkel op aan de beslissingen na te komen die destijds werden genomen. Dit zal ook bijdragen tot een evenwichtige situatie in de sector.

Het doet mij genoegen dat u mijn standpunt inzake monopolievorming deelt. Ik ben ook tegen monopolievorming, zowel in de openbare als in de privé-sector omdat het steeds in het nadeel is van de consument. Het Verdrag van Rome steunt trouwens op anti-monopoliebepalingen.

Mijnheer de minister, ik weet dat u als verantwoordelijke van een bedrijf waarvan de aandeelhouders allemaal openbare besturen zijn, begaan is met de economische problematiek. Ik vind u trouwens hier ten aanzien van de publieke opinie verdedigt. Ik zou hetzelfde gedaan hebben maar dit neemt niet weg dat men de kritiek van anderen moet beschouwen als slogans.

Het is goed dat u gaat negociëren met de kabeldistributeurs en dat u de verscheidene mogelijkheden zal laten onderzoeken. Stimuli inbouwen en een tweesporenbeleid volgen wanneer u niet kan voldoen aan het aanbod, is aanbevelenswaardig.

Mijnheer de minister, wij gaan uit van dezelfde cijfers. Ik heb nooit beweerd dat de huidige problemen zouden ontstaan zijn sinds u minister is van PTT. Ik meen niet deloyaal te zijn geweest ten opzichte van u. Ik heb wel uw aandacht willen vestigen op een bestaande situatie.

Er moet mij toch ook iets van het hart. Als men met mensen van een gedecentraliseerd bestuur, zoals de RTT, praat, is het steeds de schuld van de politieke overheid wanneer het mis gaat. Wanneer het goed gaat, is het steeds te danken aan de technici. De leiding die de politieke verantwoordelijkheid draagt en aan de bevolking verantwoording moet afleggen moet ter zake klaar zien. De bevolking is niet tevreden. Ze durft het op het ogenblik niet zeggen. Ze wacht af omdat zij geconfronteerd wordt met een monopolie. Men heeft mij gevraagd de namen van de bedrijven te noemen. Ik heb dat geweigerd. Men vreest op een zwarte lijst terecht te komen. Op die manier evolueert men naar een situatie die democratisch onaanvaardbaar is en waar ook de dienstverlening tekort schiet. Ik acht het mijn plicht dit in het openbaar te

zeggen. Daarvoor ben ik verkozen. Ik vraag niet beter dan dat de RTT als openbaar bedrijf, de concurrentie met alle soortgelijke bedrijven in de wereld goed zou aankunnen. Dit zal ook ten gunste zijn van de consument.

Mijn interpellatie had enkel tot doel ervoor te zorgen dat die dienstverlening van de RTT zou gebracht worden zoals het hoort. Meer dan 53 000 Belgen wachten op het ogenblik op aansluiting. De gemiddelde wachttijd bedraagt 53 dagen. Uw kabinetssmedewerker heeft dat in *Het Nieuwsblad* gepubliceerd. Dat is wat anders dan één dag of dertig dagen waarvan u gewag maakt.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Ik heb gezegd dat sommigen maar één dag op hun aansluiting hebben moeten wachten.

De heer Diegenant. — Ik spreek hier over een gemiddelde wachttijd, mijnheer de minister.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Ik heb u de cijfers gegeven.

De heer Diegenant. — Ik ook, mijnheer de minister. De situatie is onaanvaardbaar, en dit is geen slogan; ik haal het uit de pers. Mijnheer de minister, als besluit wens ik nog te zeggen dat wij, wanneer ons gemeenschappelijk optreden tot gevolg heeft dat de wachttijden verdwijnen en dat de nieuwe aanvragers onmiddellijk kunnen worden bediend, hebben gerealiseerd wat u hier oproept, namelijk samen bouwen aan een goed telecommunicatiebedrijf en een goede telecommunicatiedienstverlening in ons land. (*Applaus.*)

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer de Voorzitter, sta mij toe nog even te zeggen dat ik mij graag aansluit bij de laatste zin van de interpellant.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

INTERPELLATION DE M. BARZIN AU MINISTRE DE LA DEFENSE NATIONALE SUR « LA SITUATION DELICATE DES CHEFS DE CORPS DE L'ARMÉE INVITÉS À DES CONFÉRENCES DU MINISTRE ORGANISÉES PAR SON PARTI ».

INTERPELLATIE VAN DE HEER BARZIN TOT DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER « DE NETELIGE POSITIE WAARIN DE KORPSCOMMANDANTEN VAN HET LEGER VERKEREN DIE ZIJN UITGENODIGD OP BIJeenkomsten met de minister, georganiseerd door diens partij ».

M. le Président. — L'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Barzin au ministre de la Défense nationale sur « la situation délicate des chefs de corps de l'armée invités à des conférences du ministre organisées par son parti ».

La parole est à l'interpellateur.

M. Barzin. — Monsieur le Président, par lettre du 16 février 1990, les chefs de corps de l'armée ont été invités par le président de la fédération namuroise du Parti socialiste à participer « ainsi que leurs officiers, sous-officiers, volontaires et miliciens » à une conférence du ministre de la Défense nationale, le 23 février, à Boneffe, commune d'Eghezée.

L'invitation mentionne que « l'un des rôles d'un parti politique est de favoriser les rencontres et donc le dialogue entre les responsables politiques au sommet et ceux-là qui assurent leur mission sur le terrain, et cela quelles que soient leurs opinions ». « Des collaborateurs du ministre, ajoute-t-on, se tiendront à la disposition du public dans une salle adjacente pour tenter de résoudre les problèmes individuels ou plus spécifiques. »

D'emblée, ce texte suscite les remarques suivantes :

1° Il force ses destinataires à poser un geste politique, alors que cela leur est interdit;

2° Il disqualifie les moyens d'information internes à l'armée;

3° Il accrédite le rôle de l'influence politique pour le traitement des dossiers individuels.

Avant de développer mes observations à cet égard, je me permettrai, monsieur le ministre, de vous faire part d'une réflexion. Cette réunion du 23 février à Boneffe — avec, sans doute, une invitation aux militaires et l'organisation connexe d'une permanence sociale — mérite-t-elle une interpellation ? Pour moi, la réponse est « oui » ! C'est, en effet, une question de principe à propos de la politisation de la fonction publique en général et de l'armée en particulier. L'armée, les forces de l'ordre, les départements d'autorité et d'ailleurs toute la fonction publique ne peuvent être l'objet d'une propagande partisane par ceux-là mêmes qui ont autorité sur eux. L'armée, en tant que corps constitué, ne peut être investie par une propagande politique : elle doit être perçue et ressentie comme l'armée de tous, au service de tous, avec des objectifs définis par la nation tout entière, qui sont d'assurer au mieux la sécurité du pays en cas de menace extérieure. Sans doute — il faut s'en féliciter ! — notre pays n'a plus connu de conflit armé depuis quarante-cinq ans, avec pour conséquence que la génération actuellement au pouvoir, pour une grande part, n'a pas vécu la guerre. Faut-il pour autant gommer ce qui fait la spécificité de nos corps d'armée ? Je ne le crois pas.

Politiser l'armée serait, au sens propre du terme, la dévaloriser. L'armée, à cause de sa raison d'être, qui est la défense du territoire, doit pouvoir compter sans réserve sur la confiance et le soutien de toute la population, à l'abri d'éventuelles dissensions politiques.

Dans votre discours prononcé le 22 septembre 1988 à l'Institut royal supérieur de défense, vous avez parlé, monsieur le ministre, de la symbiose qui devait exister entre la communauté à défendre et ses défenseurs : « Dans notre société, avez-vous dit, cette relation armée-nation profonde et vraie me paraît indispensable si l'on veut éviter les phénomènes de désaffection, d'incompréhension et de défaut de soutien, voire de rejet mutuel avec menace pour la démocratie. Cette intégration, cette identification est donc à considérer tel un objectif majeur. » Et vous ajoutiez qu'il fallait soigner la formation des cadres, améliorer l'information du personnel, moderniser les relations hiérarchiques et ouvrir l'armée sur la nation ».

Je suppose, monsieur le ministre, qu'en prononçant ces paroles à la séance solennelle d'ouverture de l'année académique 1988-1989 de l'Institut royal supérieur de défense, vous ne pensiez pas que c'était le Parti socialiste qui allait être chargé de soigner la formation des cadres de l'armée, de moderniser le style des relations hiérarchiques et d'ouvrir l'armée sur la nation !... Je suis évidemment persuadé qu'il n'en est rien, mais n'en voulez pas à un membre de l'opposition de relever ce qui peut apparaître comme un faux pas, en lui donnant l'occasion d'exprimer quelques réflexions.

Vous imaginez l'embarras des chefs de corps qui reçoivent une lettre du Parti socialiste, les invitant à une conférence du ministre de la Défense nationale, et leur demandant de transmettre l'invitation à leurs officiers, sous-officiers, volontaires et miliciens. C'est les forcer à poser un geste politique dans l'exercice de leur fonction, en contravention avec l'article 15 de la loi du 14 janvier 1975 « portant le règlement de discipline des forces armées ».

Cet article 15 dispose qu'« il est interdit aux militaires de se livrer à des activités politiques au sein de l'armée » et que, s'ils s'affilient à un parti politique, ils ne peuvent y remplir d'autres fonctions que celles d'expert, de conseiller ou de membre d'un centre d'étude : « Toute autre participation active ou publique à la vie politique à un autre titre leur est interdite, même en dehors du service. »

Or, de deux choses l'une : ou bien le destinataire de la lettre y donne suite, soit en la diffusant, soit en l'affichant aux valves, et il pose un geste politique, ou bien il n'y donne pas suite, et cette abstention peut aussi être considérée comme une prise de position politique. Ajoutons à cela la question délicate de savoir s'il doit lui-même répondre à cette invitation, se disant que sa présence ou son absence serait de toute façon remarquée, fût-ce par ses collègues ou subordonnés. Il s'agit donc d'une pression morale très embarrassante.

De plus, après avoir précisé que c'est le rôle du parti de favoriser les rencontres et le dialogue entre les responsables politiques et ceux qui assurent leur mission sur le terrain, cette invitation annonce que le ministre « fera part de son sentiment sur la situation internationale, notamment en matière de défense, sur les problèmes des volontaires et sur le statut du milicien ». A nouveau, de deux choses l'une : ou bien la hiérarchie est dûment informée de la politique du ministre et de tout ce qu'il entend lui communiquer, et, dans ce cas, on ne voit pas pourquoi le parti socialiste intervient ; ou bien la hiérarchie n'est pas informée, et ce n'est pas au parti socialiste à le faire.

Si le ministre souhaite aviser la hiérarchie militaire de ses réflexions sur « les récents bouleversements à l'Est, la problématique du rapatriement de nos forces en Allemagne », la nouvelle donne internationale, le statut du milicien », il peut le faire par les voies normales. S'il se fait que les directives et informations ministérielles ne se transmettent pas dans de bonnes conditions — ce que j'ai peine à croire —, se pose effectivement un problème de communication à l'intérieur de l'armée, problème qu'il convient de résoudre au plus tôt.

Si, au moment où vous faites vos conférences, monsieur le ministre, dans le contexte déjà très délicat que je viens de décrire, vos collaborateurs se prêtent à une séance de permanences sociales, je crois que tout cela bouleverse fort les données.

Je me souviens d'un débat télévisé programmé sur RTL, le 3 octobre 1989, et consacré au service militaire : à ceux qui soutenaient que le « piston » jouait un rôle important à l'armée jusqu'à pouvoir dispenser du service militaire, vous avez répondu avec fermeté que c'était inexact, que ce qui concernait l'armée était abondamment réglementé, que le ministre était lui-même soumis à cette réglementation et que, s'il y avait des interventions politiques, elles se limitaient à des demandes d'intérêt social, telles qu'une demande de transfert pour raison familiale ou un changement d'affectation pour raison de santé.

Je souscris à cette réponse, car le schéma que vous avez décrit est ce vers quoi nous devrions tendre, à savoir une réglementation très précise et l'application stricte de cette réglementation. Mais si j'en crois certains articles de presse, qui expriment un sentiment d'ailleurs largement partagé par le public, le « piston » serait toujours une valeur sûre à l'armée.

L'hebdomadaire *Parce Que* du 25 janvier dernier rapporte les propos d'un officier : « Nous, officiers, nous sommes épouvantés par ce qui se passe. Les bonnes vertus militaires, comme la discipline, l'ordre et le sens des responsabilités, disparaissent. L'armée est beaucoup trop politisée. Lorsque quelqu'un du cabinet de la Défense téléphone ou écrit, certains officiers et sous-officiers sont prêts à ramper. Promotion oblige ! Cela me dégoûte d'autant plus que ce phénomène se reproduit de plus en plus souvent. Et je ne vous parle pas des dispenses qui sont accordées à certains militaires à la suite d'une intervention ministérielle... »

L'article se termine par l'énumération, sur un ton assez moqueur, des diverses possibilités de dispenses, avec le vœu, à l'adresse du lecteur, qu'il y trouve celle qui lui convient.

Je pense, monsieur le ministre, qu'il ne faut pas donner vous-même consistance à cette image d'une armée dominée par les influences politiques. On s'écarterait par trop d'une armée perçue comme le symbole de la nation tout entière dans sa volonté d'assurer sa sécurité et son intégrité territoriale.

Sans doute le contexte de notre défense nationale a-t-il beaucoup évolué depuis que les rédacteurs de notre Constitution inscrivirent à l'article 68 que « le Roi commande les forces de terre et de mer... ». Depuis lors, tandis que les armements sont devenus très sophistiqués, nous évoluons dans des alliances internationales du type de l'OTAN, dont l'efficacité requiert, en cas de conflit, la mise en œuvre d'un commandement intégré. Il n'en reste pas moins que le Roi est constitutionnellement le chef de l'armée, ce qui veut dire, d'après les ouvrages de droit, qu'il assure l'administration des troupes en temps de paix et leur commandement effectif en temps de guerre. Cela ajoute à la nécessité de maintenir l'armée en dehors des confrontations partielles.

Ce qui doit être réproché, c'est la politisation de l'armée en tant que corps et dans son fonctionnement. Que l'armée ne puisse être politisée en tant que corps se conçoit aisément : on n'imagine pas

que l'armée d'un pays démocratique, pratiquant le multipartisme, soit l'apanage d'un parti. Que l'armée ne puisse être politisée dans ses rouages et dans son fonctionnement est un principe dont l'application nécessite une analyse plus fine. Il faut, en effet, concilier l'exercice des droits individuels garantis par la Constitution — notamment les libertés d'expression, de réunion et d'association — et les nécessités inhérentes à la finalité de l'organisation à laquelle le militaire appartient. Il s'agit d'un équilibre qui doit être apprécié avec rigueur et être respecté, faute de quoi c'est la finalité de l'organisation militaire qui est mise en question.

Peut-être la tentation existe-t-elle de voir notre armée avec d'autres yeux depuis l'évolution politique récente de l'URSS et des pays satellites de l'Europe de l'Est. On assiste, semble-t-il, à un phénomène de rejet, par les populations de ces pays, du marxisme-léninisme et à l'expression d'un profond besoin de liberté et de démocratie, avec une ouverture au multipartisme. Ce qui frappe, c'est l'ampleur de ce phénomène, sa simultanéité dans les différents pays, en quelque sorte sa spontanéité et le caractère « bon enfant » qu'il revêt, sans être contrarié, semble-t-il, par des mouvements en sens contraire. On est loin de ce qui s'était passé en 1968 en Tchécoslovaquie, où la tentative de libéralisation du régime, connue sous le nom de « Printemps de Prague », avait été réprimée par l'intervention de l'armée soviétique.

Ce caractère « bon enfant » de l'évolution politique des pays de l'Est, qui cherchaient de surcroît à mettre en place des systèmes politiques sur notre modèle, aurait effectivement de quoi nous désarmer ! Et les Européens de l'Ouest de manifester leur satisfaction et leur sympathie, par des communications et voyages divers, à l'égard de ceux qui, il y a encore quelques mois, représentaient toujours, dans la foulée de la « guerre froide » des années 60, une menace pour notre sécurité.

Ce bouleversement doit évidemment nous faire réfléchir, mais la politique qu'il peut, le cas échéant, nous amener à mettre en œuvre n'entame en rien la conception que nous devons avoir d'une armée et des nécessités liées à sa finalité.

Je terminerai, monsieur le Président, en faisant référence à l'accord de gouvernement, pour vous faire part d'une réflexion sur ce qu'on appelle « L'objectivité dans les désignations et les nominations dans la fonction publique ».

Dans le chapitre consacré aux institutions, l'accord de gouvernement mentionne, sous le titre « Renforcement de la démocratie politique », que « le gouvernement élaborera des propositions concrètes et prendra des mesures afin que les désignations, nominations et promotions dans la fonction publique et dans la magistrature se fassent sur des bases et des conditions objectives de telle sorte qu'elles soient le reflet de la société ».

M. Seeuws. — A l'armée, en tout cas, ce n'est pas le cas.

M. Barzin. — J'avoue avoir des sentiments assez partagés, à l'annonce d'un tel projet. *A priori*, je partage l'idée selon laquelle les corps de l'Etat devraient idéalement être, en ce qui concerne leurs agents, le reflet de la société pluraliste dans laquelle nous vivons : c'est une question de représentativité et de confiance ; ce pourrait être aussi un moyen de combattre une politisation débridée.

Je suis cependant inquiet des effets d'une technique qui devrait assurer cette représentativité dans les « désignations, nominations et promotions » des agents de l'Etat. Je me demande si le remède ne serait pas plus pernicieux que le mal. Sans doute, les hommes et les femmes qui souhaitent travailler pour l'Etat, ou qui sont au service de l'Etat, ont-ils normalement des opinions politiques, mais faut-il les contraindre à prendre parti pour obtenir un emploi et, le cas échéant, à en changer pour obtenir une promotion ? Faut-il afficher que c'est l'appartenance politique qui assure la promotion et non le mérite ? Je pense que de telles pratiques auraient des effets négatifs sur le fonctionnement des services. A la réflexion, il me semble qu'il faut s'attacher au principe de recrutements et d'avancements liés aux capacités, aux mérites et à l'ancienneté.

M. Pécriaux. — Vous ne tenez pas les mêmes propos lors des congrès du PRL ! Lors de précédents gouvernements, nous avons vécu de grands moments de favoritisme. Nous avons connu la

politisation lorsque M. de Donnée était ministre de la Défense nationale. De multiples cas pourraient également être cités dans le domaine de l'enseignement. Des nominations politiques décidées à l'époque par les ministres PRL et banalisées sont maintenant célèbres au niveau du Conseil d'Etat. Vous tenez des propos différents selon que vous vous trouvez dans l'enceinte parlementaire ou dans les congrès de votre parti. C'est dommage.

Mme Delruelle-Ghobert. — Ne faites pas le procès d'un parti ou d'une tendance! Vous savez comme moi que le mal qui est dénoncé touche l'ensemble du monde politique.

M. Péciaux. — Il ne faut pas que notre collègue croie qu'il détient la grande vérité!

Mme Delruelle-Ghobert. — Il expose la situation. Je crois que nous devons l'écouter et respecter ses opinions.

M. Barzin. — Monsieur Péciaux, je tiens des propos identiques au sein de mon parti qui a d'ailleurs toujours fait une large part aux capacités, aux mérites et à l'ancienneté dans la fonction publique.

M. Péciaux. — Je le souhaite.

M. Barzin. — A la lecture de ce texte de l'accord de gouvernement et en raison de certaines pratiques de « politisation active », le débat est ouvert d'une définition, pour l'avenir, des fonctions et de l'ordonnement des corps de l'Etat en général et de l'armée en particulier.

A partir de ce fait que j'ai relevé parce qu'il m'est paru significatif, je vous saurais gré, monsieur le ministre, de nous faire part de votre conception, à ce jour, de l'obligation de réserve de l'armée à l'égard des sollicitations politiques. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Coëme, ministre.

M. Coëme, ministre de la Défense nationale. — Monsieur le Président, si j'avais disposé de plus de temps — ainsi que je vous l'ai signalé, je donne ce soir une conférence à la section de Watermael-Boitsfort du Parti socialiste sur le même thème que celui développé à Eghezée, excusez-moi de la coïncidence —, ...

M. Barzin. — C'est un aveu!

M. Coëme, ministre de la Défense nationale. — ... j'aurais fait appel à votre témoignage. En effet, monsieur le Président, vous avez été ministre de la Défense nationale et vous connaissez certainement mieux que M. Barzin les rouages de ce département de même que les contraintes et les règles qui président aux recrutements, aux désignations et aux promotions, tant au ministère de la Défense nationale que dans d'autres.

Mme Delruelle a très certainement raison lorsqu'elle affirme que nous pourrions être tous coupables. Il est vrai que cette politisation existe dans de nombreux départements.

Cependant, monsieur Barzin, vous n'avez pas tort de dire qu'il serait aussi intéressant que les ministères, la fonction publique, puissent refléter non pas l'importance des partis politiques dans notre pays, mais bien les sensibilités qui peuvent s'exprimer au sein de la population. Assurément, cela n'est pas et ne peut être le cas à la Défense nationale. Si des velléités de politisation se manifestent — ce qui me paraît impossible — je serais le premier à m'y opposer.

Il est vrai, monsieur le Président, que j'ai « commis », le 23 février dernier, une conférence à Boneffe-Eghezée sur le thème « Quelle armée demain? »

A vos trois critiques, monsieur Barzin, je répondrai de manière nette.

Vous avez dit que le texte de l'invitation — qui, vous le reconnaîtrez, n'était pas de mon chef — forçait ses destinataires à poser un geste politique alors que cela leur est interdit. C'est faux : la liberté existe de répondre ou non à une invitation.

J'en arrive au deuxième reproche que vous formulez : ce geste disqualifierait — je reprends votre texte — les moyens d'information internes à l'armée. Je vous réponds que c'est faux et qu'au contraire, il les valorise.

En outre, vous prétendez — cela fait l'objet de votre troisième reproche — qu'il accrédite le rôle de l'influence politique pour le traitement des dossiers individuels. C'est également faux. Il existe des règles qui doivent être respectées. Acceptez au moins que l'on cherche, en toutes circonstances et quelles que soient d'ailleurs les opinions des hôtes et des invités, à avoir un dialogue constructif avec tous ceux qui sont intéressés par la question militaire.

Il est vrai que j'essaie de prendre la parole chaque fois qu'on me le demande et dans des cercles très divers pour ce qui est des opinions politiques, philosophiques ou religieuses. Cette attitude répond tout simplement à un souci d'information, que nous essayons de valoriser le plus possible. Vous avez parlé des circuits d'information normaux au sein de la Défense nationale mais, lorsque les miliciens ont l'occasion de se prononcer, ils regrettent — mon expérience dans ce département me permet d'ajouter que cela vaut également pour les militaires de carrière — que l'information ne passe pas aussi bien que l'on pourrait l'imaginer et très certainement que l'on devrait le souhaiter.

C'est évidemment en qualité de ministre de la Défense et non en tant que membre d'un parti que je me suis exprimé lors de cette conférence, ouverte à tous et à toutes. Il est vrai que des militaires avaient été invités par les organisateurs mais ils n'ont évidemment en aucun cas été obligés d'y assister. Ce fut cependant, pour moi, l'occasion de dialoguer avec ceux qui sont directement concernés, tant militaires que civils, et l'échange fut fructueux. Cette conférence, si l'on tient compte en tout cas du nombre de participants, fut un grand succès et l'on peut évidemment comprendre que cela ne plaise pas à M. Barzin.

Ainsi que tous les hommes politiques qui m'écrivent le savent, le département de la Défense nationale fait l'objet de très nombreuses sollicitations. Vous avez d'ailleurs eu raison de rappeler que j'avais exprimé, de la façon la plus nette, mon opposition à ce qu'on appelle « le piston politique ».

A ce sujet, j'ai pris plusieurs initiatives — vous ne pourrez pas le contester — qui allaient justement dans le sens d'une meilleure information, aussi bien pour les miliciens que pour les militaires de carrière, et que nous cherchions à dispenser à l'intérieur de la structure, par la voie de la hiérarchie. Lorsque ce n'est pas possible parce que les intéressés eux-mêmes estiment ne pas être entendus, il existe, par exemple pour les miliciens, un service de recours ou *ombudsman* pour mieux nous faire comprendre et qui leur permet de s'adresser à une personne totalement indépendante pour résoudre leur problème.

Je ne répondrai pas à toutes vos questions étant donné que je ne suis pas le ministre de la Fonction publique. Il me suffit amplement d'être celui de la Défense nationale. Selon vous, il faut s'attacher aux principes de recrutement et d'avancement liés aux capacités, aux mérites et à l'ancienneté. Je suis d'accord avec vous mais cela doit se faire selon les règles et c'est d'ailleurs ainsi que cela se passe à la Défense nationale.

Quoi qu'il en soit, il est donc hors de question de politiser l'armée. D'ailleurs, même si j'en avais l'intention, je ne vois pas comment je pourrais y arriver.

J'espère que l'interpellation de M. Barzin pourra au moins avoir un effet positif. Je suppose, en effet, qu'à l'avenir, les mandataires PRL se dispenseront de m'écrire pour recommander leurs protégés, cherchant à leur obtenir un certain nombre de faveurs, démarche que vous critiquez, par ailleurs, dans votre interpellation, monsieur Barzin.

Je puis dire, monsieur Barzin, que cela constituera un soulagement important pour le service de mon ministère qui s'efforce de répondre. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Barzin.

M. Barzin. — Monsieur le Président, je constate que le ministre de la Défense nationale confirme les faits, puisqu'il nous annonce qu'il va faire le même type de conférence ce soir, à Boitsfort. Je suis surpris que le ministre plaide coupable, car cela m'autorise à con-

firmier le reproche que je lui adresse d'une politisation active de l'armée par celui-là même qui a autorité sur elle. C'est inacceptable.

Certes, monsieur le ministre, c'est votre droit de faire des conférences. Mais faire des conférences à l'intervention du Parti socialiste, qui envoie des invitations aux chefs de corps de l'armée, en leur demandant de les répercuter à leurs subordonnés, me paraît extrêmement délicat. J'y vois une question de déontologie très grave. Il est tout aussi grave que vos exposés soient associés à des permanences de vos collaborateurs qui peuvent donner l'impression que des influences politiques interviennent dans la carrière militaire. Vous êtes en train de laisser supposer que pour être nommé ou promu dans l'armée, il faut nécessairement être rattaché à un parti et, qui plus est, au Parti socialiste. Nous ne pouvons souscrire à ce genre de procédé. Si les ministres libéraux avaient agi de la sorte lorsqu'ils étaient membres du gouvernement, cela aurait provoqué un tollé sur certains bancs. Ces pratiques sont inacceptables.

M. Coëme, ministre de la Défense nationale. — Monsieur Barzin, le jour où ce sera nécessaire, j'apporterai la démonstration de pratiques libérales en matière de politisation de la fonction publique.

M. Barzin. — Expliquez-vous, monsieur le ministre ! Il ne faut pas faire d'amalgame puisqu'un service social existe à l'armée, c'est le droit de tout parlementaire de s'enquérir auprès du ministre de l'état d'avancement d'un dossier ! Je pense que nous avons bien connu ce qui était contestable et je ne serai pas plus long à cet égard.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

PROJETS DE LOI — ONTWERPEN VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Le gouvernement a déposé les projets de loi ci-après :

1° Relatif aux entreprises de transports aériens;

De regering heeft de volgende ontwerpen van wet ingediend :

1° Betreffende de luchtvaartondernemingen;

Ce projet de loi a été imprimé et distribué.

Dit ontwerp van wet werd gedrukt en rondgedeeld.

Il a été renvoyé à la commission de l'Infrastructure.

Het werd verwezen naar de commissie voor de Infrastructuur.

2° Relatif à la participation de la Belgique à la septième augmentation générale des ressources de la Banque interaméricaine de développement.

2° Betreffende de deelneming van België aan de zevende algemene verhoging van de middelen van de Interamerikaanse Ontwikkelingsbank.

Ce projet de loi sera imprimé et distribué.

Dit ontwerp van wet zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Il a été renvoyé à la commission des Finances.

Het werd verwezen naar de commissie voor de Financiën.

PROPOSITIONS — VOORSTELLEN

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Les propositions de loi ci-après ont été déposées :

1° Par MM. Hasquin et Duquesne modifiant, en ce qui concerne les réfugiés, la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers;

De volgende voorstellen van wet werden ingediend :

1° Door de heren Hasquin en Duquesne houdende wijziging, wat de vluchtelingen betreft, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;

2° Par M. Cerexhe modifiant les articles 919, 920 et 941 du Code judiciaire;

2° Door de heer Cerexhe tot wijziging van de artikelen 919, 920 en 941 van het Gerechtelijk Wetboek;

3° Par M. Eicher relative à l'emploi de la langue allemande en matière législative et réglementaire.

3° Door de heer Eicher betreffende het gebruik van de Duitse taal in wetten en verordeningen.

Par ailleurs, les propositions de résolution ci-après ont été déposées :

1° Par MM. Duquesne et Hasquin :

a) Relative à l'octroi d'une aide financière spéciale de l'Etat aux CPAS accueillant plus d'un réfugié ou candidat réfugié par 1 000 habitants;

b) Relative à la répression de toute forme de complicité avec l'immigration clandestine;

Anderzijds werden de volgende voorstellen van resolutie ingediend :

1° Door de heren Duquesne en Hasquin :

a) Betreffende het verlenen van een bijzondere bijdrage door het rijk aan de OCMW's die meer dan één vluchteling of kandidaat-vluchteling per 1 000 inwoners opvangen;

b) Betreffende de bestrafing van elke vorm van medeplichtigheid bij clandestiene immigratie;

2° Par MM. Hasquin et Duquesne relative à la création d'un organisme représentatif des musulmans de Belgique.

2° Door de heren Hasquin en Duquesne betreffende de instelling van een representatief orgaan voor de moslims in België.

Ces propositions seront traduites, imprimées et distribuées.

Deze voorstellen zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Dames en heren, onze agenda van vandaag is hiermee afgewerkt.

Notre ordre du jour d'aujourd'hui est ainsi épuisé.

Le Sénat se réunira demain, mercredi 7 mars 1990, à 15 heures.

De Senaat vergadert opnieuw morgen, woensdag 7 maart 1990, te 15 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 19 h 30 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 19 h 30 m.)